

گزارش اقتصادی شاپراک

بهمن ۱۴۰۳. شماره ۱۱۶

اللهم صل على محمد
وآله الطيبين

شماره
شرکت مجله الکترونیکی پرداخت کارت اعتباری

فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۲-۱-۱- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۱.....	۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۲.....	۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP
۲۵.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک
۲۵.....	۱-۲- آمار عملکردی شاپرک
۲۶.....	۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰.....	۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۹.....	۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۰.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۰.....	۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارته‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان
۴۵.....	۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی
۴۶.....	۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور
۴۷.....	۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارته‌خوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور
۴۹.....	۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۹.....	۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۲.....	۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

- ۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۵۹
- ۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۰
- ۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۰
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۳
- ۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶
- ۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۸
- ۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹
- ۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۹
- ۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۰
- ۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۴
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۸
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱
- ۴-۱-۶- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳
- ۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵
- ۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه ۸۷
- ۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه در استان‌های کشور ۸۸
- ۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۱
- ۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری ۹۳
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۷
- ۴-۳-۵- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۱۰۰
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۳
- ۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۵
- ۵-۱- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۵
- ۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۶
- ۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۷
- ۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۹
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۱
- ۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۳
- ۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۴
- ۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۵

- ۳-۲-۵ - سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۶
- ۴-۲-۵ - سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۷
- ۵-۲-۵ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
- ۳-۵ - سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۰
- ۶- جمع‌بندی ۱۲۷
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۵

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت دی ۱۴۰۳..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپراک در ۱۲ فصل منتهی به بهار ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳..... ۲۷
- شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- بهمن ۱۴۰۳..... ۳۱
- شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- دی و بهمن ۱۴۰۳..... ۳۴
- شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- بهمن ۱۴۰۳ و ۱۴۰۲..... ۳۵
- شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک- بهمن ۱۴۰۳..... ۳۶
- شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها- بهمن ۱۴۰۳..... ۳۶
- شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات- دی و بهمن ۱۴۰۳..... ۳۷
- شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات- بهمن ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳..... ۳۸
- شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان- بهمن نسبت به دی ۱۴۰۳..... ۴۱
- شکل ۱۱-۲ تعداد کارتهخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان- بهمن ۱۴۰۳..... ۴۲
- شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال- بهمن ۱۴۰۳..... ۴۴
- شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور- بهمن ۱۴۰۳..... ۴۵
- شکل ۱۴-۲ سرانه تعداد تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان- بهمن ۱۴۰۳..... ۴۸
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاهی (بر حسب ریال)- بهمن ۱۴۰۳..... ۵۰
- شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال)- بهمن ۱۴۰۳..... ۵۱
- شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال)- بهمن ۱۴۰۳..... ۵۱
- شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۱..... ۵۳
- شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات- بهمن ۱۴۰۳..... ۵۵
- شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ- بهمن ۱۴۰۳..... ۵۷
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق- بهمن ۱۴۰۳..... ۶۱
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها- بهمن ۱۴۰۳..... ۶۲
- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپراک در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳..... ۶۵

- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ منتهی به بهمن ۱۴۰۳ ۶۵
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳ ۶۹
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳ ۷۰
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳ ۷۲
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳ ۷۴
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۳ ۷۶
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۳ ۷۸
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۱۴۰۳ ۸۰
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - بهمن ۱۴۰۳ ۹۰
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۳ ۹۲
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۳ ۹۵
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۳ ۹۷
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۴۰۳ ۹۹
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۱ تاکنون ۱۰۱
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۳ ۱۰۶
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۳ ۱۰۷
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۴۰۳ ۱۱۵
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳ ۱۲۲
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳ ۱۲۳
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۴۰۳ ۱۲۴
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳ ۱۲۶

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به دی ۱۴۰۳.....	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به دی ۱۴۰۳.....	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به بهار ۱۴۰۳.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته.....	۳۰
جدول ۶-۲	تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به دی ماه رشد ۰/۵۳- درصدی را تجربه نمودند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۰/۷۳- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ۱۴۰۳ ماه رشد ۰/۹۷ درصدی را تجربه نمودند. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ ارائه شده است.....	۳۰
جدول ۷-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- بهمن ۱۴۰۳.....	۳۰
جدول ۸-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳.....	۳۱
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳.....	۳۲
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳.....	۳۳
جدول ۱۱-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - بهمن ۱۴۰۳.....	۳۳
جدول ۱۲-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۳.....	۳۹
جدول ۱۳-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- بهمن ۱۴۰۳.....	۴۰
جدول ۱۴-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۳.....	۴۱
جدول ۱۵-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ۱۴۰۳.....	۴۳
جدول ۱۶-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- بهمن ۱۴۰۳.....	۴۶
جدول ۱۷-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۳
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۴
جدول ۱۹-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳.....	۶۰

جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته	۶۱
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - بهمن ۱۴۰۳	۶۲
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۴۰۳ و ماه گذشته	۶۳
جدول ۵-۳	کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت	۶۴
جدول ۶-۳	درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۴۰۳	۶۶
جدول ۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۳	۷۱
جدول ۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۳	۷۳
جدول ۳-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۱۴۰۳	۷۵
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۱۴۰۳	۷۷
جدول ۵-۴	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی و بهمن ۱۴۰۳	۷۹
جدول ۶-۴	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن	۸۱
جدول ۷-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳	۸۲
جدول ۸-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - دی و بهمن ۱۴۰۳	۸۳
جدول ۹-۴	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - بهمن ۱۴۰۳	۸۴
جدول ۱۰-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۱۴۰۳	۸۴
جدول ۱۱-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۳	۸۶
جدول ۱۲-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - دی و بهمن ۱۴۰۳	۸۷
جدول ۱۳-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان بهمن ۱۴۰۳	۸۹
جدول ۱۴-۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۱۴۰۳	۹۱
جدول ۱۵-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۳	۹۴
جدول ۱۶-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۳	۹۶
جدول ۱۷-۴	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۱۴۰۳	۹۸
جدول ۱۸-۴	سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - بهمن ۱۴۰۳	۱۰۲
جدول ۱۹-۴	نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳	۱۰۳
جدول ۱-۵	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳	۱۰۸
جدول ۲-۵	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۳	۱۱۰
جدول ۳-۵	محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن ۱۴۰۳	۱۱۲
جدول ۴-۵	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - دی و بهمن ۱۴۰۳	۱۱۳

- جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳..... ۱۱۴
- جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳..... ۱۱۶
- جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - بهمن ۱۴۰۳..... ۱۱۷
- جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳..... ۱۱۹
- جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-دی و بهمن ۱۴۰۳..... ۱۲۰
- جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۴۰۳..... ۱۲۰

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۱۶ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در بهمن ۱۴۰۳
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپراک در یک نگاه

سهیم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپراک		
▲	۹۸/۷۶٪	خرید کالا و خدمات
▼	۱/۲۴٪	پرداخت قبض و خرید شارژ
سهیم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپراک		
▲	۸۹/۶۷٪	خرید کالا و خدمات
▼	۵/۶۷٪	پرداخت قبض و خرید شارژ
▼	۴/۶۶٪	مانده گیری
ضریب نفوذ منطقه‌ای		
سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور		
▼	۱.۹۶۱/۶۱	کل ابزارها
▼	۱.۷۲۱/۰۷	کارتخوان فروشگاهی
▼	۱/۰۴	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۲۳۹/۵۰	ابزار پذیرش اینترنتی
سرانه تراکنش‌های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور		
▲	۶۷/۳۳	کل ابزارها
▲	۶۰/۹۱	کارتخوان فروشگاهی
▲	۱/۵۳	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۴/۸۹	ابزار پذیرش اینترنتی
نفوذ منطقه‌ای کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی		
▼	۱.۸۰۷.۳۷۱	بیشترین تعداد تهران
▼	-۱۳.۰۰۸	بیشترین تغییر خراسان رضوی
▼	۰/۲۱۴	بیشترین سرانه مازندران
▲	۸۸/۸۹	بیشترین سرانه تعداد تراکنش هرمزگان
نسبت دهکی مبالغ تراکنش‌های شاپراکی		
▲	۵۵۷/۹۰	نسبت متوسط دهک دم به دهک اول

۱ جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی

سهیم از نقدینگی

▲	۱۵/۹۶ درصد	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی
▼	۱/۵۵ درصد	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی

۲ شاخص‌های عملکردی شاپراک در بهمن ماه ۱۴۰۳

آمار عملکردی

▲	۴.۱۶۲.۷۶۹.۱۳۵ تراکنش	تعداد تراکنش‌های شاپراک
▲	۱۶۶۱۱.۳۶۸.۵۰۳ میلیون ریال	ارزش تراکنش‌های شاپراک

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش‌ها

▼	۷/۰۳٪	رشد اسمی ماهانه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ۱۴۰۳
▲	۲/۷۹٪	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ۱۴۰۳
▲	۵۰/۹۳٪	رشد اسمی ماهانه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به بهمن ۱۴۰۲
▲	۱۱/۵۱٪	رشد حقیقی ماهانه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به بهمن ۱۴۰۲

سهیم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها

▲	۷/۲۶٪	ابزار پذیرش اینترنتی
▲	۲/۲۷٪	ابزار پذیرش موبایلی
▼	۹۰/۴۷٪	کارتخوان فروشگاهی

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهام تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۲/۹۴٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۸۹٪

سهام هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۰/۶۹٪
خطای شاپرکی	۱/۵۹٪
خطای صادر کنندگی	۶/۵۹٪
خطای کاربری	۹۰/۸۴٪
خطای کسب و کار	۰/۲۹٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۳۵٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۸۹٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۱۴٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۶۶/۶۸٪

۴

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارت در بهمن ۱۴۰۳

شاخص اثربخشی مبلغی کارت‌تخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	۳/۲۳۰	فراپردازان آروند امید
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۴۵۷	الکترونیک کارت دماوند

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	۰/۱۱۰٪	فن آوا کارت
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۰۱۷٪	فراپردازان آروند امید

سهام کارت‌تخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهم	الکترونیک کارت دماوند	۳۳/۳۹٪
کمترین سهم	پرداخت نوین آرین	۸/۲۵٪

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار

سهم مبلغی	۲۰/۳۸٪	پرداخت الکترونیک سامان
سهم تعدادی	۲۰/۶۵٪	پرداخت الکترونیک سامان

بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۲۶/۸۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
ابزار پذیرش موبایلی	۴۸/۹۶٪	به پرداخت ملت
کارت‌تخوان فروشگاه‌ها	۱۸/۹۳٪	به پرداخت ملت

بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۸/۸۴٪	به پرداخت ملت
ابزار پذیرش موبایلی	۴۶/۶۴٪	به پرداخت ملت
کارت‌تخوان فروشگاه‌ها	۲۰/۹۲٪	پرداخت الکترونیک سامان

شاخص هر فیندال - هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲،۴۹۱	۱،۹۱۶
ابزار پذیرش موبایلی	۳،۲۷۱	۳،۵۹۳
کارت‌تخوان فروشگاه‌ها	۱،۲۴۷	۹۱۶

بالاترین سهم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی ایران	۱۳/۶۰٪
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۴/۷۱٪
کارت برداشت نقدی	بانک ملی ایران	۲۰/۶۲٪

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا دی ۱۴۰۳) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به دی ۱۴۰۳

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نقدینگی (میلیارد ریال)	دوره
۱۴/۱۵٪	۱۱,۰۰۵,۸۶۶	۷۷,۷۹۵,۹۰۰	بهمن ۱۴۰۲
۱۷/۶۳٪	۱۳,۸۹۱,۲۲۷	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	اسفند ۱۴۰۲
۱۲/۲۱٪	۹,۷۲۸,۵۳۰	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	فروردین ۱۴۰۳
۱۵/۰۶٪	۱۲,۲۴۰,۶۱۲	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	اردیبهشت ۱۴۰۳
۱۴/۸۷٪	۱۲,۴۲۶,۴۲۴	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	خرداد ۱۴۰۳
۱۴/۶۰٪	۱۲,۴۷۸,۰۸۲	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	تیر ۱۴۰۳
۱۵/۰۶٪	۱۳,۲۵۱,۴۳۶	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	مرداد ۱۴۰۳
۱۵/۳۰٪	۱۳,۸۷۶,۷۶۲	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	شهریور ۱۴۰۳
۱۵/۳۹٪	۱۴,۲۱۲,۲۸۰	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	مهر ۱۴۰۳
۱۵/۶۶٪	۱۴,۷۱۲,۰۰۴	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	آبان ۱۴۰۳
۱۵/۴۵٪	۱۴,۸۴۱,۳۴۰	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	آذر ۱۴۰۳
۱۵/۹۶٪	۱۵,۵۲۰,۳۹۱	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	دی ۱۴۰۳

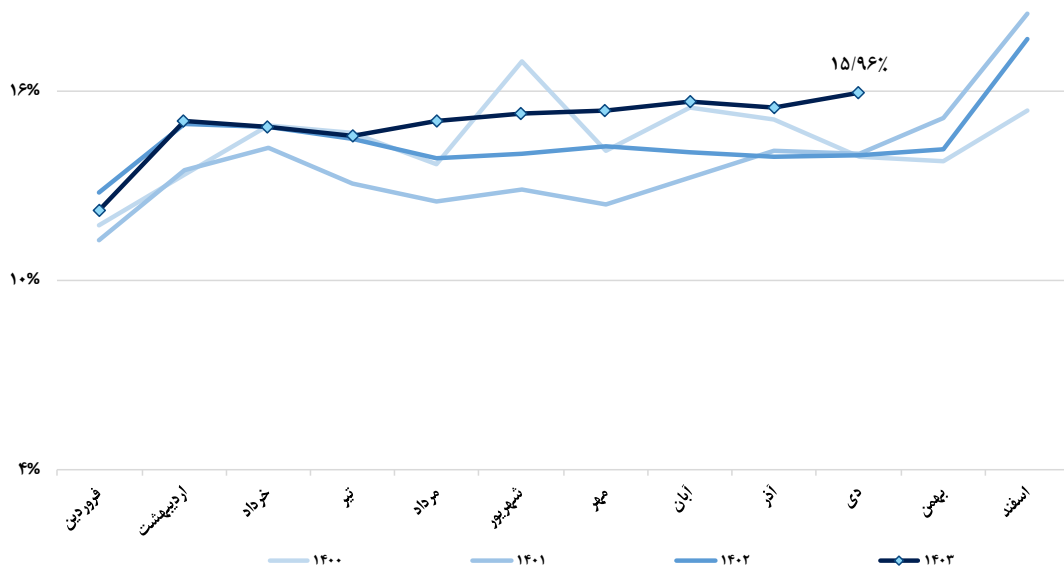
در دی ۱۴۰۳ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۵/۹۶ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه آذر ۱۴۰۳، افزایش ۰/۵۱ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در دی ۱۴۰۳، ارزش تراکنش‌های شاپرک افزایش ۴/۵۸ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۲۵ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه آذر ۱۴۰۳ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا دی ۱۴۰۳ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۰ لغایت دی ۱۴۰۳ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت دی ۱۴۰۳

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به دی ۱۴۰۳

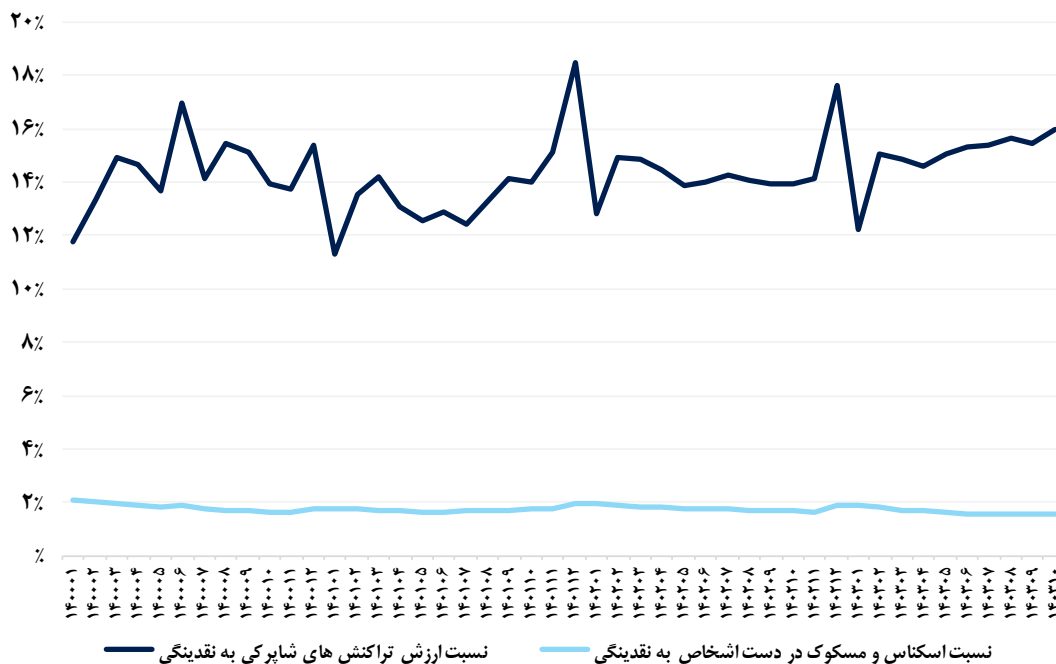
نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نقدینگی (میلیارد ریال)	دوره
۱/۶۵%	۱,۲۸۶,۰۰۰	۷۷,۷۹۵,۹۰۰	بهمن ۱۴۰۲
۱/۸۶%	۱,۴۶۸,۸۰۰	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	اسفند ۱۴۰۲
۱/۸۷%	۱,۴۸۸,۴۰۰	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	فروردین ۱۴۰۳
۱/۸۰%	۱,۴۶۰,۱۰۰	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	اردیبهشت ۱۴۰۳
۱/۷۲%	۱,۴۳۵,۹۰۰	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	خرداد ۱۴۰۳
۱/۶۹%	۱,۴۴۳,۰۰۰	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	تیر ۱۴۰۳
۱/۶۳%	۱,۴۳۴,۶۰۰	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	مرداد ۱۴۰۳
۱/۵۹%	۱,۴۴۲,۲۰۰	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	شهریور ۱۴۰۳
۱/۵۸%	۱,۴۵۹,۸۰۰	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	مهر ۱۴۰۳
۱/۵۸%	۱,۴۸۰,۲۰۰	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	آبان ۱۴۰۳
۱/۵۵%	۱,۴۹۱,۴۰۰	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	آذر ۱۴۰۳
۱/۵۵%	۱,۵۰۵,۷۰۰	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	دی ۱۴۰۳

در دی ۱۴۰۳، ۱/۵۵ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در آذر ۱۴۰۳ کاهش ۰/۰۰۴ درصدی را تجربه نموده است. در دی ۱۴۰۳ میزان نقدینگی با افزایش ۱/۲۵ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۰/۹۶ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۰ تا دی ۱۴۰۳) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۷۷ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۰ به ۱۵/۹۶ درصد در دی ۱۴۰۳ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۲/۰۷ درصد به ۱/۵۵ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۵۲ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

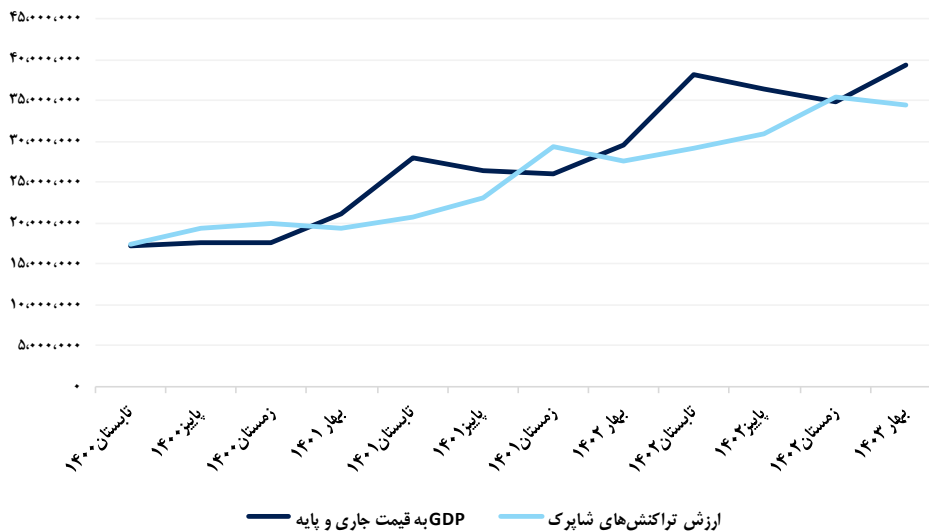
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌ها، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیکی کارت‌ها را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت‌ها را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۳ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۴ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به بهار ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۵

^۳ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند. ^۴ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۴.

^۵ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به بهار ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به بهار ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۶ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

^۶ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به بهار ۱۴۰۳ می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۳-۱ ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارت‌ی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به بهار ۱۴۰۳

ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	GDP (میلیارد ریال)	دوره
۱۷,۴۴۶,۲۲۶	۱۷,۲۷۰,۰۰۰	تابستان ۱۴۰۰
۱۹,۳۲۵,۰۴۱	۱۷,۶۲۳,۰۰۰	پاییز ۱۴۰۰
۲۰,۰۶۸,۱۶۶	۱۷,۵۹۲,۰۰۰	زمستان ۱۴۰۰
۱۹,۳۶۷,۲۳۳	۲۱,۲۱۸,۹۴۵	بهار ۱۴۰۱
۲۰,۸۲۵,۶۹۶	۲۸,۰۳۸,۸۰۴	تابستان ۱۴۰۱
۲۳,۰۹۴,۰۲۹	۲۶,۵۲۴,۷۵۷	پاییز ۱۴۰۱
۲۹,۳۶۹,۱۹۶	۲۶,۰۴۱,۳۴۸	زمستان ۱۴۰۱
۲۷,۶۷۰,۸۲۳	۲۹,۶۳۰,۱۵۱	بهار ۱۴۰۲
۲۹,۱۶۲,۶۷۰	۳۸,۲۵۴,۲۵۸	تابستان ۱۴۰۲
۳۰,۹۳۹,۰۱۰	۳۶,۴۱۱,۲۸۶	پاییز ۱۴۰۲
۳۵,۴۵۵,۲۰۷	۳۴,۹۴۶,۹۳۴	زمستان ۱۴۰۲
۳۴,۳۹۵,۵۶۶	۳۹,۲۶۶,۴۴۵	بهار ۱۴۰۳

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

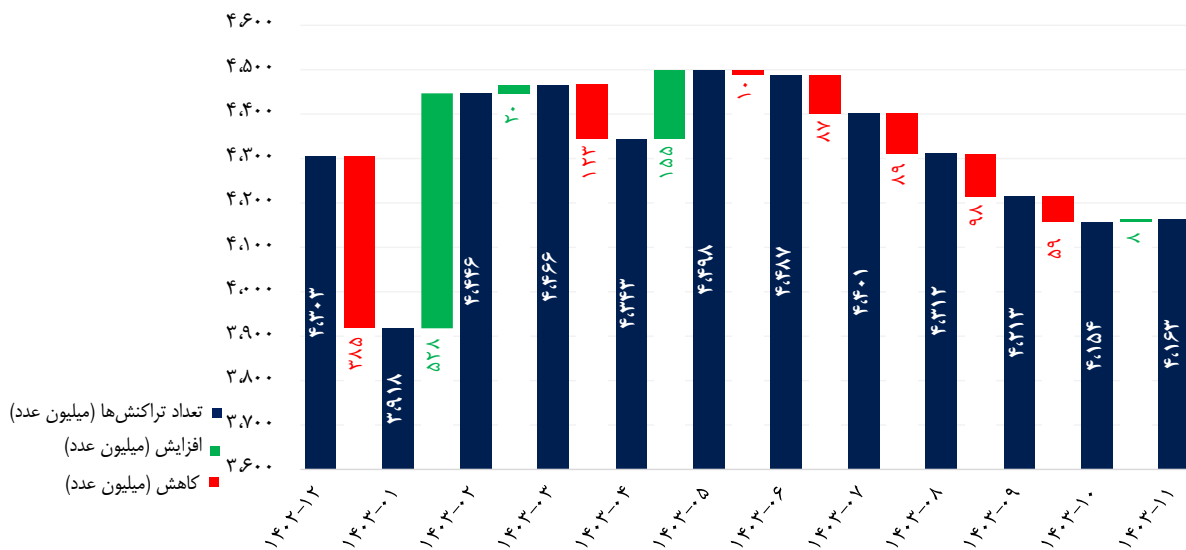
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

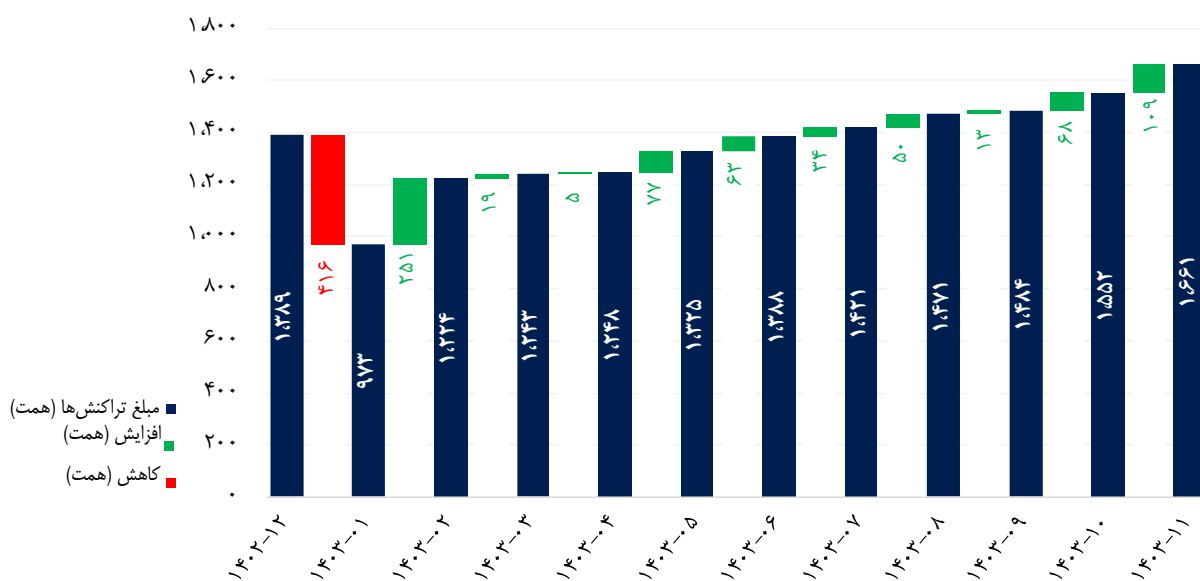
۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۱-۲، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۳ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۳ رخ داده است.

شکل ۱-۲- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۳ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۳ رخ داده است.

شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

در بهمن ماه ۱۴۰۳ بالغ بر ۴,۱۶۳ میلیون تراکنش با ارزش ۱۶,۶۱۱ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به دی ماه رشد ۲۰٪ درصدی در تعداد و ۷/۰۳ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ماه ۱۴۰۳ و درصد تغییرات آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۱۵۴,۳۳۵,۳۴۸	۴,۱۶۲,۷۷۱,۳۱۸	۰/۲۰٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۵,۵۲۰,۳۹۰,۶۵۴	۱۶,۶۱۱,۳۶۹,۱۳۴	۷/۰۳٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن ۱۴۰۳ و ماه مشابه سال گذشته به همراه درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲

نوع	بهمن ۱۴۰۲	بهمن ۱۴۰۳	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۰۲۳,۷۷۸,۲۰۶	۴,۱۶۲,۷۷۱,۳۱۸	۳/۴۵٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۱,۰۰۵,۸۶۶,۲۲۶	۱۶,۶۱۱,۳۶۹,۱۳۴	۵۰/۹۳٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۳ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۲ از نظر تعدادی ۳/۴۵ و از نظر ریالی ۵۰/۹۳ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۷ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۸ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۵,۵۲۰,۳۹۰,۶۵۳/۷۵	۱۶,۶۱۱,۳۶۹,۱۳۳/۹۰	۷/۰۳%
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۲۸۹,۸۴۰,۰۳۱/۹۵	۵,۴۳۷,۴۳۶,۷۰۵/۰۴	۲/۷۹%
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۲۹۳/۴	۳۰۵/۵	۴/۱۲%

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۲-۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته با رشد ۷/۰۳ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۲/۷۹ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۷ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)
^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

درصد تغییرات	بهمن ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۲	ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)
۵۰/۹۳٪	۱۶,۶۱۱,۳۶۹,۱۳۳/۹۰	۱۱,۰۰۵,۸۶۶,۲۲۵/۶۵	ارزش اسمی تراکنش‌ها
۱۱/۵۱٪	۵,۴۳۷,۴۳۶,۷۰۵/۰۴	۴,۸۷۶,۳۲۵,۳۱۰/۴۳	ارزش حقیقی تراکنش‌ها
۳۵/۳۶٪	۳۰۵/۵۰	۲۲۵/۷۰	شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۵۰/۹۳ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهدهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۱۱/۵۱ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۹ در بهمن ۱۴۰۳ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^۹ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		
	رشد	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳
ابزار پذیرش اینترنتی	۰/۹۷٪	۱,۴۸۰,۶۵۱	۱,۴۶۶,۴۹۲
ابزار پذیرش موبایلی	-۱/۵۸٪	۶,۴۲۲	۶,۵۲۵
کارتخوان فروشگاه	-۰/۷۳٪	۱۰,۶۳۹,۹۵۷	۱۰,۷۱۸,۵۹۸
مجموع ابزارها	-۰/۵۳٪	۱۲,۱۲۷,۰۳۰	۱۲,۱۹۱,۶۱۵

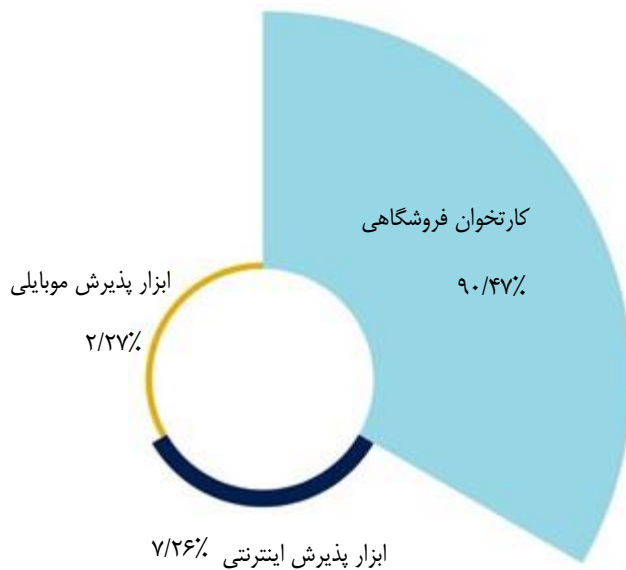
بر اساس جدول ۲-۶ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به دی ماه رشد ۰/۵۳- درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، کاهش ۰/۷۳- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ۱۴۰۳ ماه رشد ۰/۹۷ درصدی را تجربه نموده‌اند. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ ارائه شده است.

جدول ۲-۷ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	دی ۱۴۰۳		بهمن ۱۴۰۳	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۶۶,۴۹۲	۱۲/۰۳٪	۱,۴۸۰,۶۵۱	۱۲/۲۱٪
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۵۲۵	۰/۰۵٪	۶,۴۲۲	۰/۰۵٪
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۷۱۸,۵۹۸	۸۷/۹۲٪	۱۰,۶۳۹,۹۵۷	۸۷/۷۴٪
مجموع ابزارها	۱۲,۱۹۱,۶۱۵	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۱۲۷,۰۳۰	۱۰۰/۰۰٪

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه با سهم ۹۰/۴۷ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۸ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲-۸ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳

تعداد تراکنش به ازای هر ابزار	تعداد تراکنش‌ها	تعداد ابزار فعال سیستمی	ابزار پذیرش
۲۰۴	۳۰۲,۲۷۶,۱۵۷	۱,۴۸۰,۶۵۱	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۴,۷۳۴	۹۴,۶۱۹,۳۰۷	۶,۴۲۲	ابزار پذیرش موبایلی
۳۵۴	۳,۷۶۵,۸۷۳,۶۷۱	۱۰,۶۳۹,۹۵۷	کارتخوان فروشگاه‌ها
۳۴۳	۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	۱۲,۱۲۷,۰۳۰	مجموع ابزارها

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در بهمن ۱۴۰۳، ۳۴۳ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۲/۵۱ واحدی (۰/۷۴ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. در بهمن ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۱/۱۲ درصدی از ۲۰۲ تراکنش در دی ۱۴۰۳ به ۲۰۴ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۴,۷۳۴ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۳۴۰/۷۵ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۲/۷۴ واحد افزایش نسبت به دی ۱۴۰۳ به ۳۵۴ عدد در بهمن ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۸۰,۶۵۱	۴,۴۰۴,۷۲۵,۱۹۰	۲,۹۷۴/۸۶
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۴۲۲	۲۱,۷۵۶,۴۷۱	۳,۳۸۷/۸۰
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۶۳۹,۹۵۷	۱۲,۱۸۴,۸۸۶,۸۴۲	۱,۱۴۵/۲۰
مجموع ابزارها	۱۲,۱۲۷,۰۳۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۸,۵۰۳	۱,۳۶۹/۷۸

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۳ ماه با افزایش ۱۷۷/۵۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۲,۹۷۴/۸۶ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۱۲۲/۴۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳,۳۸۷/۸۰ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۹ برابر با ۱,۱۴۵/۲۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۸۱/۹۳ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است. در جدول ۲-۱۰ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار پرداخته شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۱۰-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳

متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	تعداد ابزار تراکنش‌دار	ابزار پذیرش
۴۲,۳۰۸/۸	۴,۴۰۴,۷۲۵,۱۹۰	۱۰۴,۱۰۹	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۴۰,۳۶۴/۳	۲۱,۷۵۶,۴۷۱	۱۵۵	ابزار پذیرش موبایلی
۱,۳۸۱/۰	۱۲,۱۸۴,۸۸۶,۸۴۲	۸,۸۲۳,۴۲۶	کارتخوان فروشگاهی
۱,۸۶۰/۶۶	۱۶,۶۱۱,۳۶۸,۵۰۳	۸,۹۲۷,۶۹۰	مجموع ابزارها

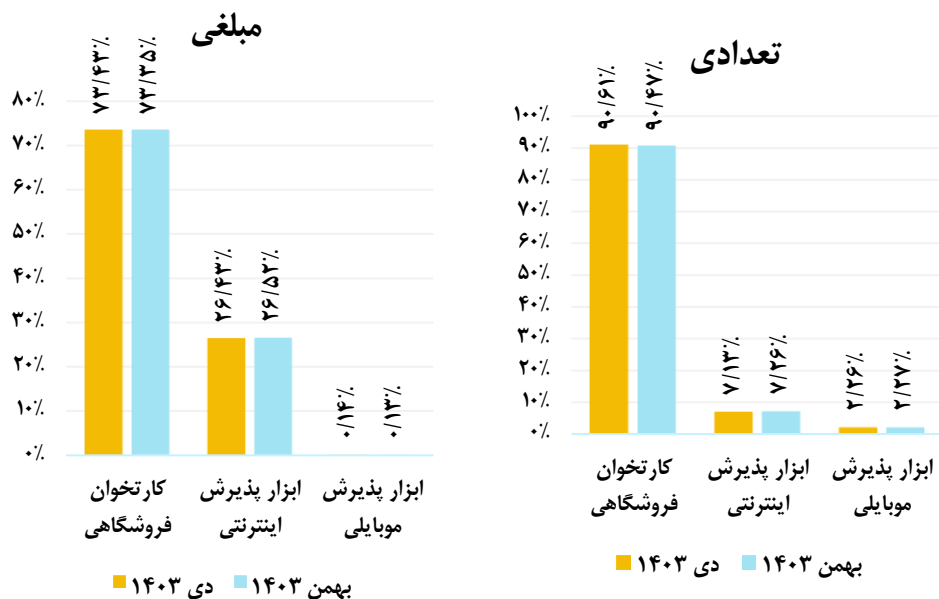
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در بهمن ماه ۱۴۰۳ با افزایش ۵,۰۵۱/۴۱ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۴۲,۳۰۸/۸ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار با افزایش ۱۹۱/۱۲ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴۰,۳۶۴/۳ میلیون ریال به ازای هر ابزار در بهمن ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۱۰-۲ برابر با ۱,۳۸۱/۰ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۷۹/۸۵ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۱-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۱۱-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - بهمن ۱۴۰۳

متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	ابزار پذیرش
۱۵/۷۱	۴,۴۰۴,۷۲۵,۱۹۰	۲۸۰,۲۹۵,۸۲۸	ابزار پذیرش اینترنتی
۰/۲۳	۲۱,۷۵۶,۴۷۱	۹۴,۶۱۹,۲۹۱	ابزار پذیرش موبایلی
۳/۳۹	۱۲,۱۸۴,۸۸۶,۸۴۲	۳,۵۹۴,۰۴۴,۱۰۴	کارتخوان فروشگاهی
۴/۱۹	۱۶,۶۱۱,۳۶۸,۵۰۳	۳,۹۶۸,۹۵۹,۲۲۳	مجموع ابزارها

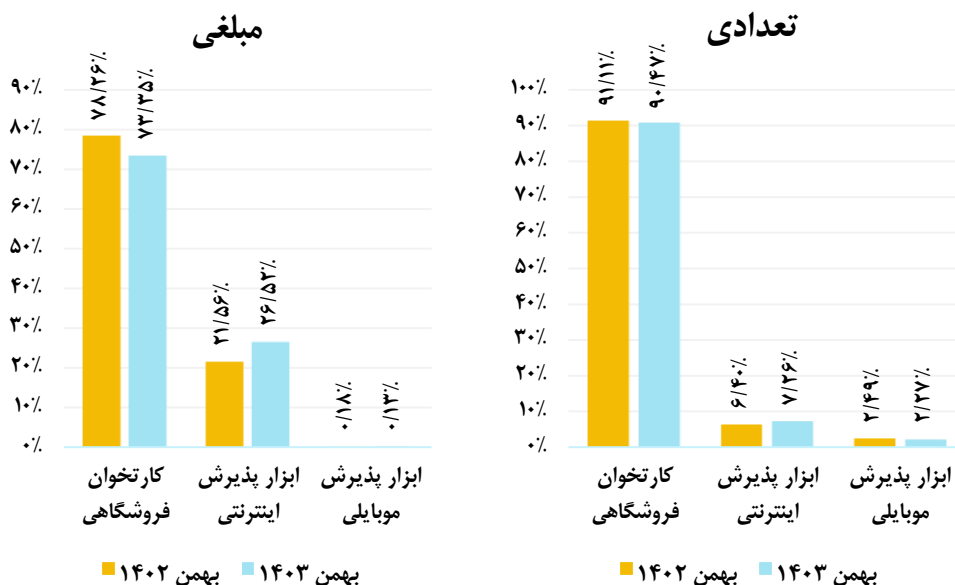
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- دی و بهمن ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۱۵ و ۰/۰۸ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۱۳ و ۰/۰۸ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز به ترتیب افزایش ۰/۰۱ و کاهش ۰/۰۰۶ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای بهمن ۱۴۰۳ و مقایسه آن با بهمن ۱۴۰۲ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۲-۵ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتهخوان فروشگاه‌ها در بهمن ماه ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۶۵ و ۴/۹۱ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۸۶ و ۴/۹۶ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب با کاهش ۰/۲۱ و ۰/۴۸ درصدی همراه بوده است.

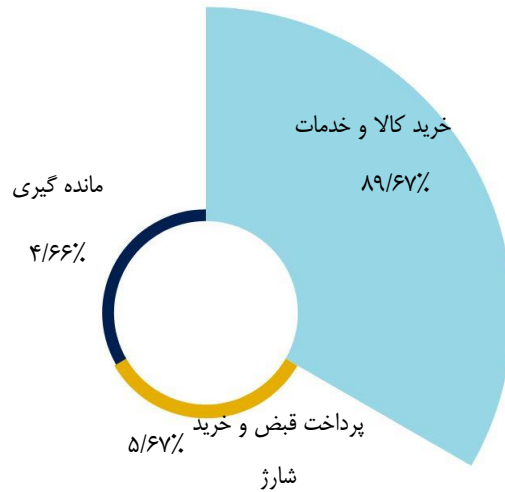
۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

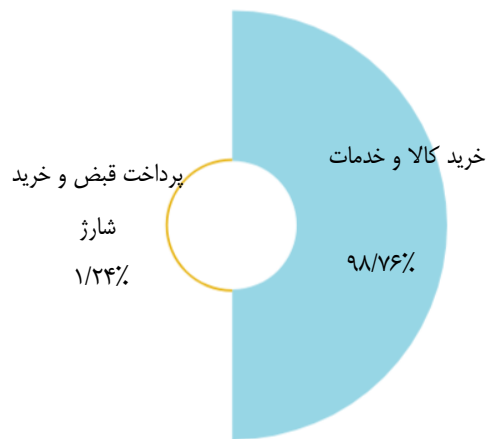
شکل ۲-۶ مبین آن است که در بهمن ۱۴۰۳، ۸۹/۶۷ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۰/۳۳٪

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۶۶ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

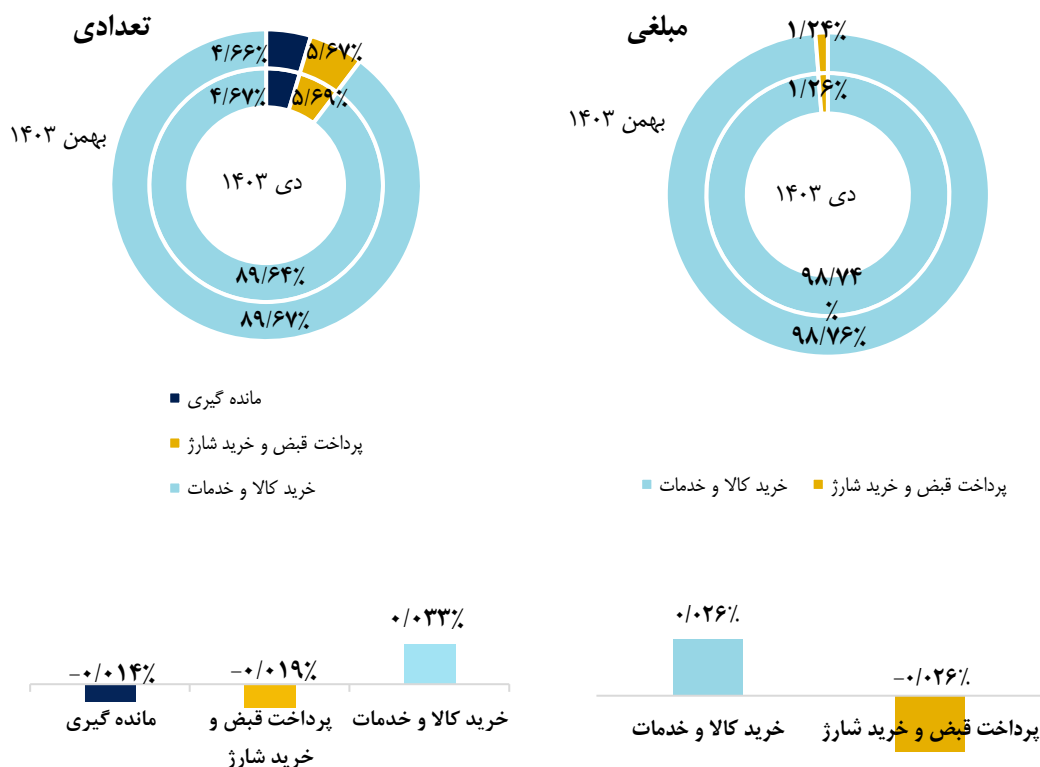
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - بهمن ۱۴۰۳

شکل ۲-۷ نشان می‌دهد که ۹۸/۷۶ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه بهمن ۱۴۰۳ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳

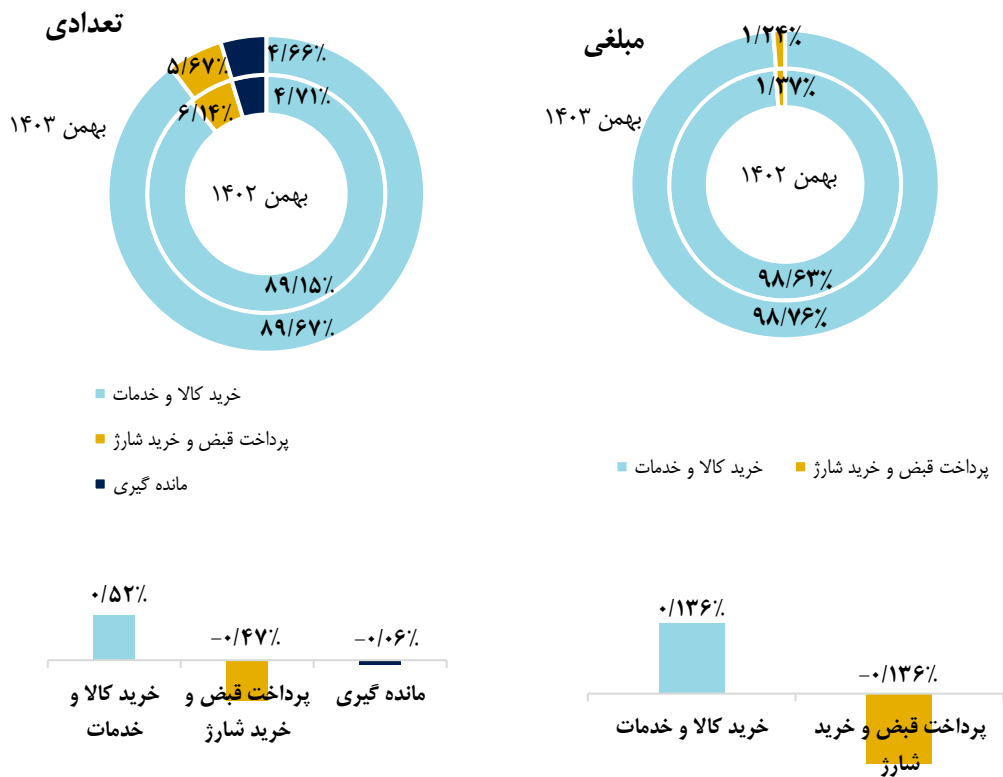
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۸ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - دی و بهمن ۱۴۰۳

در شکل ۲-۸ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" کاهش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۳۳ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۱۹ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با کاهش ۰/۱۴ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در بهمن ماه با افزایش ۰/۲۶ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی بهمن ۱۴۰۲ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می شود همزمان با افزایش ۰/۵۲ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به بهمن ماه ۱۴۰۲، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۱۳۶ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۴۷ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز کاهش ۰/۰۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۰} مصرف کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در بهمن ماه ۱,۹۶۱/۶۱ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتهخوان فروشگاههای با تعداد ۱,۷۲۱/۰۷ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۱/۰۴ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۳۹/۵۰ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتهخوان فروشگاههای، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداختها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاههای که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۲ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۴۸۰,۶۵۱	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۳۹/۵۰
ابزار پذیرش موبایلی	۶,۴۲۲		۱/۰۴
کارتهخوان فروشگاههای	۱۰,۶۳۹,۹۵۷		۱,۷۲۱/۰۷
کل ابزارها	۱۲,۱۲۷,۰۳۰		۱,۹۶۱/۶۱

^{۱۰} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در بهمن ماه سال جاری در جدول ۲-۱۳ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۳ سرانه تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- بهمن ۱۴۰۳

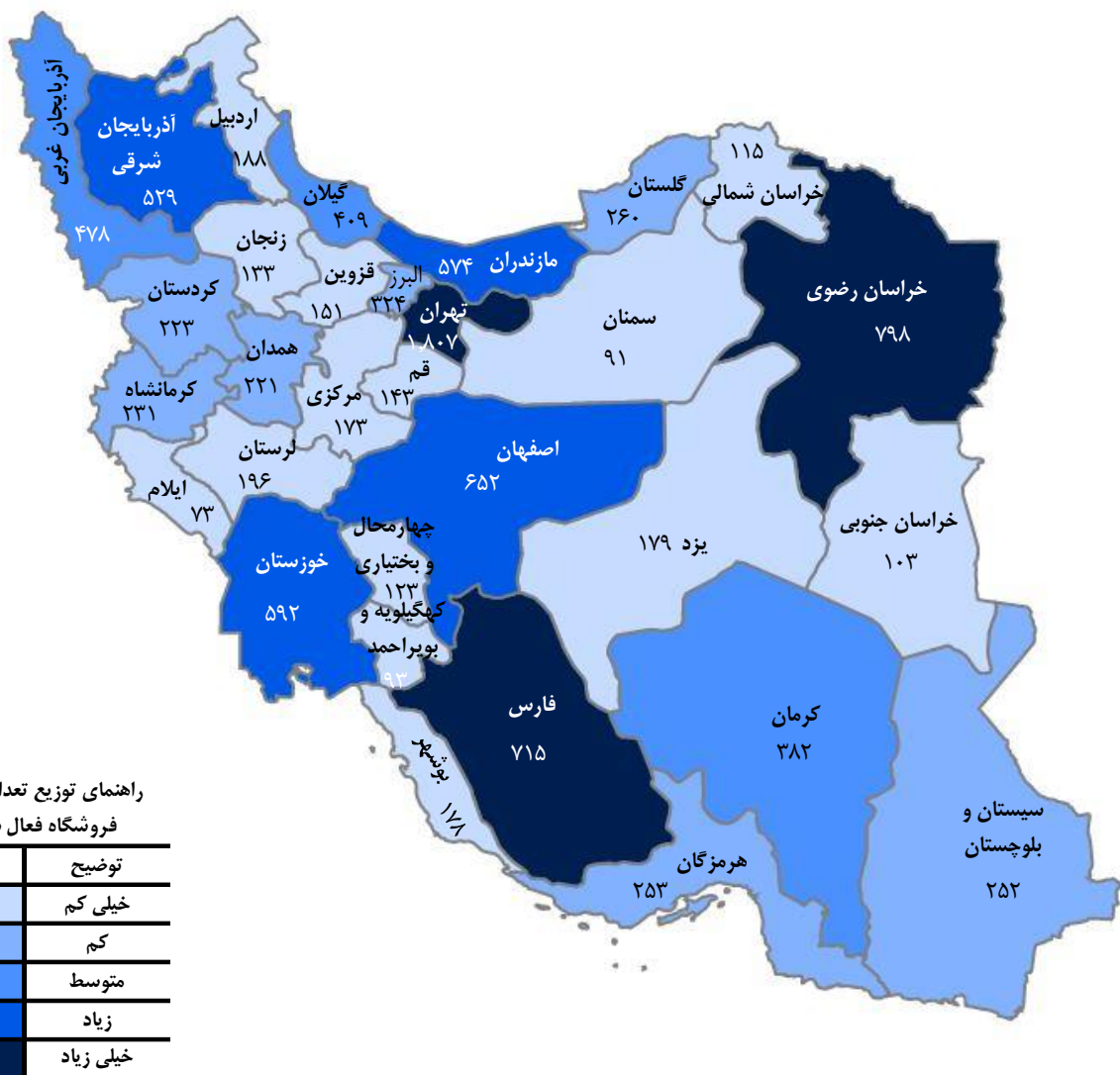
سرانه تراکنش‌های هر ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	تعداد تراکنش‌ها	ابزار پذیرش
۴/۸۹	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۳۰۲,۲۷۶,۱۵۷	ابزار پذیرش اینترنتی
۱/۵۳		۹۴,۶۱۹,۳۰۷	ابزار پذیرش موبایلی
۶۰/۹۱		۳,۷۶۵,۸۷۳,۶۷۱	کارتخوان فروشگاهی
۶۷/۳۳		۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	کل ابزارها

همانطور که در جدول ۲-۱۳ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در بهمن ماه سال جاری ۶۷/۳۳ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۰/۹۱ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر

استان

در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاهی، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال و تغییرات آن در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

راهنمای توزیع تعداد کارتخوان
فروشگاه فعال سیستمی

رنگ	توضیح
سبز روشن	خیلی کم
سبز متوسط	کم
سبز تیره	متوسط
سبز خیلی تیره	زیاد
سبز مشکی	خیلی زیاد

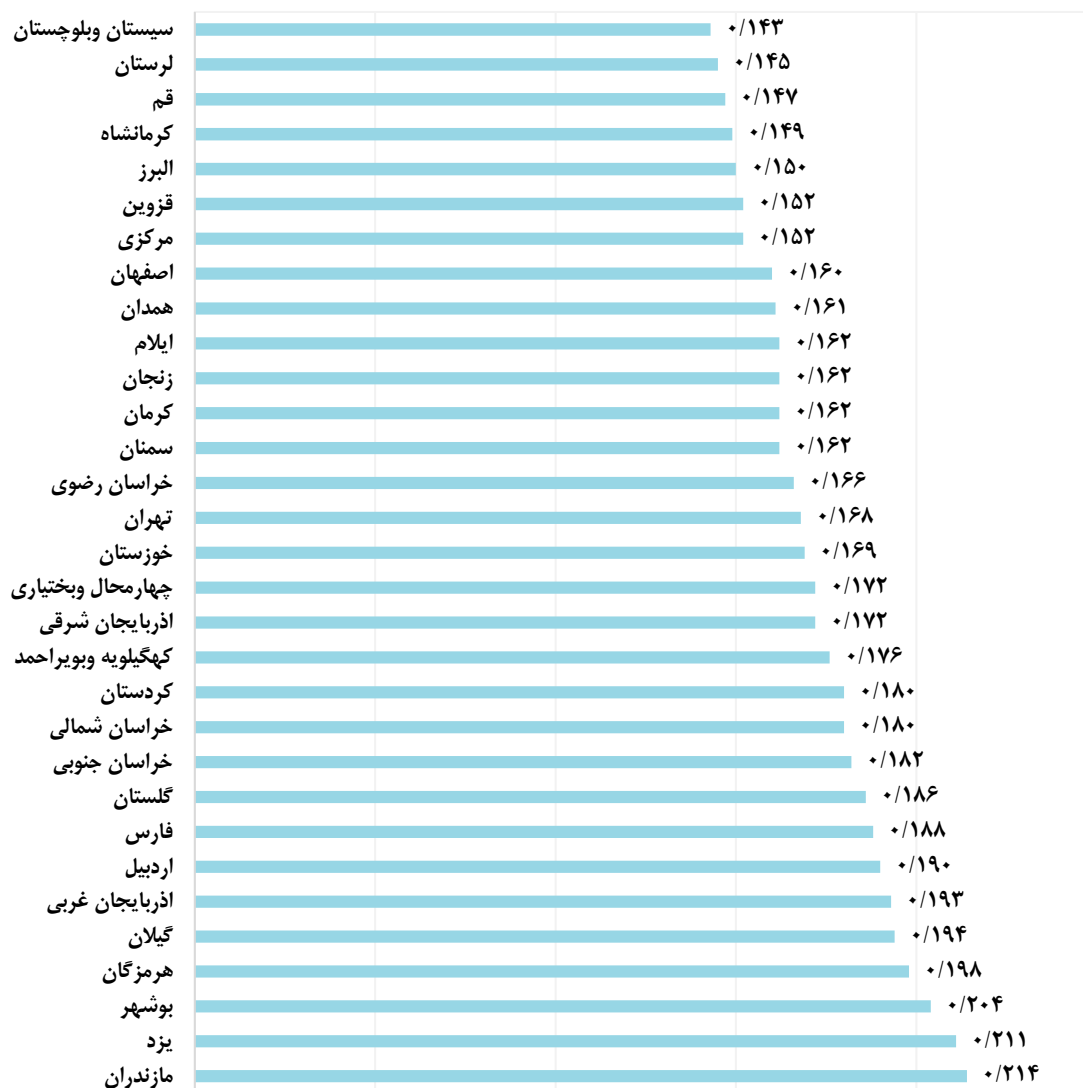
شکل ۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۳

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۵ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۵ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - دی و بهمن ۱۴۰۳

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
استان	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	درصد تغییرات
ایلام	۰/۱۶۲	۰/۱۶۲	۰/۱۰٪
زنجان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۲	۰/۱۰٪
لرستان	۰/۱۴۵	۰/۱۴۵	-۰/۰۱٪
هرمزگان	۰/۱۹۹	۰/۱۹۸	-۰/۱۰٪
قزوین	۰/۱۵۲	۰/۱۵۲	-۰/۱۰٪
کرمانشاه	۰/۱۴۹	۰/۱۴۹	-۰/۱۱٪
کرمان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۲	-۰/۲۲٪
سیستان و بلوچستان	۰/۱۴۳	۰/۱۴۳	-۰/۳۰٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹۴	۰/۱۹۳	-۰/۳۰٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۷۲	۰/۱۷۲	-۰/۳۵٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۳	۰/۱۸۲	-۰/۳۶٪
گلستان	۰/۱۸۷	۰/۱۸۶	-۰/۳۶٪
اردبیل	۰/۱۹۱	۰/۱۹۰	-۰/۳۶٪
کردستان	۰/۱۸۱	۰/۱۸۰	-۰/۳۷٪
گیلان	۰/۱۹۴	۰/۱۹۴	-۰/۳۹٪
تهران	۰/۱۶۹	۰/۱۶۸	-۰/۴۱٪
بوشهر	۰/۲۰۵	۰/۲۰۴	-۰/۴۳٪
قم	۰/۱۴۸	۰/۱۴۷	-۰/۵۰٪
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۱۷۷	۰/۱۷۶	-۰/۵۳٪
یزد	۰/۲۱۳	۰/۲۱۱	-۰/۵۹٪
سمنان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۲	-۰/۶۲٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۴	۰/۱۷۲	-۰/۷۰٪
مرکزی	۰/۱۵۳	۰/۱۵۲	-۰/۸۲٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۰	-۰/۸۳٪
مازندران	۰/۲۱۶	۰/۲۱۴	-۱/۰۵٪
خوزستان	۰/۱۷۱	۰/۱۶۹	-۱/۰۵٪
اصفهان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۰	-۱/۲۰٪
البرز	۰/۱۵۲	۰/۱۵۰	-۱/۲۲٪
همدان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۱	-۱/۴۹٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۹	۰/۱۶۶	-۱/۶۰٪
فارس	۰/۱۹۱	۰/۱۸۸	-۱/۷۱٪

در شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

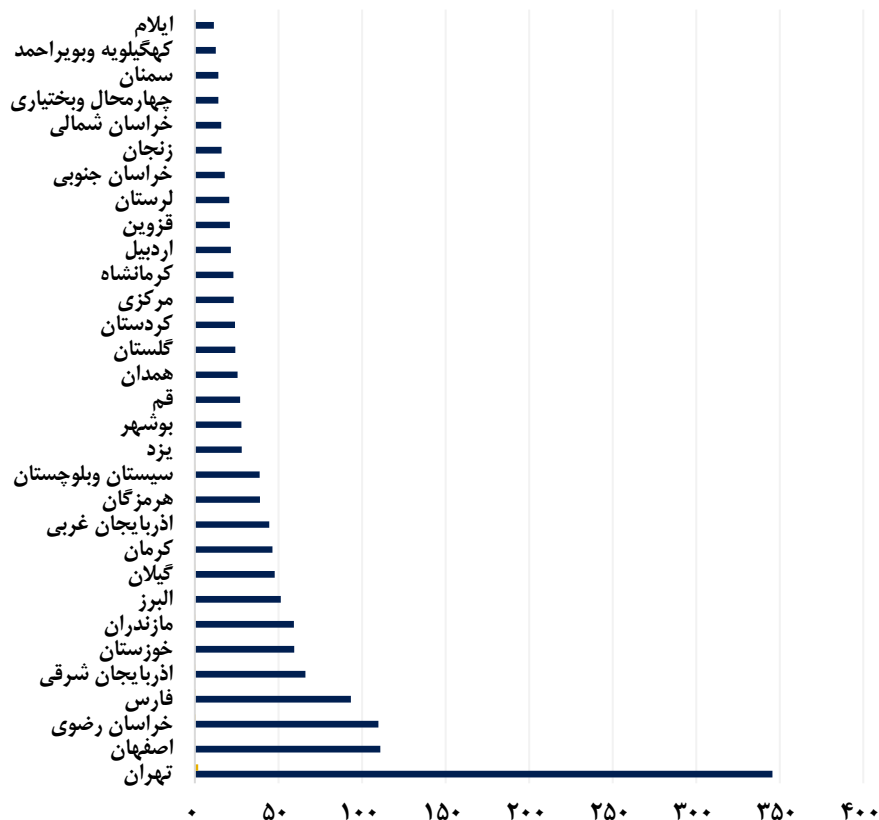
شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن ۱۴۰۳

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و قم تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در بهمن ۱۴۰۳، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۲۱ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱,۷۲۱ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌ها) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۲-۱۳ ترسیم شده است.

هزار ابزار

■ ابزار پذیرش اینترنتی ■ ابزار پذیرش موبایلی

شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - بهمن ۱۴۰۳

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۶، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه دی و بهمن ۱۴۰۳ ذکر گردیده است. همچنین درصد تغییرات برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۶ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- بهمن ۱۴۰۳

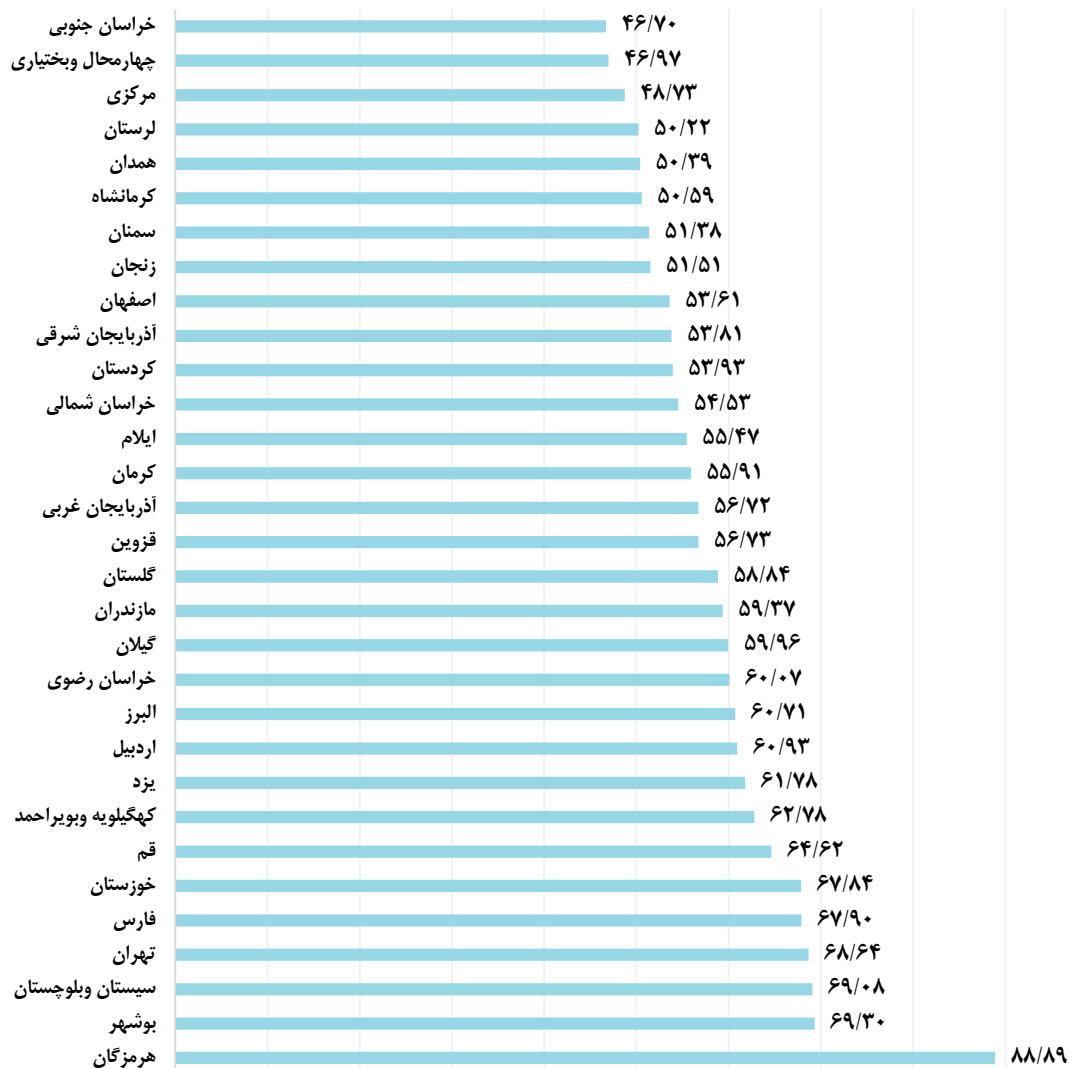
استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		درصد تغییرات
	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	
آذربایجان شرقی	۱۶۶,۳۰۰,۲۱۷	۱۶۶,۴۹۱,۶۳۳	۵۱۵,۰۴۹,۰۶۸	۵۵۴,۲۸۸,۹۹۱	۷/۶۲%
آذربایجان غربی	۱۴۱,۸۶۴,۷۸۵	۱۴۰,۸۷۸,۰۵۴	۴۲۱,۴۹۳,۵۸۶	۴۳۲,۳۰۴,۱۲۶	۲/۵۶%
اردبیل	۶۱,۴۶۰,۴۹۲	۶۰,۶۲۹,۰۰۴	۱۵۶,۴۹۲,۲۰۰	۱۶۳,۰۳۲,۲۱۰	۴/۱۸%
اصفهان	۲۲۰,۲۴۴,۱۷۴	۲۲۰,۸۲۷,۴۶۷	۷۴۶,۴۳۱,۵۲۵	۷۸۷,۰۳۴,۲۴۷	۵/۴۴%
البرز	۱۳۱,۴۶۶,۹۱۸	۱۳۱,۹۴۱,۸۵۷	۴۱۲,۹۵۷,۳۵۷	۴۳۳,۷۸۷,۲۱۶	۵/۰۴%
ایلام	۲۵,۲۲۰,۰۰۳	۲۵,۱۸۰,۹۸۴	۵۹,۳۶۹,۵۶۷	۶۳,۱۶۴,۰۵۲	۶/۳۹%
بوشهر	۶۰,۲۸۸,۳۴۵	۶۰,۷۰۳,۶۶۶	۱۸۴,۶۷۹,۷۳۵	۱۹۴,۸۱۶,۳۷۹	۵/۴۹%
تهران	۱,۰۶۱,۵۲۳,۵۶۵	۱,۰۸۱,۸۰۹,۴۲۵	۶,۵۳۶,۰۷۳,۳۶۲	۷,۱۰۲,۲۲۰,۸۵۹	۸/۶۶%
چهارمحال و بختیاری	۳۳,۸۱۷,۵۹۳	۳۳,۶۶۰,۹۹۹	۹۰,۷۴۵,۰۲۱	۹۵,۶۱۵,۰۲۶	۵/۳۷%
خراسان جنوبی	۲۶,۶۶۳,۲۹۰	۲۶,۴۱۹,۲۷۳	۶۷,۹۲۲,۴۵۸	۷۰,۴۰۲,۴۱۵	۳/۶۵%
خراسان رضوی	۲۹۳,۱۲۰,۳۰۲	۲۹۱,۰۲۹,۵۸۲	۸۵۶,۶۲۵,۹۹۸	۹۰۰,۳۷۷,۱۶۲	۵/۱۱%
خراسان شمالی	۳۵,۷۰۷,۹۱۷	۳۴,۹۹۶,۹۹۰	۷۹,۷۰۶,۴۵۰	۸۰,۱۲۸,۰۳۲	-۱/۵۳%
خوزستان	۲۳۶,۳۳۷,۶۵۸	۲۳۷,۵۳۱,۹۸۵	۶۵۶,۰۴۶,۲۶۵	۶۹۱,۶۰۷,۶۹۹	۵/۴۲%
زنجان	۴۴,۰۸۸,۵۹۳	۴۳,۴۷۴,۸۶۸	۱۱۸,۳۵۲,۰۰۳	۱۳۱,۱۶۲,۲۹۶	۱۰/۸۲%
سمنان	۲۹,۱۶۰,۹۳۳	۲۹,۰۰۲,۲۵۳	۷۵,۵۴۶,۴۱۸	۸۰,۱۱۷,۹۸۰	۶/۰۵%
سیستان و بلوچستان	۱۲۱,۵۶۴,۱۴۷	۱۲۱,۹۹۹,۴۵۴	۲۸۱,۳۱۵,۱۵۸	۲۹۴,۹۰۵,۷۵۶	۴/۸۳%
فارس	۲۶۱,۹۵۰,۷۲۶	۲۶۰,۳۷۳,۷۵۴	۷۸۱,۸۰۴,۵۰۳	۸۳۰,۷۴۸,۵۰۸	۶/۲۶%
قزوین	۵۶,۹۰۰,۵۳۱	۵۶,۷۵۵,۹۳۷	۱۴۶,۴۲۱,۶۴۴	۱۵۷,۸۰۷,۲۲۰	۷/۷۸%
قم	۶۳,۵۱۱,۷۳۴	۶۴,۲۷۲,۲۱۳	۱۸۰,۷۷۹,۹۵۸	۱۹۶,۹۲۸,۲۷۰	۸/۹۴%
کردستان	۶۸,۰۶۶,۵۱۶	۶۷,۱۰۳,۲۱۸	۱۷۲,۳۷۶,۷۴۷	۱۷۶,۵۷۶,۵۱۴	۲/۴۴%
کرمان	۱۳۰,۷۹۷,۷۲۰	۱۳۲,۰۵۶,۱۷۳	۴۰۰,۴۰۴,۴۸۴	۴۴۹,۶۱۷,۲۷۶	۱۲/۲۹%

استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		درصد تغییرات
	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	بهمن ۱۴۰۳	
کرمانشاه	۷۸,۳۳۸,۲۹۴	۷۸,۶۸۶,۰۶۴	۲۱۲,۷۳۰,۸۴۲	۲۲۵,۸۸۳,۴۹۲	۰/۴۴%
کهگیلویه و بویراحمد	۳۳,۶۷۰,۸۹۸	۳۳,۲۲۱,۳۰۰	۶۸,۰۹۴,۸۷۶	۷۱,۵۳۹,۸۲۸	-۱/۳۴%
گلستان	۸۴,۳۳۳,۶۳۳	۸۲,۵۲۵,۸۳۴	۲۲۳,۰۹۳,۹۷۰	۲۲۸,۳۵۲,۶۱۱	-۲/۱۴%
گیلان	۱۳۰,۷۳۴,۴۱۰	۱۲۸,۰۵۹,۸۴۰	۳۷۹,۵۹۳,۵۶۲	۳۹۷,۳۴۰,۱۷۰	-۲/۰۵%
لرستان	۶۹,۱۱۰,۰۸۴	۶۷,۹۷۸,۸۳۶	۱۶۴,۰۰۱,۵۰۲	۱۶۹,۳۶۰,۳۹۶	-۱/۶۴%
مازندران	۱۶۳,۹۹۲,۸۰۶	۱۶۰,۰۶۲,۰۶۹	۶۰۱,۴۵۵,۹۴۹	۶۱۴,۸۴۵,۵۳۳	-۲/۴۰%
مرکزی	۵۶,۴۳۱,۸۰۳	۵۵,۵۰۹,۲۵۰	۱۵۰,۵۴۰,۸۱۲	۱۵۸,۴۹۵,۸۸۰	-۱/۶۳%
هرمزگان	۱۴۲,۹۷۰,۷۱۱	۱۴۷,۴۷۵,۲۱۲	۳۹۱,۹۵۹,۹۷۰	۴۴۲,۶۸۷,۸۰۵	۳/۱۵%
همدان	۷۱,۵۸۵,۹۴۷	۶۹,۱۲۹,۳۳۰	۱۸۵,۸۶۶,۰۸۱	۱۹۲,۷۴۲,۱۴۸	-۳/۴۳%
یزد	۵۳,۰۳۷,۱۶۴	۵۲,۹۶۳,۹۳۳	۲۰۲,۴۵۹,۵۸۴	۲۲۳,۵۶۹,۰۳۸	-۰/۱۴%

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در

استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای بهمن ۱۴۰۳ ترسیم شده است.

شکل ۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - بهمن ۱۴۰۳

همانطور که در شکل ۲-۱۴ در ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، بوشهر و سیستان و بلوچستان در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در بهمن ۱۴۰۳ داشته‌اند.

۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

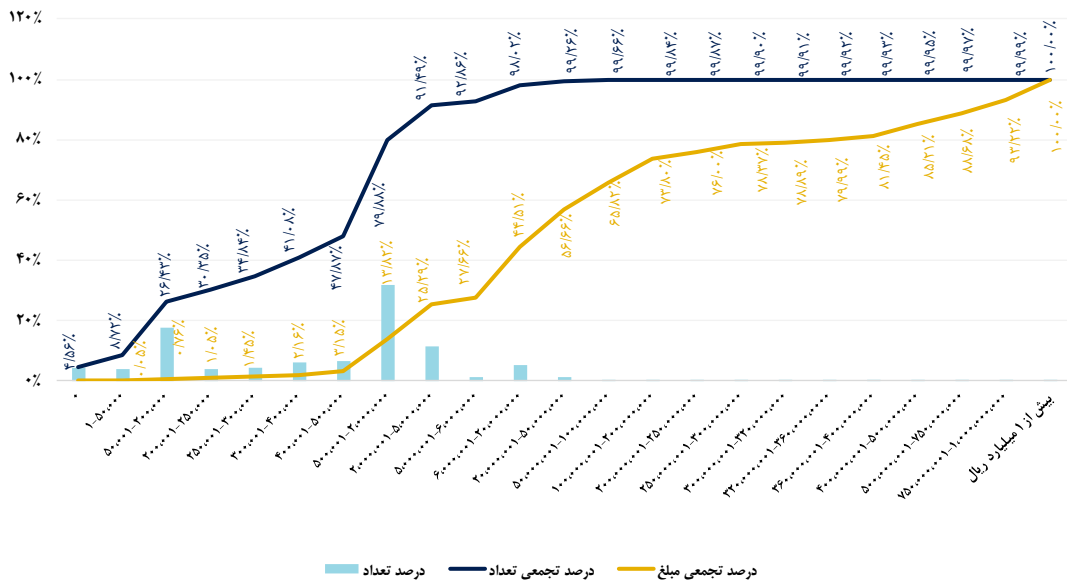
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه‌ها"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در بهمن ۱۴۰۳ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

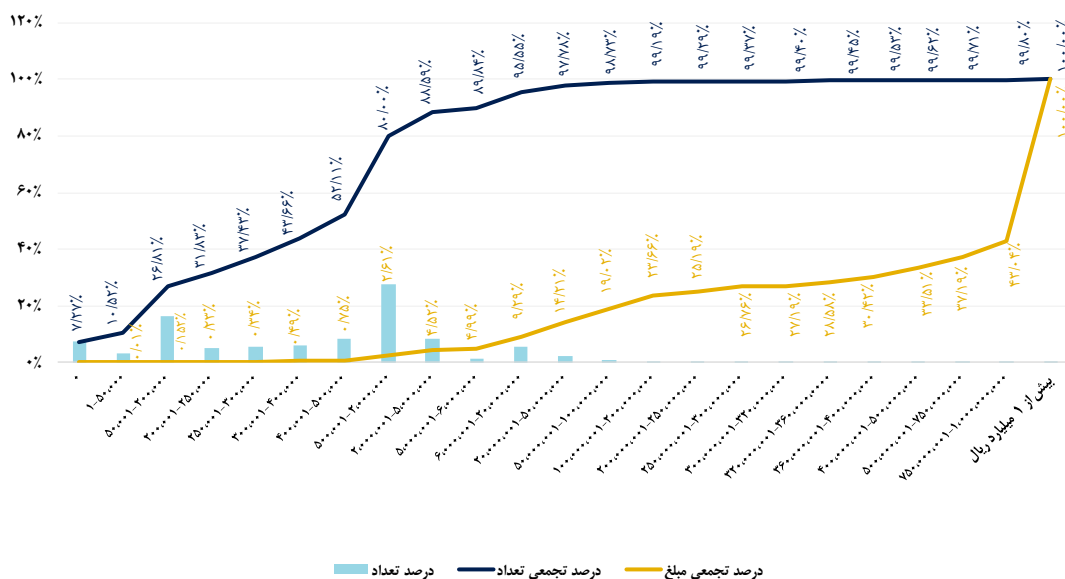
- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۱ تا ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بیش از ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۴/۵۶ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۵ مشخص است در بهمن ۱۴۰۳:
- ۸۸/۳۰ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
 - ۶/۹۸ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۱۶ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۳

در بهمن ماه ۱۴۰۳، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳,۳۲۵,۲۸۵,۶۸۹ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۲۶۲,۷۸۹,۹۱۰ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۵,۹۶۸,۵۰۵ عدد تراکنش می‌باشد.

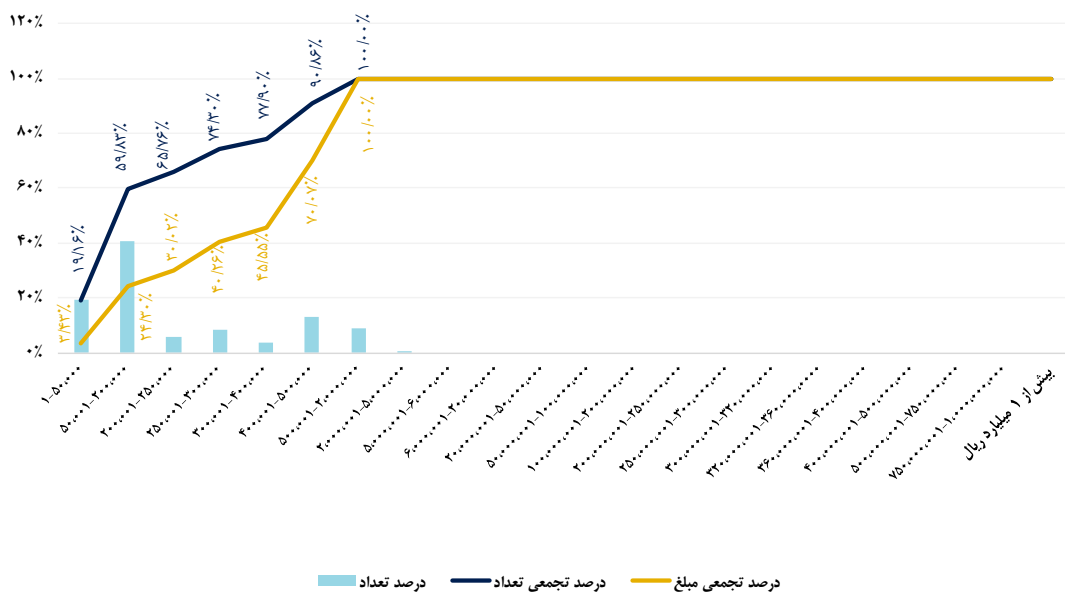
شکل ۲-۱۶ ترسیم‌کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۷/۲۷ درصد می‌باشد.

شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۳

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۲/۵۷ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۵/۷۱ درصد کل تراکنش‌ها در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

شکل ۲-۱۷ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

شکل ۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) - بهمن ۱۴۰۳

در بررسی شکل ۲-۱۷ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتخوان فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۱۹/۱۶ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۴۶/۶۰ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۷ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

در این بخش شاخص نسبت دهکی ۱۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپرک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارت می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۷ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در بهمن ماه ۱۴۰۳ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۲ ارائه نموده است.

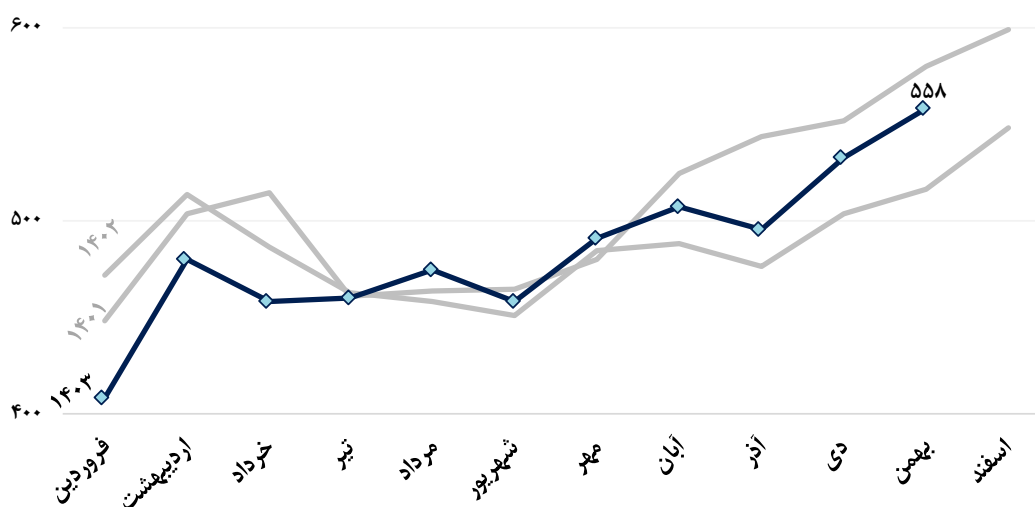
^{۱۱} تراکنش‌های دوره مورد بررسی بر اساس مبلغ مرتب شده، به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم و مورد بررسی قرار گرفته است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۱۷ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه			مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی
درصد تغییرات	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	درصد تغییرات	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	
۴۷/۸۵٪	۳۳,۸۱۸,۷۳۵	۲۲,۸۷۳,۵۷۶	۷/۵۴٪	۳۳,۸۱۸,۷۳۵	۳۱,۴۴۶,۱۶۹	میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)
۳۶/۸۳٪	۶۰,۶۱۷	۴۴,۳۰۱	۲/۷۲٪	۶۰,۶۱۷	۵۹,۰۱۰	میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)
۸/۰۵٪	۵۵۷/۹۰	۵۱۶/۳۲	۴/۶۹٪	۵۵۷/۹۰	۵۳۲/۸۹	نسبت دهکی

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۸/۰۵ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۴/۶۹ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۷/۵۴ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۲/۷۲ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۴/۶۹ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۲-۱۸ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۱

با توجه به شکل ۲-۱۸، نسبت دهکی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی رشد ۲۵/۰۱ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۵۵۸ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۱۸-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

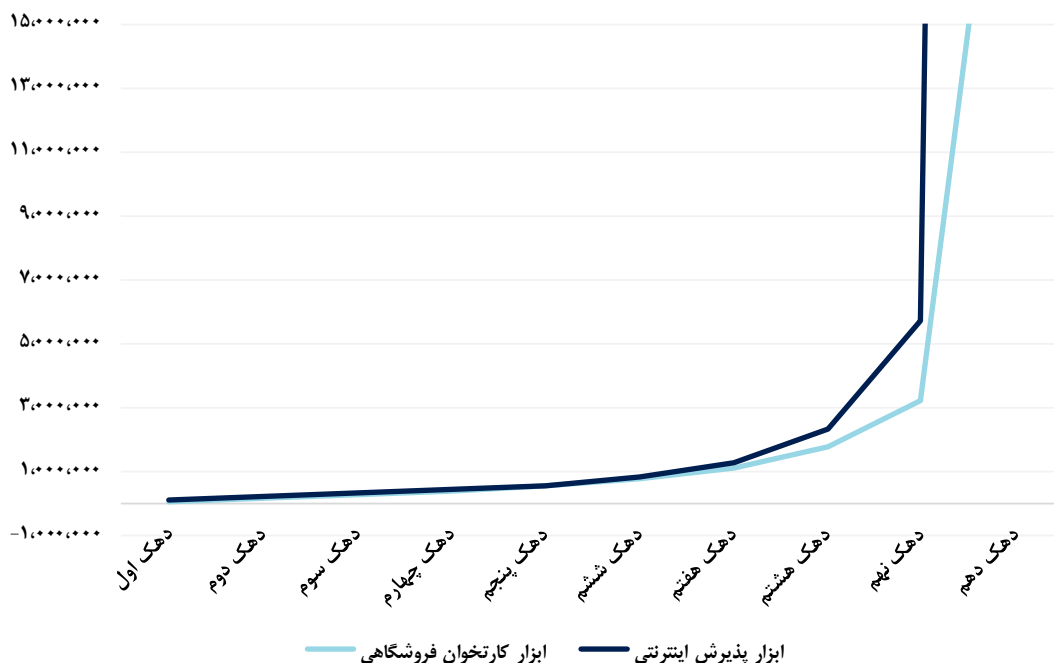
جدول ۱۸-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۸۴,۹۷۵/۷۲	۶۰,۳۶۸/۱۶	دهک اول
۲۰۰,۵۰۴/۹۱	۱۴۴,۳۱۹/۶۵	دهک دوم
۲۹۷,۹۸۴/۴۵	۲۴۷,۸۸۱/۷۲	دهک سوم
۴۲۰,۸۶۴/۲۸	۳۷۶,۳۸۷/۳۷	دهک چهارم
۵۵۶,۱۲۸/۷۸	۵۳۶,۵۵۰/۹۶	دهک پنجم
۸۱۰,۳۶۷/۷۲	۷۷۹,۰۹۲/۸۱	دهک ششم
۱,۲۳۸,۰۷۴/۵۹	۱,۱۲۲,۱۷۸/۶۸	دهک هفتم
۲,۲۹۵,۵۲۷/۴۷	۱,۷۵۶,۷۱۰/۳۳	دهک هشتم
۵,۷۱۱,۶۴۱/۳۰	۳,۱۸۴,۹۱۸/۴۳	دهک نهم
۱۹۰,۴۹۱,۳۹۴/۳۵	۲۶,۰۸۰,۶۶۹/۸۷	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۱۸-۲ در شکل ۱۹-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۲-۱۹ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمات خرید کالا و خدمات - بهمن ۱۴۰۳

در شکل ۲-۱۹ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۹۰,۴۹۱,۳۹۴/۳۵ ریال بوده است.

جدول ۲-۱۹ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۹ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

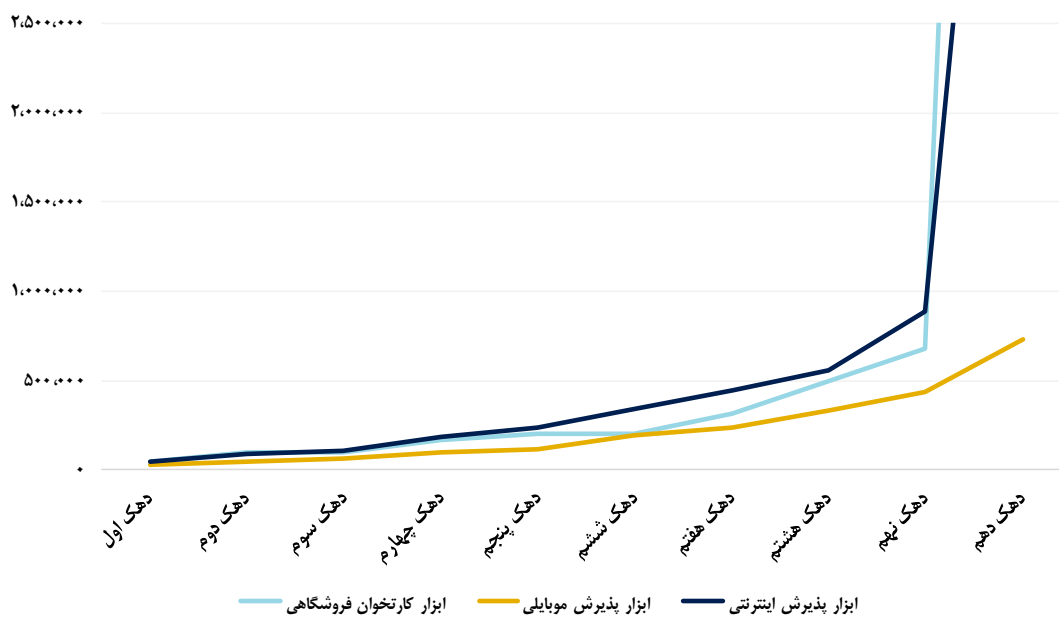
متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها	
۴۵,۳۷۵/۰۸	۳۳,۰۴۴/۰۴	۵۰,۷۲۷/۱۳	دهک اول
۹۳,۸۰۶/۷۷	۵۰,۳۴۹/۸۲	۹۹,۸۶۴/۰۳	دهک دوم
۱۱۰,۵۵۶/۳۷	۶۶,۱۸۱/۴۲	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک سوم
۱۸۸,۷۹۱/۸۱	۱۰۰,۰۴۸/۷۵	۱۶۵,۷۰۶/۴۶	دهک چهارم
۲۳۴,۱۴۷/۷۱	۱۱۸,۵۶۰/۸۶	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک پنجم
۳۴۱,۲۸۳/۴۶	۱۹۳,۹۰۸/۴۷	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	دهک ششم

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاه	
۴۴۹,۹۳۰/۵۷	۲۴۱,۰۱۴/۶۶	۳۱۸,۷۲۶/۵۰	دهک هفتم
۵۵۸,۱۶۰/۲۳	۳۳۹,۶۴۰/۹۲	۴۹۹,۸۷۹/۵۹	دهک هشتم
۸۹۱,۲۳۵/۹۱	۴۳۵,۲۴۱/۸۳	۶۷۸,۵۲۰/۹۹	دهک نهم
۶,۵۱۲,۲۲۰/۲۱	۷۳۱,۳۷۸/۷۴	۱۳,۷۱۶,۹۰۸/۵۸	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۹ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه، خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰ و ۲۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط به ترتیب حداقل ۳۰ و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه و ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - بهمن ۱۴۰۳

در شکل ۲-۲۰ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۶,۵۱۲,۲۲۰/۲۱ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۱۳,۷۱۶,۹۰۸/۵۸ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۷۳۱,۳۷۸/۷۴ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کلرتی

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی‌ترین هدف شرکت‌های ارائه‌دهنده آن خدمات می‌باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت‌مندی مصرف‌کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت‌ها می‌باشد. کاهش خطاها و تراکنش‌های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می‌گردد در ادامه شاخص‌هایی برای سنجش این هدف ارائه می‌گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۲}، "خطای پذیرندگی"^{۱۳}، "خطای شاپرکی"^{۱۴}، "خطای کاربری"^{۱۵} و "خطای کسب و کار"^{۱۶} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۹۴ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۰۶ درصدی خطاهای رخ داده در بهمن ۱۴۰۳ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	۹۲/۹۴%
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۱۶,۲۰۰,۶۵۰	۷/۰۶%
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۴۷۸,۹۶۹,۷۸۵	۱۰۰%

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در بهمن ۱۴۰۳ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۲} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۳} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیک (دارندگان کارت) می‌باشد.

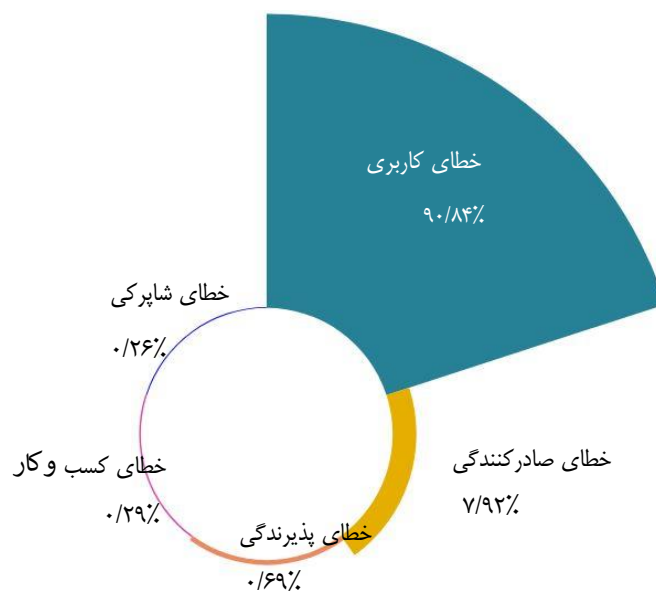
^{۱۶} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد تراکنش‌ها و خطاها - بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته

درصد تغییرات	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	نوع تراکنش و انواع خطا	
-۵۴/۸۶%	۲,۱۷۴,۴۵۳	۴,۸۱۶,۶۱۲	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۸۱%	۲۸۷,۲۲۳,۳۸۶	۲۸۴,۹۰۹,۶۰۹	خطای کاربری	
۸/۴۲%	۲۵,۰۵۷,۹۵۴	۲۳,۱۱۱,۲۴۳	خطای صادرکنندگی	
-۴۵/۹۸%	۸۱۶,۸۳۸	۱,۵۱۲,۰۵۶	خطای شاپرکی	
-۵/۱۶%	۹۲۸,۰۱۹	۹۷۸,۴۶۵	خطای کسب و کار	
-۰/۲۸%	۳۱۶,۲۰۰,۶۵۰	۳۱۵,۳۲۷,۹۸۵	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
-۰/۲۰%	۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	۴,۱۵۴,۳۳۵,۳۴۶	تعداد کل تراکنش‌های موفق	
-۰/۲۱%	۴,۴۷۸,۹۶۹,۷۸۵	۴,۴۶۹,۶۶۳,۳۳۱	تعداد کل تراکنش‌ها	

درصد تغییرات تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۳ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول تعداد خطای صادرکنندگی به طور قابل توجهی افزایش داشته است. همچنین خطای پذیرندگی و شاپرکی نیز بیش از ۴۰ درصد کاهش یافته‌اند.

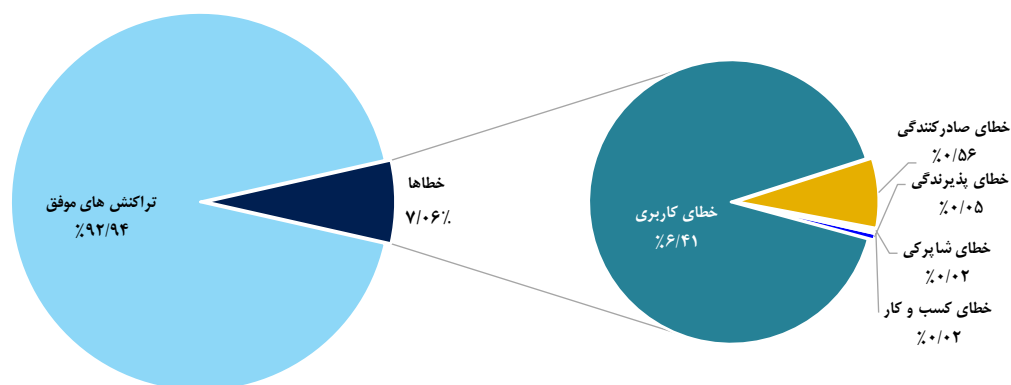
شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - بهمن ۱۴۰۳

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۱-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۹۰/۸۴ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - بهمن ۱۴۰۳

سهم	تعداد	نوع تراکنش و انواع خطا	
۹۲/۹۴٪	۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	تراکنش های موفق	موفق
۰/۰۵٪	۲,۱۷۴,۴۵۳	خطای پذیرندگی	ناموفق
۶/۴۱٪	۲۸۷,۲۲۳,۳۸۶	خطای کاربری	
۰/۵۶٪	۲۵,۰۵۷,۹۵۴	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۲٪	۸۱۶,۸۳۸	خطای شاپرکی	
۰/۰۲٪	۹۲۸,۰۱۹	خطای کسب و کار	
۱۰۰/۰۰٪	۴,۴۷۸,۹۶۹,۷۸۵	تعداد کل تراکنش ها	

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش های موفق و ناموفق از کل تراکنش ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنش ها - بهمن ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۱۸ درصدی از کل تراکنش ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۶ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن ۱۴۰۳ و ماه گذشته

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش‌ها بهمن ۱۴۰۳	سهم از کل تراکنش‌ها دی ۱۴۰۳	نوع تراکنش و انواع خطا	
-۰/۰۵۹%	۰/۰۵%	۰/۱۱%	خطای پذیرندگی	ناموفق
۰/۰۳۸%	۶/۴۱%	۶/۳۷%	خطای کاربری	
۰/۰۴۲%	۰/۵۶%	۰/۵۲%	خطای صادرکنندگی	
-۰/۰۱۶%	۰/۰۲%	۰/۰۳%	خطای شاپرکی	
-۰/۰۰۱%	۰/۰۲%	۰/۰۲%	کسب و کار	
۰/۰۰۵%	۷/۰۶%	۷/۰۵%	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
-۰/۰۰۵%	۹۲/۹۴%	۹۲/۹۵%	تعداد کل تراکنش‌های موفق	موفق
-	۱۰۰/۰۰%	۱۰۰/۰۰%	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم تعداد خطای کاربری و صادرکنندگی و کاهش سهم خطای پذیرندگی، شاپرکی و کسب و کار در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ماه می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت

بهمین ۱۴۰۳		دی ۱۴۰۳		بهمین ۱۴۰۲		تراکنش‌های موفق
کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش‌ها	
۹۹/۳۵٪	۴,۴۴۹,۹۹۲,۵۲۱	۹۹/۳۲٪	۴,۴۳۹,۲۴۴,۹۵۵	۹۹/۱۴٪	۴,۳۰۹,۱۴۸,۷۶۱	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۷}
۹۹/۹۸٪	۴,۴۷۸,۱۵۲,۹۴۷	۹۹/۹۷٪	۴,۴۶۸,۱۵۱,۲۷۵	۹۹/۹۹٪	۴,۳۴۶,۲۳۱,۰۹۵	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۸}
-	۴,۴۷۸,۹۶۹,۷۸۵	-	۴,۴۶۹,۶۶۳,۲۳۱	-	۴,۳۴۶,۶۰۷,۰۱۸	تعداد کل تراکنش

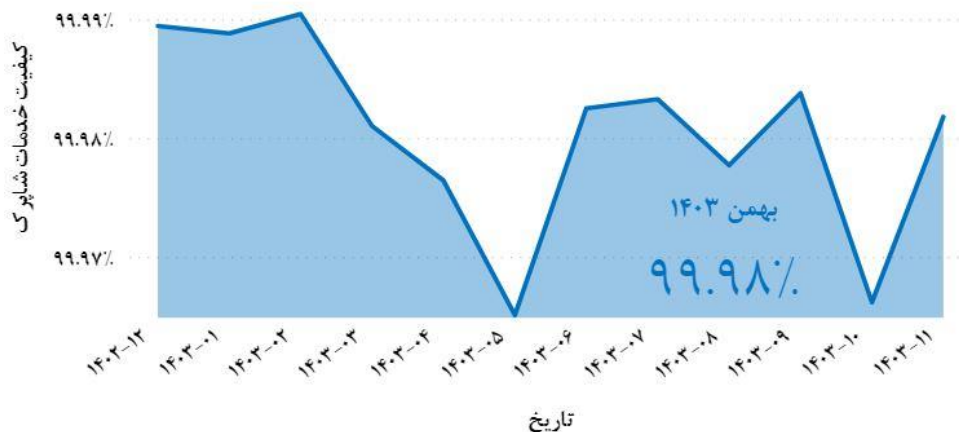
جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در بهمن ۱۴۰۳ می‌باشد که نسبت به بهمن ۱۴۰۲ و دی ۱۴۰۳ به ترتیب رشد ۰/۱۰- و ۰/۱۶ درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۳-۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳ قابل مشاهده است.

^{۱۷} تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران رخ داده‌اند.

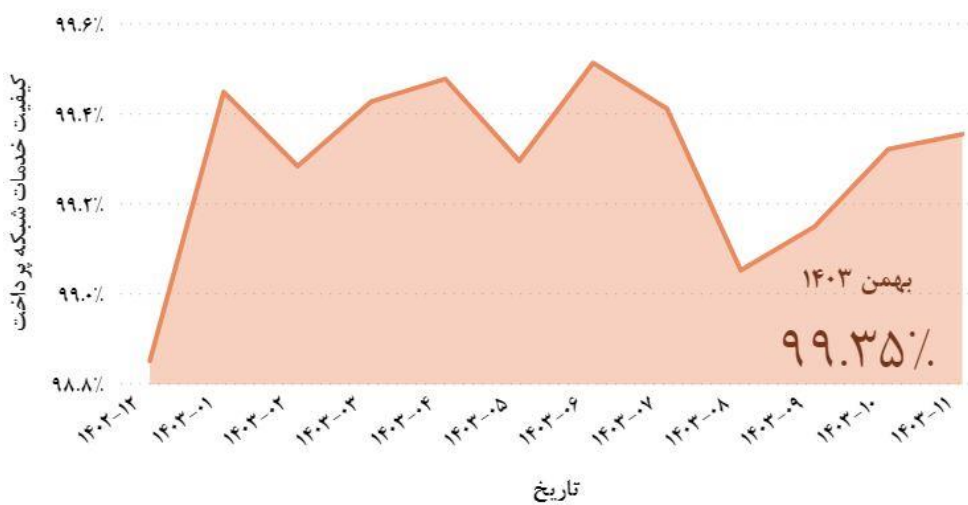
^{۱۸} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

گزارش اقتصادی شاپرک

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های مرداد ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۳ رخ داده است.

شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

همچنین با توجه به شکل ۴-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۲ و شهریور ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود.

۳-۴ - آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۱۹} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارت و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - دی و بهمن ۱۴۰۳

تغییرات	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	وضعیت تراکنش
-۶۶/۶۸%	۵۷۹,۵۳۴	۱,۷۳۹,۴۷۲	تعداد تراکنش‌های مغایرتی
۰/۲۰%	۴,۱۶۲,۷۶۹,۱۳۵	۴,۱۵۴,۳۳۵,۳۴۶	تعداد کل تراکنش‌های موفق
-۰/۰۲۸%	۰/۰۱۴%	۰/۰۴۲%	نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) بهمن ماه نسبت به دی ماه با کاهش قابل توجه ۶۶/۶۸ درصدی همراه بوده است. همزمان با افزایش ۰/۲۰ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۲۸ درصدی را تجربه نموده است.

^{۱۹} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتهخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

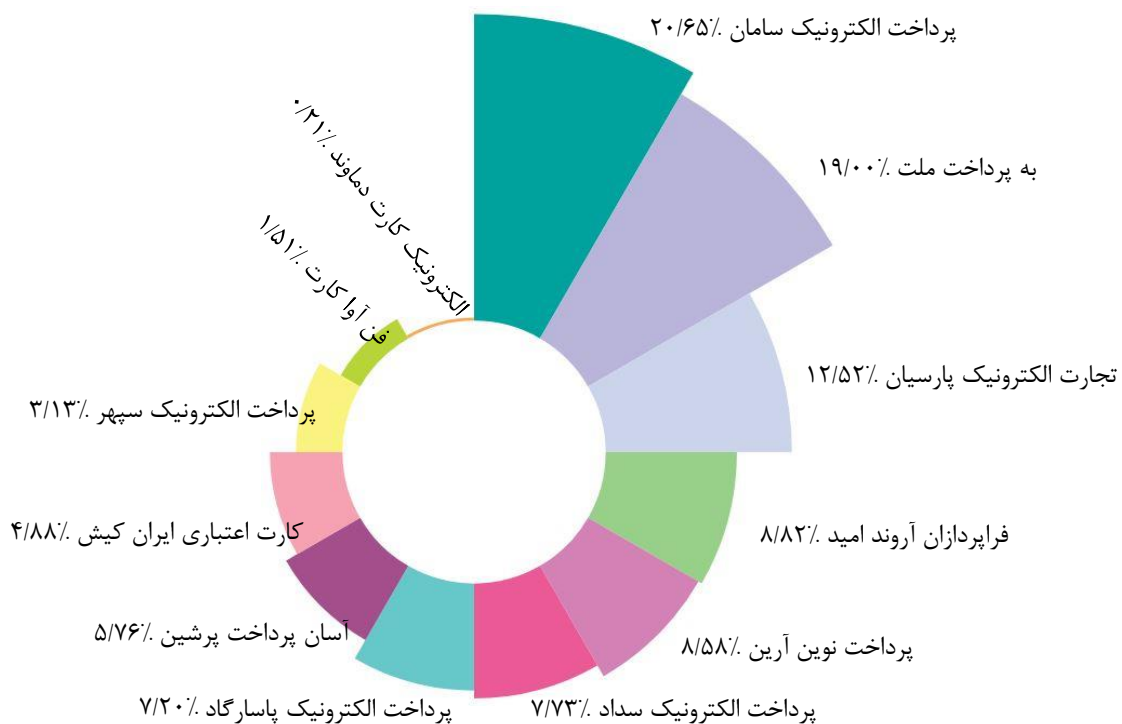
۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخدادهای تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

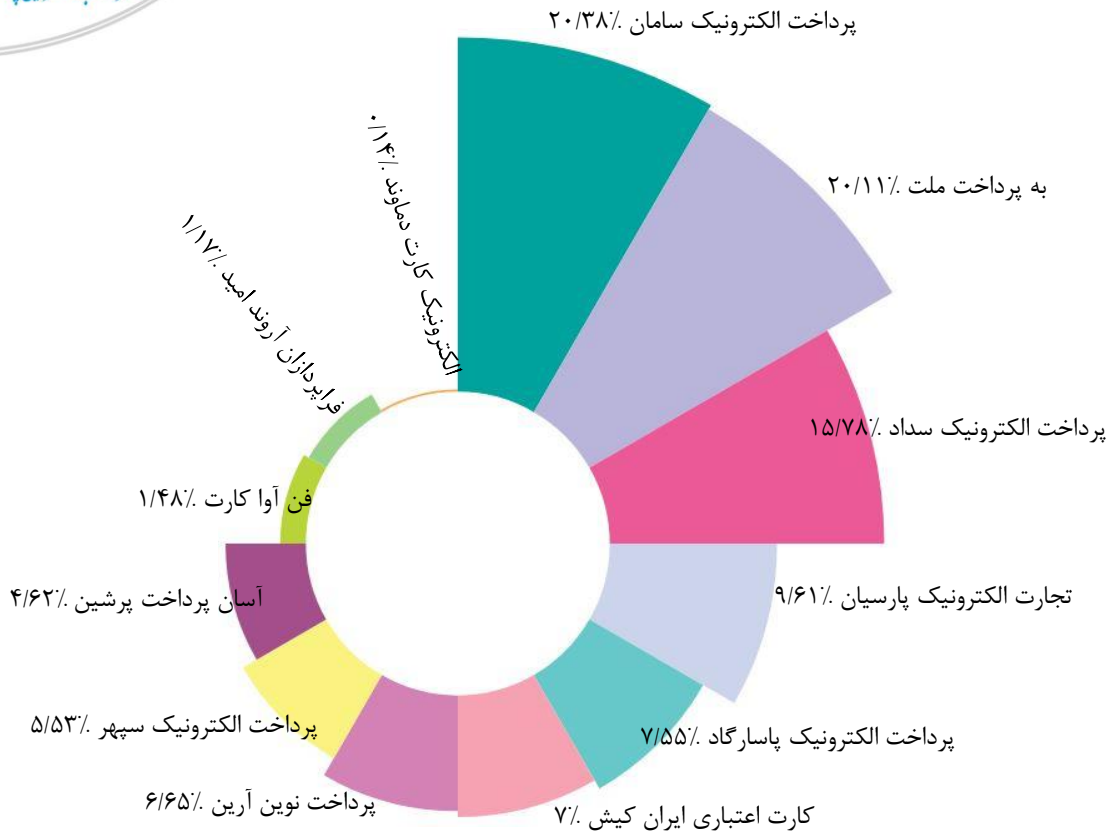
۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارت، در دو شکل ۱-۴ و ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - بهمن ۱۴۰۳

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب با سهم ۲۰/۶۵ و ۲۰/۳۸ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار - با شرکت پرداخت الکترونیک سامان به ترتیب حدود ۱/۶۴ و ۰/۲۷ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش دی ماه سال ۱۴۰۳ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از

ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

گزارش اقتصادی شاپرک

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

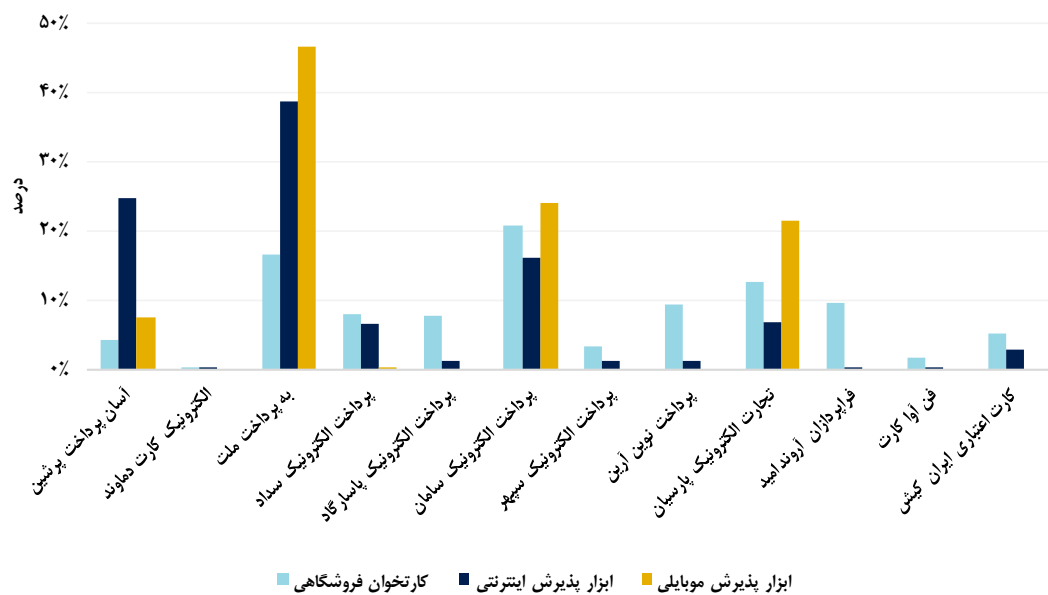
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بهمن ماه با پوشش ۲۰/۹۲ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب با کسب ۳۸/۸۴ و ۴۶/۶۴ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۲۳٪	۴/۱۸٪	-۰/۰۵٪	۲۵/۰۱٪	۲۴/۸۵٪	-۰/۱۶٪	۷/۴۹٪	۷/۵۱٪	-۰/۰۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۶/۷۷٪	۱۶/۷۳٪	-۰/۰۵٪	۳۹/۳۴٪	۳۸/۸۴٪	-۰/۵۰٪	۴۵/۹۳٪	۴۶/۶۴٪	-۰/۷۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۸۶٪	۸/۰۱٪	۰/۱۵٪	۶/۴۳٪	۶/۵۹٪	۰/۱۷٪	۰/۳۷٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۱۴٪	۷/۸۷٪	-۰/۲۷٪	۱/۲۵٪	۱/۱۶٪	-۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۹۵٪	۲۰/۹۲٪	-۰/۰۳٪	۱۵/۴۰٪	۱۶/۱۶٪	+۰/۷۶٪	۲۶/۱۳٪	۲۳/۹۹٪	-۲/۱۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۲۰٪	۳/۳۶٪	۰/۱۶٪	۱/۴۷٪	۱/۲۹٪	-۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آری	۹/۱۴٪	۹/۳۸٪	۰/۲۴٪	۱/۴۳٪	۱/۲۳٪	-۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسپان	۱۲/۸۵٪	۱۲/۷۴٪	-۰/۱۱٪	۶/۸۲٪	۶/۹۳٪	۰/۱۱٪	۲۰/۰۹٪	۲۱/۵۳٪	۱/۴۴٪
فراپردازان آروند امید	۹/۸۱٪	۹/۷۴٪	-۰/۰۶٪	۰/۰۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۶۰٪	۱/۶۷٪	۰/۰۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۱٪	۵/۱۷٪	-۰/۰۴٪	۲/۷۷٪	۲/۸۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۲۷ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۰/۷۶ درصد افزایش به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با رقم ۲/۱۳ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴-۳ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه‌های بیشترین سهم از کل تعداد را به خود اختصاص داده‌اند.

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۲-۴ نمایش داده شده است. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۱۸/۹۳ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشگاه‌های، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" در بهمن ماه، از مبالغ ابزار پذیرش موبایلی با پوشش ۴۸/۹۶ درصدی دارای بالاترین سهم می‌باشد. در ابزار پذیرش اینترنتی نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با پوشش ۲۶/۸۶ درصدی دارای بالاترین سهم در این ابزار می‌باشد.

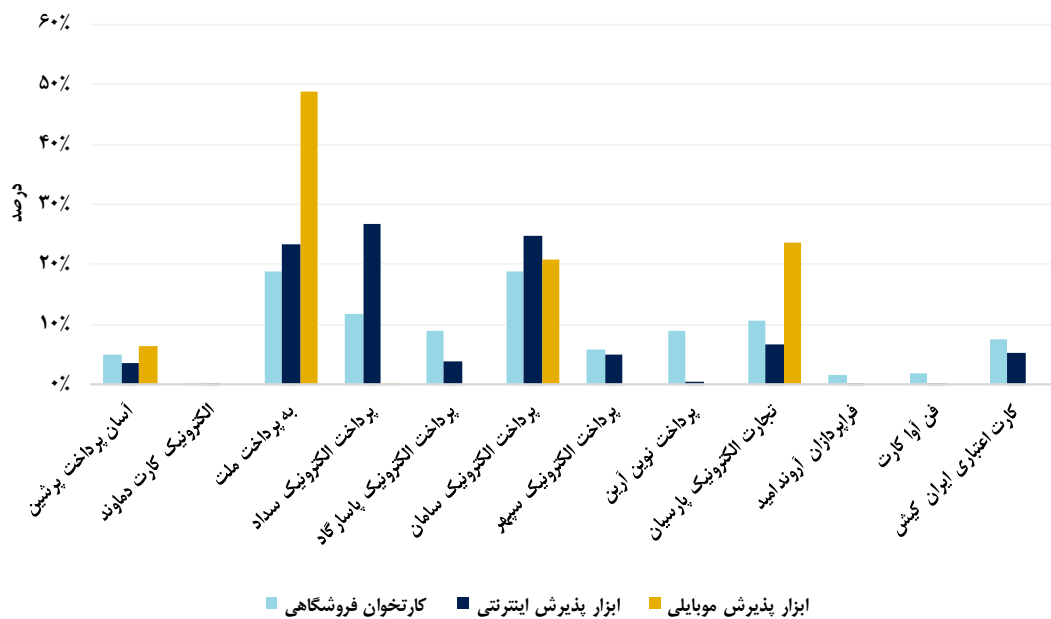
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۵/۱۳٪	۴/۹۸٪	-۰/۱۵٪	۳/۶۸٪	۳/۶۲٪	-۰/۰۶٪	۶/۳۴٪	۶/۳۹٪	۰/۰۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۹٪	۰/۱۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۹/۲۳٪	۱۸/۹۳٪	-۰/۳۱٪	۲۳/۵۱٪	۲۳/۲۵٪	-۰/۲۶٪	۴۸/۳۱٪	۴۸/۹۶٪	-۰/۶۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۱۱٪	۱۱/۸۰٪	۰/۶۹٪	۲۲/۸۳٪	۲۶/۸۶٪	۴/۰۳٪	۰/۵۰٪	۰/۳۱٪	-۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۹/۲۲٪	۸/۸۵٪	-۰/۳۷٪	۴/۲۶٪	۳/۹۸٪	-۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۷۸٪	۱۸/۸۰٪	۰/۰۲٪	۲۶/۱۹٪	۲۴/۷۵٪	-۱/۴۴٪	۲۲/۹۷٪	۲۰/۷۳٪	-۲/۲۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۵۵٪	۵/۷۶٪	۰/۲۱٪	۶/۲۴٪	۴/۹۱٪	-۱/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۸/۷۲٪	۸/۸۸٪	۰/۱۵٪	۰/۴۶٪	-۰/۵۴٪	-۰/۰۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۷۴٪	۱۰/۶۷٪	-۰/۰۷٪	۷/۴۰٪	۶/۶۲٪	-۰/۷۸٪	۲۱/۸۹٪	۲۳/۶۱٪	۱/۷۲٪
فراپردازان آرونند امید	۱/۵۹٪	۱/۵۷٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۹۸٪	۲/۰۱٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۷۵٪	۷/۵۹٪	-۰/۱۶٪	۵/۳۷٪	۵/۳۸٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۶۹ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی با افزایش ۴/۰۳ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۲/۲۴ درصد کاهش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در بهمن ۱۴۰۳ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل مبلغ و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و موبایلی و شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۰۴ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۴۹ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت

"به پرداخت ملت" با کسب ۲۵/۵۱ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

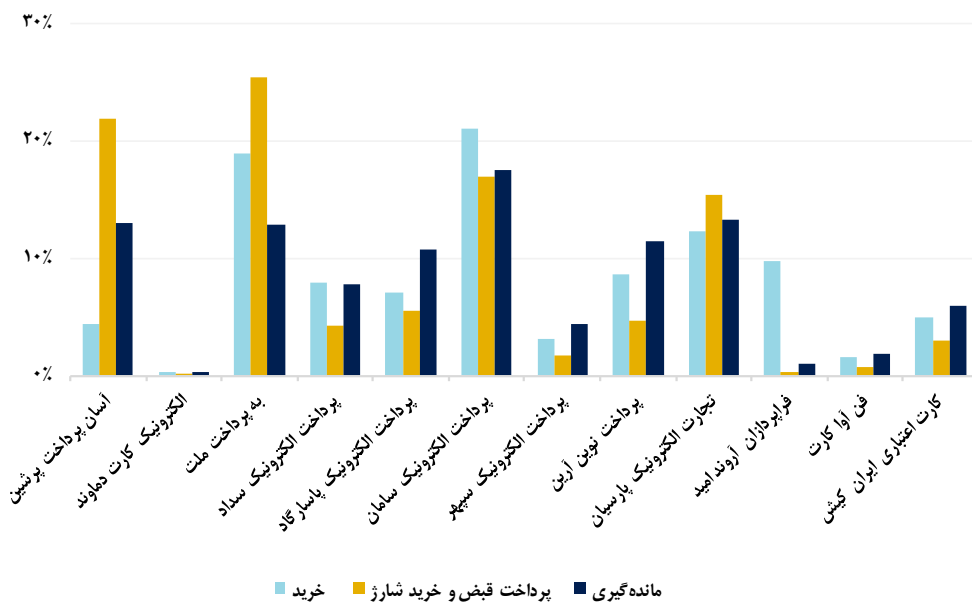
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
اسان پرداخت پرشین	۴/۴۰٪	۴/۳۶٪	-۰/۰۴٪	۲۱/۸۵٪	۲۱/۸۷٪	۰/۰۲٪	۱۲/۷۳٪	۱۲/۹۵٪	-۰/۲۲٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۲٪	۰/۲۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۲۶٪	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۸/۹۸٪	۱۸/۹۱٪	-۰/۰۷٪	۲۵/۱۸٪	۲۵/۵۱٪	۰/۳۳٪	۱۲/۶۷٪	۱۲/۸۶٪	-۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۷۸٪	۷/۹۵٪	-۰/۱۷٪	۴/۲۹٪	۴/۲۵٪	-۰/۰۴٪	۷/۹۴٪	۷/۸۰٪	-۰/۱۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۸٪	۷/۱۳٪	-۰/۲۶٪	۵/۶۱٪	۵/۴۸٪	-۰/۱۳٪	۱۱/۲۰٪	۱۰/۳۳٪	-۰/۴۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۰۲٪	۲۱/۰۴٪	-۰/۰۲٪	۱۷/۸۶٪	۱۶/۹۶٪	-۰/۹۱٪	۱۷/۵۴٪	۱۷/۴۹٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۰۲٪	۳/۱۶٪	-۰/۱۳٪	۱/۶۴٪	۱/۶۹٪	۰/۰۵٪	۴/۳۶٪	۴/۴۵٪	-۰/۱۰٪
پرداخت نوین آراین	۸/۴۸٪	۸/۶۸٪	-۰/۲۰٪	۴/۵۹٪	۴/۶۵٪	-۰/۰۶٪	۱۱/۱۵٪	۱۱/۴۰٪	-۰/۲۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۴۰٪	۱۲/۲۹٪	-۰/۱۰٪	۱۴/۸۸٪	۱۵/۴۷٪	-۰/۵۹٪	۱۳/۴۳٪	۱۳/۳۴٪	-۰/۰۹٪
فرپردازان آروند امید	۹/۸۵٪	۹/۷۷٪	-۰/۰۸٪	۰/۳۵٪	۰/۳۴٪	-۰/۰۱٪	۰/۹۶٪	۰/۹۶٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۴۸٪	۱/۵۴٪	-۰/۰۶٪	۰/۶۵٪	۰/۶۹٪	-۰/۰۴٪	۱/۷۸٪	۱/۸۴٪	-۰/۰۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۴/۹۹٪	۴/۹۵٪	-۰/۰۴٪	۳/۰۰٪	۳/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵/۹۷٪	۵/۹۲٪	-۰/۰۵٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه بهمن نسبت به دی با کاهش ۰/۲۶ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کاهش ۰/۹۱ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۴۷ درصدی دارای می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۱۳,۶۲۰ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۷,۲۴۱ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "فرپردازان آروند امید"، "الکترونیک کارت دماوند"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" ثبت شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس سپهر ۱۴۰۳

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در بهمن ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۴۷ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "فن آوا کارت" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ بهمن ماه با سهم مبلغی ۱۶/۸۵ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

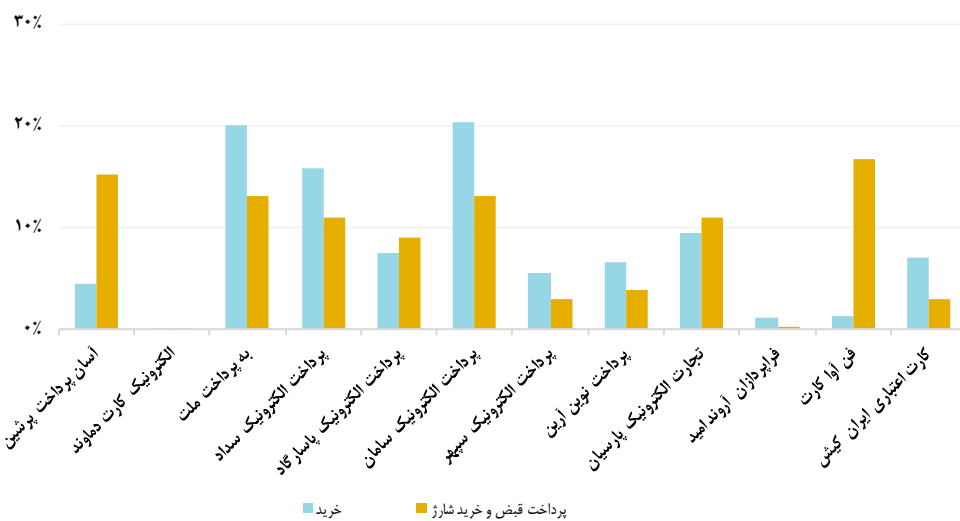
گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - دی و بهمن ۱۴۰۳

سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت
اختلاف	بهمن	دی	اختلاف	بهمن	دی	
-۰/۵۲٪	۱۵/۳۶٪	۱۵/۸۷٪	-۰/۱۲٪	۴/۴۸٪	۴/۶۰٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۱۴٪	۰/۱۴٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۱٪	۱۳/۱۸٪	۱۳/۱۷٪	-۰/۳۰٪	۲۰/۲۰٪	۲۰/۵۰٪	به پرداخت ملت
-۰/۰۰٪	۱۱/۰۲٪	۱۱/۰۱٪	۱/۶۰٪	۱۵/۸۴٪	۱۴/۲۳٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۱۳٪	۹/۱۰٪	۹/۲۲٪	-۰/۳۵٪	۷/۵۳٪	۷/۸۸٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۴۴٪	۱۳/۲۳٪	۱۳/۶۷٪	-۰/۳۶٪	۲۰/۴۷٪	۲۰/۸۳٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۳۲٪	۳/۰۲٪	۲/۷۰٪	-۰/۲۱٪	۵/۵۶٪	۵/۷۶٪	پرداخت الکترونیک سپهر
-۰/۰۹٪	۳/۹۲٪	۴/۰۱٪	۰/۱۳٪	۶/۶۹٪	۶/۵۶٪	پرداخت نوین آرین
-۰/۳۰٪	۱۱/۰۷٪	۱۱/۳۷٪	-۰/۲۶٪	۹/۶۰٪	۹/۸۶٪	تجارت الکترونیک پارسیان
-۰/۰۲٪	۰/۲۶٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۱٪	۱/۱۸٪	۱/۱۹٪	فراپردازان آروند امید
۱/۰۵٪	۱۶/۸۵٪	۱۵/۸۰٪	-۰/۰۱٪	۱/۲۸٪	۱/۲۸٪	فن آوا کارت
۰/۱۱٪	۲/۹۷٪	۲/۸۶٪	-۰/۱۲٪	۷/۰۵٪	۷/۱۷٪	کارت اعتباری ایران کیش

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و دی ماه با ۱/۶۰ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۰۵ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در بهمن ماه نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن ۱۴۰۳

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴ - بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ را منعکس نموده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

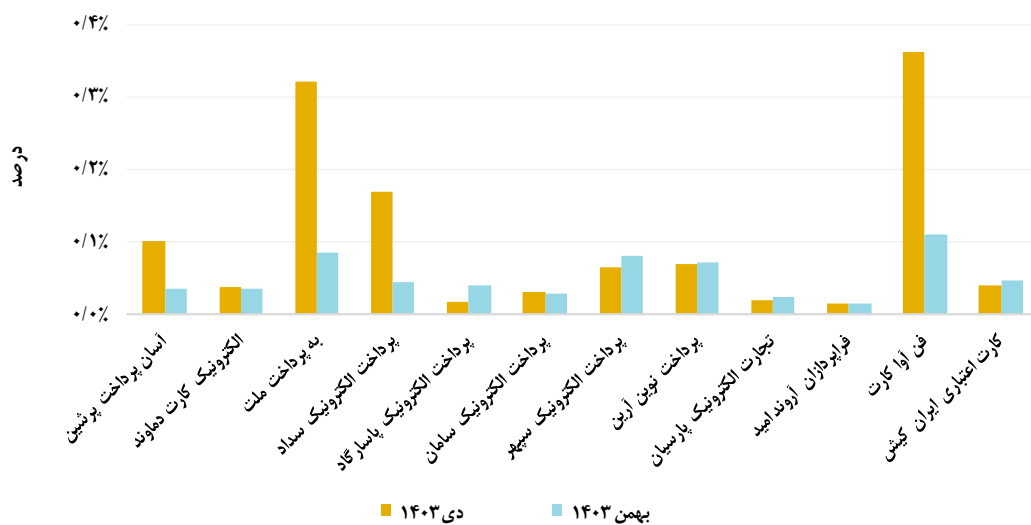
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	دی	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۰۲٪	۰/۰۳۵٪	-۰/۰۶۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۰۳۸٪	۰/۰۳۶٪	-۰/۰۰۲٪
به پرداخت ملت	۰/۳۲۳٪	۰/۰۸۷٪	-۰/۲۳۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۱۷۰٪	۰/۰۴۴٪	-۰/۱۲۶٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۱۹٪	۰/۰۴۰٪	+۰/۰۲۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۳۱٪	۰/۰۳۰٪	-۰/۰۰۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۶۵٪	۰/۰۸۱٪	۰/۰۱۶٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۷۱٪	۰/۰۷۲٪	۰/۰۰۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۱۹٪	۰/۰۲۵٪	۰/۰۰۶٪
فراپردازان آروند امید	+۰/۰۱۶٪	+۰/۰۱۷٪	۰/۰۰۱٪
فن آوا کارت	+۰/۳۶۲٪	+۰/۱۱۰٪	-۰/۲۵۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۰۴۱٪	۰/۰۴۸٪	۰/۰۰۷٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه بهمن شرکت "فراپردازان آروند امید"، با رقمی برابر با ۰/۰۱۷ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته است. در مقابل شرکت "فن آوا کارت" با کسب رقم ۰/۱۱۰ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت به ویژه شرکت "به پرداخت ملت" به گونه‌ای بوده که سبب کاهش ۵۴/۹۰ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - دی و بهمن ۱۴۰۳

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۲۵۲ درصد در شرکت "فن آوا کارت" رخ داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" رقم ۰/۰۲۱ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن^{۲۰} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^{۲۱} شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

^{۲۰} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۱} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کارو مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. درواقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای بهمن ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش- بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش موبایلی		ابزار پذیرش اینترنتی		کارتخوان فروشگاهی		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۵۶	۸	۶۱۷	۲۵	۱۷	۴	آسان پرداخت پرشین
.	الکترونیک کارت دماوند
۲,۱۷۵	۴۷	۱,۵۰۹	۳۹	۲۷۹	۱۷	به پرداخت ملت
.	.	۴۳	۷	۶۴	۸	پرداخت الکترونیک سداد
.	.	۱	۱	۶۲	۸	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۵۷۶	۲۴	۲۶۱	۱۶	۴۳۸	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
.	.	۲	۱	۱۱	۳	پرداخت الکترونیک سپهر
.	.	۲	۱	۸۸	۹	پرداخت نوین آراین
۴۶۴	۲۲	۴۸	۷	۱۶۲	۱۳	تجارت الکترونیک پارسیان
.	.	.	.	۹۵	۱۰	فرایردازان آروند امید
.	.	.	.	۳	۲	فن آوا کارت
.	.	۸	۳	۲۷	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۳,۲۷۱	-	۲,۴۹۱	-	۱,۲۴۷	-	جمع

در بهمن ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۴۷ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۴۹۱ و ۳,۲۷۱ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بهمن ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - دی و بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش موبایلی		ابزار پذیرش اینترنتی			کارتخوان فروشگاهی			HHI	
اختلاف	بهمن	دی	اختلاف	بهمن	دی	اختلاف	بهمن		دی
۱۹	۳,۳۷۱	۳,۲۵۲	-۲۱	۲,۴۹۱	۲,۵۱۲	-۴	۱,۳۴۷	۱,۲۵۱	شاخص H-H

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش موبایلی افزایش و در دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی کاهش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هر یک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای بهمن ۱۴۰۳ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- بهمن ۱۴۰۳

مانده‌گیری		پرداخت قبض و خرید شارژ		خرید		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۱۶۸	۱۳	۴۷۸	۲۲	۱۹	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۱۶۵	۱۳	۶۵۱	۲۶	۳۵۸	۱۹	به پرداخت ملت
۶۱	۸	۱۸	۴	۶۳	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۱۱۵	۱۱	۳۰	۵	۵۱	۷	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۳۰۶	۱۷	۲۸۸	۱۷	۴۴۳	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
۲۰	۴	۳	۲	۱۰	۳	پرداخت الکترونیک سپهر
۱۳۰	۱۱	۲۲	۵	۷۵	۹	پرداخت نوین آراین
۱۷۸	۱۳	۲۳۹	۱۵	۱۵۱	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۱	۱	۰	۰	۹۵	۱۰	فرابردازان آروند امید
۳	۲	۰	۱	۲	۲	فن آوا کارت
۳۵	۶	۹	۳	۲۴	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۱,۱۸۲	-	۱,۷۳۸	-	۱,۲۹۲	-	جمع

در بهمن ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۲۹۲، ۱,۷۳۸ و ۱,۱۸۲ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در دی و بهمن ۱۴۰۳

مانده‌گیری			پرداخت قبض و خرید شارژ			خرید			HHI
اختلاف	بهمن	دی	اختلاف	بهمن	دی	اختلاف	بهمن	دی	
۰	۱,۱۸۲	۱,۱۸۲	۳	۱,۷۳۸	۱,۷۳۵	-۳	۱,۲۹۲	۱,۲۹۵	شاخص H-H

در ماه بهمن شاخص هرفیندال-هیرشمن در یک سرویس "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش و یک سرویس "خرید" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۲-۴- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص های حوزه ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می باشد. با توجه به آینده ی صنعت پرداخت در حوزه ی پرداخت های موبایلی و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت ها در هر یک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه ی سرمایه گذاری هر یک از شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش می شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می گیرد. سهم هر یک از شرکت های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه دی و بهمن ۱۴۰۳ در

جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کسب سهم بازار ۱۵/۸۴ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می گردد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" نیز با سهم بازار ۴۹/۵۲ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت می نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش موبایلی شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۵۱/۴۰ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاه			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۳٪	۴/۹۵٪	-۰/۰۲٪	۲۵/۰۰٪	۲۵/۱۱٪	-۰/۱۱٪	۵۰/۹۰٪	۵۱/۴۰٪	+۰/۵۰٪
الکترونیک کارت دماوند	-۰/۵۱٪	-۰/۵۲٪	-۰/۰۱٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۲٪	-۰/۰۲٪	-۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۱۰٪	۱۲/۳۴٪	-۰/۲۴٪	۳/۶۲٪	۳/۷۲٪	-۰/۰۹٪	۲۷/۴۲٪	۲۶/۹۲٪	-۰/۴۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۴۳٪	۷/۴۴٪	-۰/۰۱٪	۱/۳۴٪	۱/۳۴٪	-۰/۰۰٪	۰/۵۸٪	۰/۵۹٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۵/۸۶٪	۱۵/۸۴٪	-۰/۰۲٪	۲/۱۹٪	۲/۲۰٪	-۰/۰۱٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۵۷٪	۱۴/۶۷٪	-۰/۱۰٪	۷/۱۸٪	۷/۲۹٪	-۰/۱۱٪	۱۴/۷۴٪	۱۵/۰۴٪	-۰/۳۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۴۳٪	۶/۵۶٪	-۰/۱۳٪	۶/۴۸٪	۶/۶۹٪	-۰/۲۱٪	۰/۲۱٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۱٪
پرداخت نوین آریا	۱۳/۲۵٪	۱۲/۵۷٪	+۰/۶۸٪	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	-۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۲۵٪	-۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسین	۱۰/۵۱٪	۱۰/۵۲٪	-۰/۰۱٪	۵۰/۱۵٪	۴۹/۵۲٪	+۰/۶۳٪	۴/۰۹٪	۴/۰۶٪	-۰/۰۳٪
فرایردان آروند امید	۲/۹۹٪	۳/۰۲٪	-۰/۰۳٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	-۰/۰۰٪	۰/۱۱٪	۰/۱۱٪	-۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۳/۴۳٪	۳/۵۹٪	-۰/۱۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	-۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۰۰٪	۷/۹۹٪	-۰/۰۱٪	۳/۷۰٪	۳/۸۱٪	-۰/۱۱٪	۱/۶۶٪	۱/۳۹٪	-۰/۲۷٪

در سهم تعدادی کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، در شرکت "پرداخت نوین آریا" با ۰/۶۸ درصد کاهش نسبت به ماه پیشین، بیشترین اختلاف رخ داده است. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" با کاهش ۰/۶۳ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش موبایلی شرکت "آسان پرداخت پرشین" با افزایش ۰/۵۰ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش‌دار در دو ماه متوالی دی و بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها تراکنش‌دار با کسب ۱۵/۹۲ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۳۹/۳۵ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۵۴/۸۴ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار موبایلی را نیز در دست دارد.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - دی و بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف	دی	بهمن	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۴۹٪	۴/۴۵٪	-۰/۰۴٪	۸/۱۳٪	۸/۷۴٪	-۰/۶۱٪	۷/۸۹٪	۷/۷۴٪	-۰/۱۵٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۳۳٪	۱۲/۵۲٪	۰/۱۹٪	۱۶/۲۳٪	۱۷/۳۲٪	۱/۱۰٪	۱۹/۰۸٪	۱۴/۸۴٪	-۴/۲۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۸٪	۷/۸۷٪	-۰/۱۱٪	۳/۷۲٪	۴/۲۲٪	-۰/۵۱٪	۹/۸۷٪	۹/۶۸٪	-۰/۱۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۶/۳۰٪	۱۵/۹۲٪	-۰/۳۸٪	۲/۴۹٪	۲/۹۸٪	-۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۲۵٪	۱۵/۲۳٪	-۰/۰۲٪	۳۷/۰۳٪	۳۹/۳۵٪	۲/۳۲٪	۵۱/۹۷٪	۵۴/۸۴٪	۲/۸۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۲۵٪	۶/۲۸٪	۰/۰۳٪	۱۸/۴۰٪	۱۲/۴۹٪	-۵/۹۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۳/۱۶٪	۱۳/۴۳٪	۰/۲۸٪	۰/۴۵٪	۰/۴۹٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسین	۹/۸۴٪	۹/۷۶٪	-۰/۰۸٪	۳/۳۶٪	۳/۶۴٪	-۰/۲۸٪	۱۱/۱۸٪	۱۲/۹۰٪	۱/۷۲٪
فراپردازان آروند امید	۲/۷۷٪	۲/۸۱٪	۰/۰۴٪	۰/۳۰٪	۰/۳۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۳/۰۷٪	۳/۱۶٪	۰/۰۹٪	۰/۰۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۱۵٪	۸/۱۷٪	۰/۰۲٪	۹/۸۳٪	۱۰/۳۹٪	-۰/۵۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

سهم بازار کارتخوان فروشگاه‌های شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۳۸ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با کاهش ۵/۹۱ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار شرکت "به پرداخت ملت" نیز با کاهش ۴/۲۴ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کارتخوان فروشگاه‌های به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۲} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌های دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌های در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر

^{۳۲} سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در بهمن ماه نزدیک به ۹۰ درصد بوده که حدود ۷۳ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های

کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

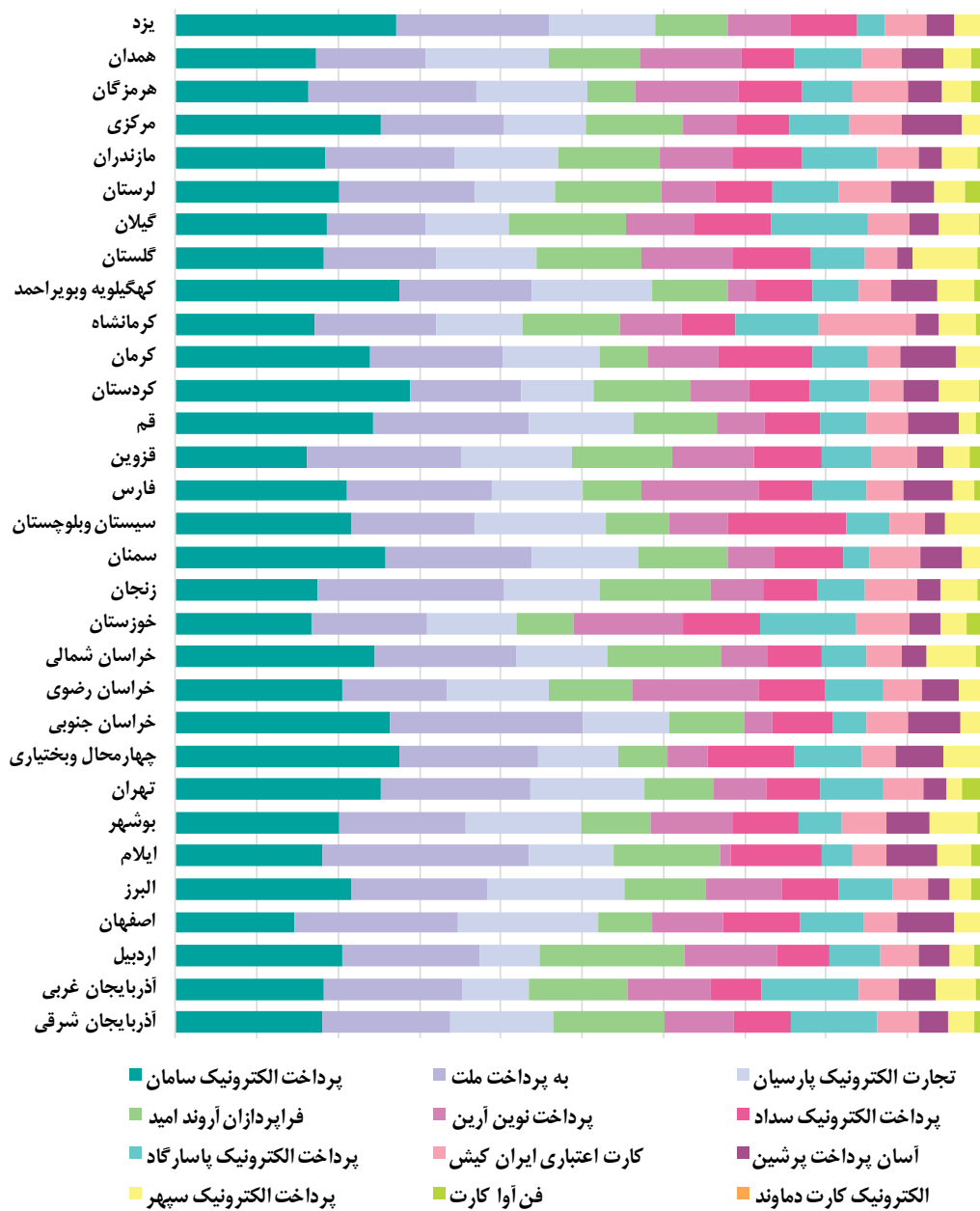
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های به تفکیک استان‌های کشور در بهمن ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارس‌یان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های پشتیبانی می‌نمایند.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان بهمن ۱۴۰۳

استان	اسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسبان	فراپروازان آروند اسبند	فن او کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۳/۶۵٪	-۰/۱۰٪	۱۵/۷۳٪	۶/۸۹٪	۱۰/۶۳٪	۱۸/۰۶٪	۳/۱۸٪	۸/۶۹٪	۱۲/۶۸٪	۱۳/۵۵٪	۱/۷۱٪	۵/۱۳٪
آذربایجان غربی	۴/۶۱٪	-۰/۱۳٪	۱۷/۰۷٪	۶/۳۴٪	۱۱/۸۶٪	۱۸/۲۸٪	۴/۸۹٪	۱۰/۲۴٪	۸/۱۳٪	۱۲/۰۷٪	۱/۴۴٪	۴/۹۵٪
اردبیل	۳/۷۹٪	-۰/۲۰٪	۱۶/۸۳٪	۶/۵۸٪	۶/۱۱٪	۲۰/۵۲٪	۲/۹۱٪	۱۱/۲۶٪	۷/۳۴٪	۱۷/۱۸٪	۱/۶۷٪	۴/۸۸٪
اصفهان	۶/۹۱٪	-۰/۲۵٪	۲۰/۰۰٪	۹/۴۵٪	۷/۶۸٪	۱۴/۶۳٪	۳/۲۰٪	۸/۷۰٪	۱۷/۲۴٪	۶/۷۷٪	-۰/۸۵٪	۴/۳۰٪
البرز	۲/۷۳٪	-۰/۲۲٪	۱۶/۷۶٪	۷/۱۰٪	۶/۵۷٪	۲۱/۵۸٪	۲/۵۵٪	۹/۲۲٪	۱۶/۸۷٪	۱۰/۰۰٪	۱/۹۷٪	۴/۴۳٪
ایلام	۶/۲۹٪	-۰/۰۲٪	۲۵/۴۳٪	۱۱/۱۴٪	۳/۸۷٪	۱۷/۰۳٪	۴/۰۹٪	۱/۲۳٪	۱۰/۳۶٪	۱۳/۱۷٪	۲/۱۵٪	۴/۲۱٪
بوشهر	۵/۲۲٪	-۰/۷۰٪	۱۵/۴۱٪	۷/۹۷٪	۵/۴۹٪	۲۰/۱۷٪	۵/۹۳٪	۱۰/۱۱٪	۱۴/۲۹٪	۸/۵۴٪	-۰/۷۱٪	۵/۳۶٪
تهران	۲/۸۵٪	-۰/۱۶٪	۱۸/۲۳٪	۶/۷۹٪	۷/۶۱٪	۲۵/۲۹٪	۲/۰۵٪	۶/۳۷٪	۱۴/۱۵٪	۸/۴۹٪	۳/۰۶٪	۴/۹۴٪
چهارمحال و بختیاری	۵/۸۹٪	-۰/۱۳٪	۱۷/۱۰٪	۱۰/۴۹٪	۸/۴۶٪	۲۷/۴۶٪	۴/۴۸٪	۴/۹۸٪	۹/۷۷٪	۶/۱۷٪	-۰/۹۴٪	۴/۱۳٪
خراسان جنوبی	۶/۳۵٪	-۰/۱۵٪	۲۳/۷۳٪	۷/۴۹٪	۴/۱۴٪	۲۶/۴۱٪	۲/۵۳٪	۳/۳۵٪	۱۰/۵۲٪	۹/۳۵٪	-۰/۸۹٪	۵/۰۹٪
خراسان رضوی	۴/۵۴٪	-۰/۱۷٪	۱۲/۹۶٪	۸/۰۳٪	۷/۳۳٪	۲۰/۴۷٪	۲/۵۸٪	۱۵/۶۷٪	۱۲/۴۲٪	۱۰/۲۲٪	-۰/۹۰٪	۴/۷۴٪
خراسان شمالی	۲/۹۹٪	-۰/۲۹٪	۱۷/۳۹٪	۶/۶۷٪	۵/۵۷٪	۲۴/۵۱٪	۶/۰۰٪	۵/۶۰٪	۱۱/۱۱٪	۱۴/۱۷٪	۱/۳۵٪	۴/۳۵٪
خوزستان	۳/۶۸٪	-۰/۷۶٪	۱۴/۱۹٪	۹/۴۵٪	۱۱/۸۲٪	۱۶/۷۴٪	۳/۳۴٪	۱۳/۳۹٪	۱۰/۹۹٪	۷/۰۴٪	۶/۶۵٪	۶/۶۵٪
زنجان	۲/۸۷٪	-۰/۶۸٪	۲۳/۰۹٪	۶/۵۹٪	۱۷/۳۷٪	۴/۴۳٪	۴/۴۳٪	۶/۴۴٪	۱۱/۷۰٪	۱۳/۶۴٪	-۰/۷۷٪	۶/۵۵٪
سمنان	۵/۲۰٪	-۰/۰۱٪	۱۷/۹۷٪	۸/۴۷٪	۲/۲۴٪	۲۵/۸۲٪	۲/۲۹٪	۵/۸۴٪	۱۳/۰۸٪	۱۰/۹۳٪	۱/۰۲٪	۶/۱۳٪
سیستان و بلوچستان	۲/۴۴٪	-۰/۰۲٪	۱۵/۱۲٪	۱۴/۶۷٪	۵/۱۹٪	۲۱/۵۸٪	۵/۱۲٪	۵/۱۲٪	۱۶/۲۲٪	۷/۸۳٪	-۰/۲۲٪	۴/۴۹٪
فارس	۶/۱۴٪	-۰/۱۷٪	۱۷/۸۹٪	۶/۷۶٪	۶/۶۳٪	۲۱/۰۴٪	۲/۶۰٪	۱۴/۳۵٪	۱۱/۱۲٪	۷/۱۹٪	۱/۶۵٪	۴/۴۷٪
قزوین	۳/۲۲٪	-۰/۵۲٪	۱۸/۹۹٪	۸/۲۹٪	۵/۹۴٪	۱۶/۰۸٪	۳/۲۰٪	۱۰/۱۸٪	۱۳/۶۲٪	۱۲/۳۱٪	۱/۹۱٪	۵/۷۴٪
قم	۶/۱۷٪	-۰/۰۱٪	۱۹/۱۵٪	۶/۷۱٪	۵/۸۰٪	۲۴/۲۶٪	۲/۲۲٪	۲/۲۲٪	۱۲/۸۶٪	۱۰/۱۹٪	۱/۵۰٪	۵/۱۰٪
کردستان	۴/۳۱٪	-۰/۱۲٪	۱۳/۶۴٪	۷/۴۸٪	۷/۴۷٪	۲۸/۹۱٪	۴/۹۵٪	۷/۱۹٪	۸/۷۵٪	۱۱/۹۵٪	۱/۱۲٪	۴/۱۱٪
کرمان	۶/۸۷٪	-۰/۰۵٪	۱۶/۲۶٪	۱۱/۶۱٪	۶/۷۶٪	۲۳/۸۸٪	۳/۰۹٪	۸/۶۳٪	۱۲/۰۰٪	۵/۹۰٪	-۰/۹۸٪	۳/۹۸٪
کرمانشاه	۲/۹۵٪	-۰/۰۴٪	۱۵/۰۳٪	۶/۷۲٪	۱۰/۲۰٪	۱۷/۰۵٪	۴/۵۷٪	۷/۵۳٪	۱۰/۶۴٪	۱۱/۸۵٪	۱/۵۱٪	۱۱/۸۲٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۶۹٪	-۰/۰۱٪	۱۶/۱۸٪	۶/۸۳٪	۵/۷۴٪	۲۷/۵۷٪	۴/۴۳٪	۳/۵۲٪	۱۴/۷۸٪	۹/۳۳٪	۱/۸۵٪	۴/۰۸٪
گلستان	۱/۸۵٪	-۰/۲۲٪	۱۳/۹۴٪	۹/۵۸٪	۶/۴۴٪	۱۸/۱۷٪	۷/۹۷٪	۱۱/۲۳٪	۱۲/۳۲٪	۱۲/۷۸٪	۱/۲۹٪	۴/۰۲٪
گیلان	۳/۶۴٪	-۰/۲۴٪	۱۲/۱۵٪	۹/۴۸٪	۱۱/۹۱٪	۱۸/۶۴٪	۴/۸۷٪	۸/۲۳٪	۱۰/۱۷٪	۱۴/۴۸٪	۱/۰۴٪	۵/۱۴٪
لرستان	۵/۲۶٪	-۰/۰۰٪	۱۶/۷۳٪	۶/۹۷٪	۸/۱۶٪	۲۰/۱۲٪	۳/۷۸٪	۶/۷۱٪	۹/۷۱٪	۱۳/۰۸٪	۲/۹۶٪	۶/۵۳٪
مازندران	۲/۷۸٪	-۰/۵۶٪	۱۵/۹۷٪	۸/۴۴٪	۹/۳۴٪	۱۸/۳۴٪	۴/۳۷٪	۸/۸۵٪	۱۲/۶۷٪	۱۲/۶۲٪	-۰/۸۶٪	۵/۱۹٪
مرکزی	۷/۴۳٪	-۰/۰۳٪	۱۵/۲۰٪	۶/۵۴٪	۷/۳۳٪	۲۵/۲۴٪	۲/۴۱٪	۶/۵۰٪	۹/۹۵٪	۱۲/۰۲٪	-۰/۸۵٪	۶/۵۰٪
هرمزگان	۴/۱۹٪	-۰/۲۳٪	۲۰/۵۰٪	۷/۷۷٪	۶/۳۳٪	۱۶/۴۰٪	۳/۴۷٪	۱۲/۵۷٪	۱۳/۶۷٪	۶/۰۰٪	۲/۰۰٪	۶/۹۱٪
همدان	۴/۹۷٪	-۰/۸۲٪	۱۳/۴۳٪	۶/۳۵٪	۸/۳۴٪	۱۷/۲۵٪	۳/۴۹٪	۱۲/۵۱٪	۱۵/۱۲٪	۱۱/۳۳٪	۱/۳۴٪	۵/۰۶٪
یزد	۳/۳۶٪	-۰/۱۰٪	۱۸/۸۹٪	۸/۱۲٪	۳/۵۰٪	۲۷/۰۳٪	۳/۶۳٪	۷/۷۱٪	۱۳/۰۲٪	۸/۹۹٪	-۰/۵۱٪	۵/۱۳٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌های کشور برای بهمن ماه ۱۴۰۳ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها- بهمن ۱۴۰۳

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان

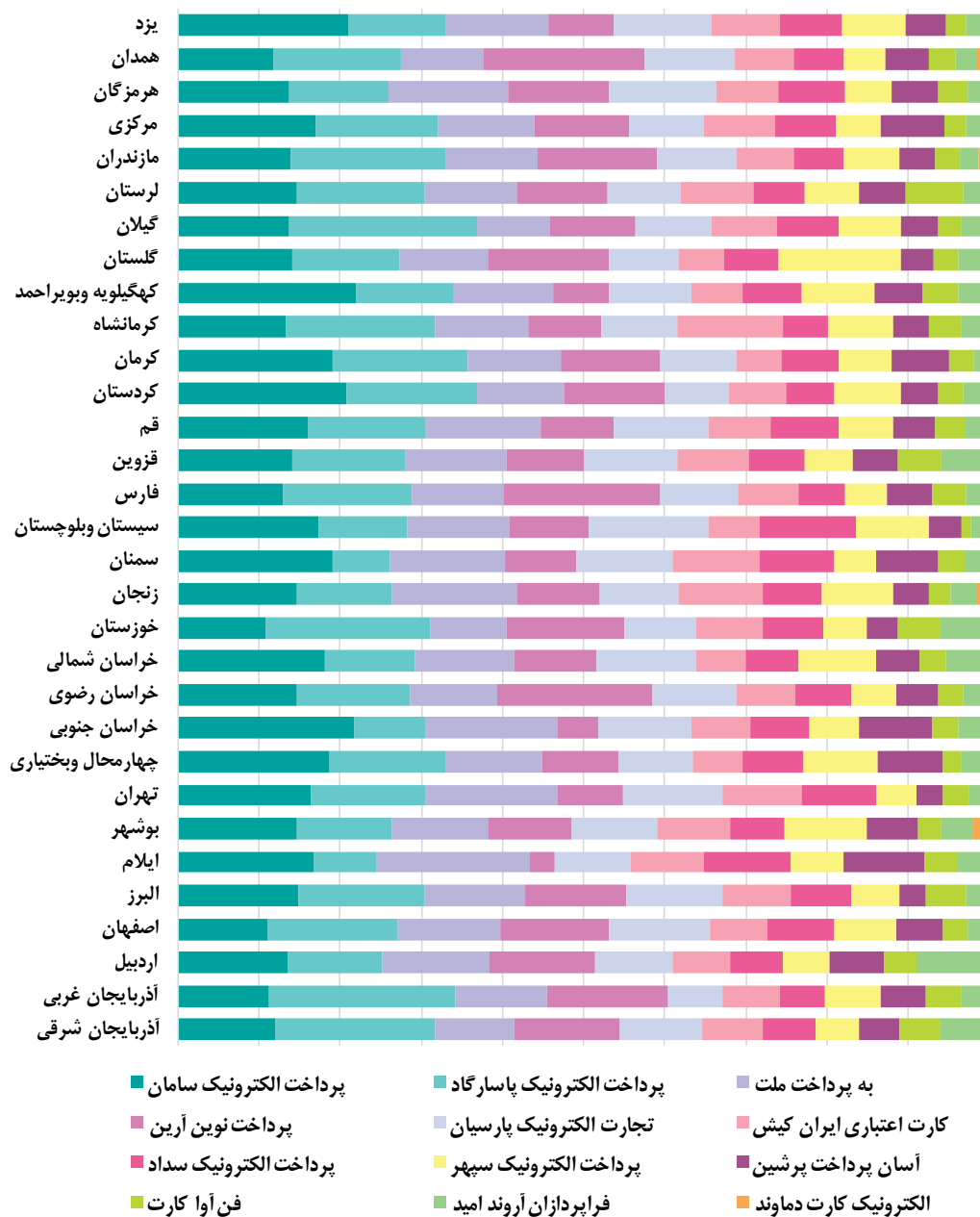
فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای آبان ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "به پرداخت ملت" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - بهمن ۱۴۰۳

استان	اسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسبان	فرا پردازان آروند امید	فن او کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۵/۰۰٪	-۰/۲۵٪	۹/۷۰٪	۶/۵۳٪	۱۹/۷۷٪	۱۱/۹۱٪	۵/۴۰٪	۱۳/۰۶٪	۱۰/۲۶٪	۵/۷۸٪	۴/۹۷٪	۷/۳۶٪
آذربایجان غربی	۵/۶۳٪	-۰/۲۳٪	۱۱/۳۱٪	۵/۴۴٪	۲۳/۰۶٪	۱۱/۱۸٪	۶/۹۰٪	۱۴/۹۵٪	۶/۷۸٪	۳/۳۴٪	۴/۳۳٪	۷/۰۶٪
اردبیل	۶/۶۷٪	-۰/۴۱٪	۱۳/۰۹٪	۶/۶۱٪	۱۳/۵۷٪	۱۱/۶۶٪	۵/۶۲٪	۱۳/۰۲٪	۹/۵۷٪	۸/۵۰٪	۴/۱۵٪	۷/۱۱٪
اصفهان	۵/۷۶٪	-۰/۳۴٪	۱۲/۷۰٪	۸/۳۳٪	۱۵/۹۳٪	۱۱/۰۷٪	۷/۷۳٪	۱۳/۳۶٪	۱۲/۵۳٪	۲/۲۵٪	۳/۰۱٪	۶/۹۹٪
البرز	۳/۳۱٪	-۰/۳۶٪	۱۲/۵۳٪	۷/۵۰٪	۱۵/۳۹٪	۱۴/۸۸٪	۵/۸۹٪	۱۲/۴۱٪	۱۱/۹۴٪	۲/۴۹٪	۵/۰۴٪	۸/۳۶٪
ایلام	۱۰/۰۹٪	-۰/۰۷٪	۱۸/۹۵٪	۱۰/۶۷٪	۷/۶۳٪	۱۶/۸۳٪	۶/۵۶٪	۳/۰۵٪	۹/۴۳٪	۳/۸۵٪	۳/۹۸٪	۸/۸۹٪
بوشهر	۶/۳۳٪	۲/۰۳٪	۱۱/۷۱٪	۶/۶۲٪	۱۴/۶۳٪	۱۱/۷۷٪	۱۰/۱۶٪	۱۰/۵۰٪	۱۰/۴۳٪	۳/۸۷٪	۲/۹۲٪	۹/۰۴٪
تهران	۳/۲۴٪	-۰/۲۳٪	۱۶/۳۳٪	۹/۳۱٪	۱۶/۴۵٪	۱۴/۸۳٪	۵/۰۳٪	۸/۰۳٪	۱۲/۱۸٪	۲/۱۸٪	۳/۱۸٪	۹/۷۷٪
چهارمحال و بختیاری	۷/۹۷٪	-۰/۴۶٪	۱۱/۷۰٪	۷/۴۶٪	۱۴/۳۱٪	۱۸/۶۹٪	۹/۳۳٪	۹/۴۳٪	۹/۲۳٪	۲/۹۰٪	۲/۳۶٪	۶/۰۸٪
خراسان جنوبی	۸/۹۹٪	-۰/۵۸٪	۱۶/۲۸٪	۷/۳۲٪	۸/۸۸٪	۲۱/۶۶٪	۶/۱۴٪	۵/۰۲٪	۱۱/۴۱٪	۳/۱۵٪	۳/۲۶٪	۷/۳۱٪
خراسان رضوی	۵/۱۶٪	-۰/۴۱٪	۱۰/۷۸٪	۶/۹۶٪	۱۳/۹۳٪	۱۴/۷۰٪	۵/۵۶٪	۱۹/۱۳٪	۱۰/۲۲٪	۲/۸۸٪	۳/۰۱٪	۷/۳۹٪
خراسان شمالی	۵/۳۷٪	-۰/۴۹٪	۱۲/۲۸٪	۶/۳۵٪	۱۰/۹۹٪	۱۸/۱۱٪	۹/۶۱٪	۱۰/۲۰٪	۱۲/۱۸٪	۴/۷۹٪	۳/۳۵٪	۶/۲۸٪
خوزستان	۳/۹۰٪	۱/۰۰٪	۹/۴۲٪	۷/۴۵٪	۲۰/۳۰٪	۱۰/۹۹٪	۵/۳۰٪	۱۴/۶۰٪	۸/۶۹٪	۵/۲۰٪	۵/۲۰٪	۸/۳۱٪
زنجان	۴/۴۰٪	۱/۵۴٪	۱۵/۵۴٪	۷/۲۶٪	۱۱/۶۳٪	۱۴/۶۰٪	۸/۹۵٪	۱۰/۲۲٪	۹/۸۱٪	۳/۱۸٪	۲/۶۵٪	۱۰/۲۱٪
سمنان	۷/۶۳٪	-۰/۱۴٪	۱۴/۲۹٪	۹/۱۰٪	۱۹/۰۷٪	۶/۹۸٪	۵/۲۳٪	۸/۸۴٪	۱۱/۸۰٪	۲/۸۹٪	۳/۲۴٪	۱۰/۷۷٪
سیستان و بلوچستان	۴/۰۳٪	-۰/۱۰٪	۱۲/۶۹٪	۱۱/۷۶٪	۱۰/۸۹٪	۱۷/۳۷٪	۹/۱۱٪	۹/۶۰٪	۱۴/۸۱٪	۲/۱۱٪	۱/۱۰٪	۶/۴۳٪
فارس	۵/۵۰٪	-۰/۷۵٪	۱۱/۳۴٪	۵/۷۴٪	۱۵/۸۹٪	۱۲/۹۴٪	۵/۱۸٪	۱۹/۲۰٪	۹/۵۸٪	۲/۰۶٪	۴/۲۰٪	۷/۶۱٪
قزوین	۵/۴۶٪	-۰/۸۴٪	۱۲/۳۸٪	۶/۹۲٪	۱۴/۰۵٪	۱۴/۰۷٪	۶/۰۵٪	۹/۶۴٪	۱۱/۳۴٪	۵/۱۲٪	۵/۲۹٪	۸/۸۳٪
قم	۵/۰۸٪	-۰/۰۵٪	۱۴/۰۰٪	۸/۵۶٪	۱۴/۵۷٪	۱۶/۰۵٪	۶/۶۸٪	۸/۹۹٪	۱۱/۸۴٪	۲/۹۸٪	۳/۶۸٪	۷/۵۱٪
کردستان	۴/۶۲٪	-۰/۳۶٪	۱۰/۷۳٪	۵/۹۵٪	۱۶/۱۱٪	۲۰/۶۹٪	۸/۰۶٪	۱۲/۴۴٪	۸/۰۰٪	۲/۹۰٪	۳/۰۸٪	۷/۰۶٪
گیلان	۷/۱۵٪	-۰/۱۵٪	۱۱/۴۶٪	۷/۱۶٪	۱۹/۱۳٪	۱۶/۱۶٪	۶/۴۰٪	۱۲/۳۰٪	۹/۲۶٪	۱/۸۰٪	۳/۰۱٪	۵/۵۸٪
کرمانشاه	۴/۳۵٪	-۰/۱۳٪	۱۱/۳۹٪	۵/۴۹٪	۱۸/۴۸٪	۱۳/۲۴٪	۸/۱۶٪	۹/۱۱٪	۹/۲۹٪	۳/۳۱٪	۳/۹۶٪	۱۳/۰۹٪
کهگیلویه و بویراحمد	۶/۰۰٪	-۰/۰۸٪	۱۲/۳۹٪	۷/۱۵٪	۱۲/۱۲٪	۲۱/۸۷٪	۹/۰۶٪	۶/۸۳٪	۱۰/۲۵٪	۳/۷۰٪	۴/۳۳٪	۶/۳۳٪
گلستان	۴/۰۵٪	-۰/۵۴٪	۱۰/۸۳٪	۶/۷۹٪	۱۳/۱۸٪	۱۴/۰۹٪	۱۵/۰۳٪	۱۵/۱۰٪	۸/۵۳٪	۳/۲۱٪	۳/۰۱٪	۵/۶۳٪
گیلان	۴/۵۱٪	-۰/۴۴٪	۸/۸۸٪	۷/۶۴٪	۲۳/۱۶٪	۱۳/۷۶٪	۷/۶۸٪	۱۰/۵۳٪	۹/۵۱٪	۲/۹۱٪	۳/۰۲٪	۷/۹۶٪
لرستان	۵/۶۷٪	-۰/۰۳٪	۱۱/۵۸٪	۶/۳۸٪	۱۵/۷۹٪	۱۴/۵۵٪	۶/۶۹٪	۱۱/۰۹٪	۸/۹۶٪	۳/۲۰٪	۷/۱۰٪	۸/۹۵٪
مازندران	۴/۴۱٪	-۰/۲۷٪	۱۱/۲۰٪	۶/۱۵٪	۱۹/۲۴٪	۱۳/۸۰٪	۶/۹۳٪	۱۴/۷۹٪	۹/۸۱٪	۲/۹۴٪	۳/۹۴٪	۷/۱۰٪
مرکزی	۷/۹۰٪	-۰/۱۵٪	۱۱/۹۳٪	۷/۶۰٪	۱۶/۱۷٪	۱۱/۲۳٪	۵/۴۰٪	۱۱/۵۳٪	۹/۲۷٪	۲/۷۷٪	۲/۶۰٪	۸/۶۱٪
هرمزگان	۵/۸۱٪	-۰/۸۹٪	۱۴/۶۷٪	۸/۲۶٪	۱۲/۲۵٪	۱۳/۶۸٪	۵/۷۶٪	۱۲/۶۲٪	۱۳/۱۰٪	۱/۷۱٪	۳/۵۹٪	۷/۶۷٪
همدان	۵/۴۱٪	-۰/۱۰٪	۱۰/۱۰٪	۶/۰۳٪	۱۵/۸۰٪	۱۱/۷۴٪	۵/۱۱٪	۱۹/۸۱٪	۱۱/۱۴٪	۲/۶۴٪	۳/۳۵٪	۷/۳۹٪
یزد	۵/۱۱٪	-۰/۴۴٪	۱۲/۵۴٪	۷/۶۲٪	۱۲/۰۵٪	۲۱/۰۵٪	۷/۸۵٪	۸/۰۰٪	۱۲/۰۹٪	۲/۳۸٪	۲/۴۴٪	۸/۴۳٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره بهمن ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - بهمن ۱۴۰۳

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۳} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در بهمن ماه محاسبه شده است.

^{۲۳} این شاخص به عبارتی همان متوسط تعداد تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۳

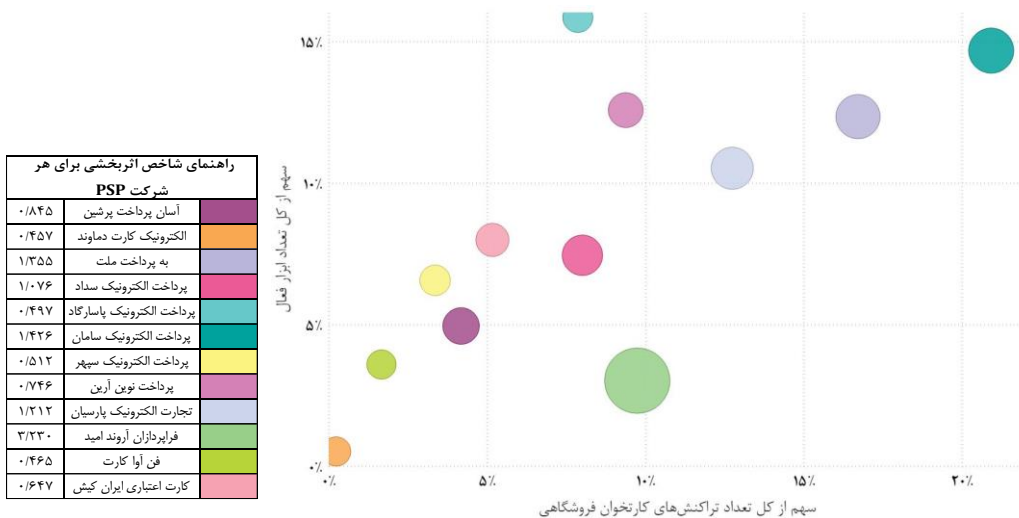
شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۸٪	۴/۹۵٪	-/۸۵۸	-/۸۴۵
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۵۲٪	-/۴۶۳	-/۴۵۷
به پرداخت ملت	۱۶/۷۲٪	۱۲/۳۴٪	۱/۳۸۵	۱/۳۵۵
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۱٪	۷/۴۴٪	۱/۰۵۸	۱/۰۷۶
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۸۷٪	۱۵/۸۴٪	-/۵۱۳	-/۴۹۷
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۹۲٪	۱۴/۶۷٪	۱/۴۳۸	۱/۴۲۶
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۶٪	۶/۵۶٪	-/۴۹۸	-/۵۱۲
پرداخت نوین آرین	۹/۳۸٪	۱۲/۵۷٪	-/۶۹۰	-/۷۴۶
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۲/۷۴٪	۱۰/۵۲٪	۱/۲۲۳	۱/۲۱۲
فراپردازان آروند امید	۹/۷۴٪	۳/۰۲٪	۳/۲۸۴	۳/۲۳۰
فن آوا کارت	۱/۶۷٪	۳/۵۹٪	-/۴۶۶	-/۴۶۵
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۷٪	۷/۹۹٪	-/۶۵۲	-/۶۴۷

در بهمن ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارس‌بان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌های آن از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در بهمن ماه ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در شرکت "پرداخت نوین آرین" با ۰/۰۵۶ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌ها و کاهش تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن‌ها، شاخص مذکور در هر یک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره بهمن ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- بهمن ۱۴۰۳

اثربخشی هر یک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۳۴} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

^{۳۴} با حداقل یک تراکنش در ماه.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کارتخوان فروشنده را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشنده می‌نماید.

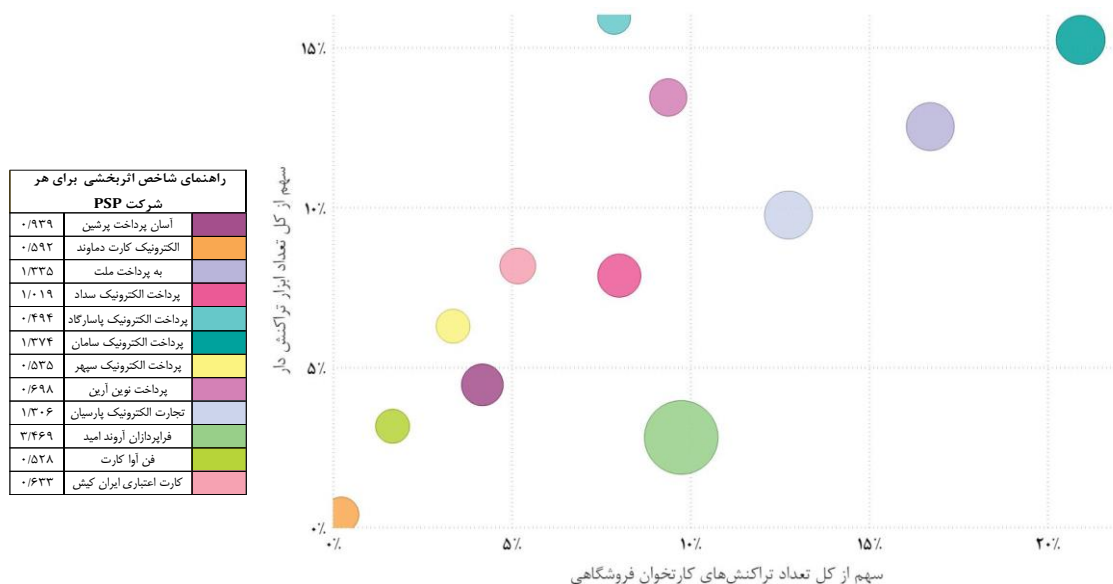
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت - دی و بهمن ۱۴۰۳

شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	دی	بهمن
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۸٪	۴/۴۵٪	۰/۹۴۲	۰/۹۳۹
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۴۰٪	۰/۵۸۸	۰/۵۹۲
به پرداخت ملت	۱۶/۷۲٪	۱۲/۵۲٪	۱/۳۶۰	۱/۳۳۵
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۱٪	۷/۸۷٪	۰/۹۸۵	۱/۰۱۹
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۸۷٪	۱۵/۹۲٪	۰/۴۹۹	۰/۴۹۴
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۹۲٪	۱۵/۲۳٪	۱/۳۷۴	۱/۳۷۴
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۶٪	۶/۲۸٪	۰/۵۱۲	۰/۵۳۵
پرداخت نوین آریا	۹/۳۸٪	۱۳/۴۳٪	۰/۶۹۴	۰/۶۹۸
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۲/۷۴٪	۹/۷۶٪	۱/۳۰۶	۱/۳۰۶
فراپردازان آروند امید	۹/۷۴٪	۲/۸۱٪	۳/۵۳۹	۳/۴۶۹
فن آوا کارت	۱/۶۷٪	۳/۱۶٪	۰/۵۲۱	۰/۵۲۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۷٪	۸/۱۷٪	۰/۶۴۰	۰/۶۳۳

در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارس‌بان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتخوان فروشنده تراکنش‌دار نیز در شرکت "فراپردازان آروند امید" با کاهش ۰/۰۶۹ واحدی مشاهده می‌شود. چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده کاهش و سهم تعداد ابزار افزایش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌های تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های تراکنش‌دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشنده این

شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت‌های PSP در کسب سهم بازار تراکنش‌ها و کارتخوان‌های تراکنش‌دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضاً با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکنندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - بهمن ۱۴۰۳

شکل ۴-۱۱، نمودار پراکنندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره بهمن ۱۴۰۳ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

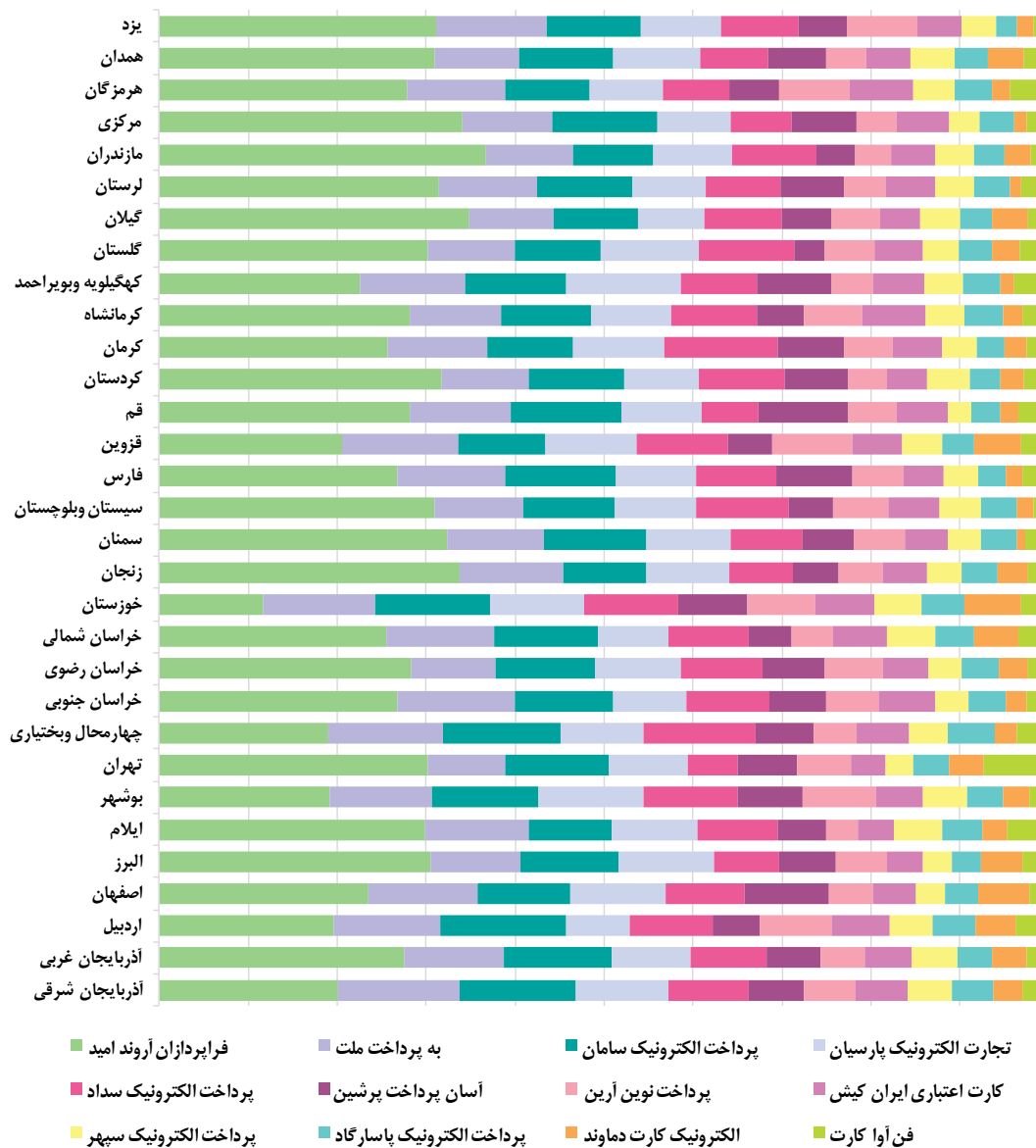
۴-۳-۴ - شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می‌گیرد. شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فراپردازان آروند امید" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌بان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در بهمن ماه برای هر یک از شرکت‌های PSP به ازای استان‌های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - بهمن ۱۴۰۳

کارت اعتباری ایران کیش	فین او کارت	فرا پردازان آروند امید	تجارت الکترونیک پارسیان	پرداخت نوین آریا	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سجاد	به پرداخت ملت	الکترونیک کارت دهبوند	آسان پرداخت پرشین	استان
-/۱۶۹۷	-/۳۴۵	۲/۳۴۵	۱/۲۳۷	-/۱۶۶۵	-/۵۸۹	۱/۵۱۶	-/۵۳۸	۱/۰۵۵	۱/۶۲۱	-/۳۹۲	-/۷۲۹	آذربایجان شرقی
-/۷۰۱	-/۳۳۳	۳/۷۲۵	۱/۱۹۹	-/۱۶۸۵	-/۷۰۹	۱/۶۳۴	-/۵۱۴	۱/۱۶۵	۱/۵۲۲	-/۵۴۱	-/۸۲۱	آذربایجان غربی
-/۱۶۸۸	-/۴۰۱	۲/۰۹۳	-/۷۶۷	-/۸۷۲	-/۵۱۷	۱/۵۱۴	-/۵۳۴	-/۹۹۵	۱/۲۸۵	-/۴۷۸	-/۵۶۸	اردبیل
-/۱۶۱۵	-/۱۸۲	۳/۰۰۵	۱/۳۷۶	-/۱۶۵۱	-/۴۱۵	۱/۳۲۲	-/۴۸۲	۱/۱۳۵	۱/۵۷۵	-/۷۲۴	۱/۲۰۱	اصفهان
-/۵۲۹	-/۳۹۱	۴/۰۰۷	۱/۴۱۲	-/۷۴۲	-/۴۳۲	۱/۴۵۰	-/۴۲۷	-/۹۴۷	۱/۳۳۹	-/۶۲۲	-/۸۵۰	بیرز
-/۴۷۳	-/۵۴۱	۳/۴۲۰	۱/۰۹۹	-/۴۰۲	-/۶۲۴	۱/۰۷۱	-/۵۰۸	۱/۰۴۳	۱/۳۴۲	-/۳۲۴	-/۶۲۴	ایلام
-/۵۹۳	-/۴۴۳	۲/۲۰۹	۱/۳۷۰	-/۹۶۴	-/۵۸۴	۱/۳۷۸	-/۴۶۶	۱/۲۰۳	۱/۳۱۷	-/۳۴۴	-/۸۴۰	بوشهر
-/۵۰۶	-/۹۶۳	۳/۹۶۵	۱/۱۶۳	-/۷۹۴	-/۴۰۷	۱/۵۳۷	-/۵۳۸	-/۷۳۰	۱/۱۳۳	-/۵۰۷	-/۸۸۱	تهران
-/۱۶۷۹	-/۳۹۷	۲/۱۲۵	۱/۰۵۹	-/۵۲۹	-/۴۸۱	۱/۴۷۰	-/۵۸۷	۱/۴۰۷	۱/۴۶۱	-/۲۹۳	-/۷۲۹	چهارمحال و بختیاری
-/۱۶۹۶	-/۲۷۳	۲/۹۷۲	-/۹۲۲	-/۱۶۶۷	-/۴۱۱	۱/۲۲۰	-/۴۶۶	۱/۰۲۴	۱/۴۵۷	-/۲۶۸	-/۷۰۶	خراسان جنوبی
-/۱۶۵۰	-/۱۶۹۸	۳/۵۴۵	۱/۱۶۵	-/۸۱۹	-/۴۶۵	۱/۳۹۳	-/۵۲۷	۱/۱۵۴	۱/۲۰۲	-/۴۰۵	-/۸۷۹	خراسان رضوی
-/۱۶۹۳	-/۴۰۴	۲/۹۶۱	-/۹۱۲	-/۵۴۸	-/۱۶۲۵	۱/۳۵۳	-/۵۰۷	۱/۰۵۱	۱/۴۱۵	-/۵۲۹	-/۵۵۸	خراسان شمالی
-/۸۰۱	-/۳۷۵	۱/۳۹۹	۱/۲۶۵	-/۹۱۷	-/۱۶۳۰	۱/۵۵۲	-/۵۸۲	۱/۲۶۸	۱/۵۰۶	-/۷۶۰	-/۹۴۴	خوزستان
-/۱۶۳۸	-/۲۸۹	۴/۲۸۳	۱/۱۹۳	-/۱۶۳۰	-/۴۹۵	۱/۱۹۰	-/۵۰۸	-/۹۰۷	۱/۴۸۶	-/۴۴۳	-/۶۵۳	زنجان
-/۵۷۰	-/۳۱۸	۳/۷۷۶	۱/۱۰۸	-/۱۶۶۰	-/۴۳۷	۱/۳۵۴	-/۴۶۴	-/۹۳۱	۱/۲۵۷	-/۱۰۱	-/۶۸۱	سمنان
-/۱۶۹۷	-/۱۹۸	۳/۷۱۵	۱/۰۹۵	-/۷۴۱	-/۵۶۲	۱/۲۴۲	-/۴۷۶	۱/۲۴۸	۱/۱۹۱	-/۲۴۱	-/۶۰۵	سیستان و بلوچستان
-/۵۸۷	-/۳۹۴	۳/۴۸۴	۱/۱۶۱	-/۷۴۷	-/۵۰۲	۱/۶۲۵	-/۴۱۷	۱/۱۷۸	۱/۵۷۷	-/۲۲۷	۱/۱۱۶	فارس
-/۱۶۴۹	-/۳۶۰	۲/۴۰۶	۱/۲۰۱	-/۱۰۵۶	-/۵۳۰	۱/۱۴۳	-/۴۲۲	۱/۱۹۸	۱/۵۳۴	-/۶۱۸	-/۵۹۰	قزوین
-/۱۶۸۰	-/۴۰۹	۳/۴۱۷	۱/۰۸۶	-/۱۶۷۰	-/۳۳۲	۱/۵۱۲	-/۳۹۸	-/۷۸۴	۱/۳۶۸	-/۳۴۶	۱/۲۱۵	قم
-/۵۸۲	-/۳۶۴	۴/۱۲۸	۱/۰۹۵	-/۵۷۸	-/۱۶۱۴	۱/۳۹۷	-/۴۶۴	۱/۲۵۷	۱/۲۷۱	-/۳۳۷	-/۹۳۳	کردستان
-/۷۱۳	-/۳۳۵	۳/۲۷۷	۱/۲۹۶	-/۷۰۱	-/۴۸۳	۱/۲۴۹	-/۴۰۷	۱/۶۲۲	۱/۴۱۸	-/۳۱۱	-/۹۶۱	کرمان
-/۹۰۳	-/۳۸۱	۳/۵۷۶	۱/۱۴۵	-/۸۲۷	-/۵۶۱	۱/۲۸۸	-/۵۵۸	۱/۲۲۴	۱/۳۲۰	-/۲۷۳	-/۶۷۸	کرمانشاه
-/۱۶۴۵	-/۴۲۸	۲/۵۲۱	۱/۴۴۲	-/۵۱۶	-/۴۸۸	۱/۲۶۰	-/۴۷۴	-/۹۵۶	۱/۳۱۷	-/۱۷۴	-/۹۴۸	کهگیلویه و بویراحمد
-/۷۱۴	-/۴۲۹	۳/۹۷۶	۱/۴۴۴	-/۷۴۷	-/۵۲۸	۱/۲۹۰	-/۵۰۴	۱/۴۱۱	۱/۲۸۷	-/۴۰۵	-/۴۵۵	گلستان
-/۱۶۴۷	-/۳۴۴	۴/۹۷۴	۱/۰۶۹	-/۷۸۲	-/۱۶۳۳	۱/۳۵۴	-/۵۱۴	۱/۲۴۱	۱/۳۶۸	-/۵۷۰	-/۸۰۷	گیلان
-/۷۲۹	-/۴۱۶	۴/۰۸۳	۱/۰۸۳	-/۱۶۰۶	-/۵۶۴	۱/۳۸۳	-/۵۱۷	۱/۰۹۲	۱/۴۴۵	-/۱۵۷	-/۹۲۷	لرستان
-/۸۳۱	-/۲۹۲	۵/۳۴۲	۱/۲۹۲	-/۵۹۹	-/۱۶۳۱	۱/۳۲۹	-/۴۸۵	۱/۳۷۳	۱/۴۲۶	-/۴۴۴	-/۶۳۰	مازندران
-/۱۵۴	-/۳۲۷	۴/۳۴۰	۱/۰۶۳	-/۵۶۲	-/۴۴۴	۱/۴۹۶	-/۴۸۱	-/۸۶۱	۱/۲۷۵	-/۱۷۶	-/۹۴۰	مرکزی
-/۹۰۱	-/۵۵۸	۳/۵۱۰	۱/۰۴۳	-/۹۹۶	-/۱۶۰۱	۱/۱۹۸	-/۵۱۶	-/۹۴۰	۱/۳۹۸	-/۲۵۹	-/۷۲۱	هرمزگان
-/۱۶۸۴	-/۴۰۰	۴/۲۹۳	۱/۳۵۷	-/۱۶۳۱	-/۱۶۸۴	۱/۴۷۰	-/۵۲۸	۱/۰۵۳	۱/۳۳۰	-/۵۴۹	-/۹۲۰	همدان
-/۱۶۰۸	-/۲۰۸	۳/۷۷۷	۱/۰۷۷	-/۹۶۴	-/۴۶۳	۱/۲۸۴	-/۲۹۰	۱/۰۶۶	۱/۵۰۷	-/۲۲۲	-/۶۵۸	یزد

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استان‌های کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاهی شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - بهمن ۱۴۰۳

عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتخوان های فروشگاهی ۴-۳-۵-

کم تراکنش و فاقد تراکنش

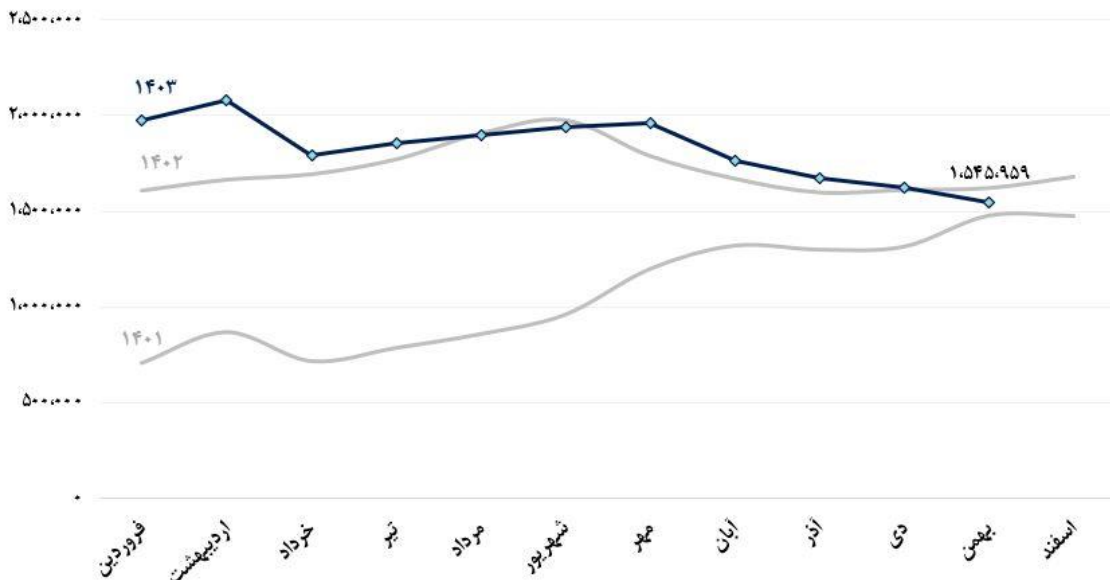
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم تراکنش به دلیل ارزش نامی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌های، آمار کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه ۹۷ مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^{۲۵}. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

^{۲۵} مدت زمان تعریف کارتخوان کم تراکنش در گذشته، سه ماه متوالی بوده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۱ تا بهمن ۱۴۰۳ رسم شده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۱ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در بهمن ماه با تعداد ۱,۵۴۵,۹۵۹ عدد با کاهش ۴/۸۹ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۴/۵۳ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در دی ماه تنها ۰/۶۴ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - بهمن ۱۴۰۳

اختلاف	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		نام شرکت
	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	
-۰/۲۹٪	۲۲/۸۸٪	۲۲/۵۹٪	آسان پرداخت پرشین
-۰/۲۵٪	۳۳/۳۹٪	۳۳/۱۴٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۹۵٪	۱۳/۵۱٪	۱۴/۴۶٪	به پرداخت ملت
-۰/۲۴٪	۱۱/۹۹٪	۱۱/۷۶٪	پرداخت الکترونیک سداد
-۰/۷۸٪	۱۳/۹۲٪	۱۳/۱۴٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۰۶٪	۱۰/۹۹٪	۱۰/۹۳٪	پرداخت الکترونیک سامان
-۰/۴۹٪	۱۷/۷۵٪	۱۷/۲۶٪	پرداخت الکترونیک سپهر
-۶/۹۱٪	۸/۲۵٪	۱۵/۱۶٪	پرداخت نوین آراین
-۰/۱۰٪	۱۹/۹۸٪	۱۹/۸۸٪	تجارت الکترونیک پارسبان
-۰/۲۰٪	۱۹/۶۷٪	۱۹/۸۷٪	فراپدازان آروند امید
-۰/۷۳٪	۲۲/۳۱٪	۲۱/۵۷٪	فن آوا کارت
۱/۳۷٪	۱۴/۴۰٪	۱۳/۰۳٪	کارت اعتباری ایران کیش
-۰/۶۴٪	۱۴/۵۳٪	۱۵/۱۷٪	مجموع

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با کاهش ۶/۹۱ درصد، در شرکت "پرداخت نوین آراین" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۳۳/۳۹ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۸/۲۵ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "پرداخت نوین آراین" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴ - نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - بهمن ۱۴۰۳

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	مجموع
پرداخت نوین آرین	۸۸/۶۳٪	۲۹/۰۴٪	۰/۰۰٪	۸۸/۵۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۷/۶۱٪	۲۲/۲۱٪	۳۹/۴۷٪	۸۶/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۶/۱۱٪	۳۷/۹۵٪	۸/۸۰٪	۸۲/۹۵٪
به پرداخت ملت	۸۴/۱۴٪	۳۲/۷۸٪	۱/۳۳٪	۸۱/۹۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۳/۳۳٪	۹/۵۴٪	۰/۰۰٪	۸۱/۹۴٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۴/۷۹٪	۱۹/۲۰٪	۰/۰۰٪	۸۰/۷۰٪
فراپردازان آروند امید	۷۷/۲۲٪	۱۳/۳۰٪	۰/۰۰٪	۷۶/۷۴٪
فن آوا کارت	۷۳/۰۳٪	۹/۳۸٪	۰/۰۰٪	۷۲/۹۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۹/۴۴٪	۱۳/۱۳٪	۰/۰۰٪	۷۱/۲۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۶۴/۰۶٪	۸/۳۳٪	۰/۰۰٪	۶۴/۰۱٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۷۶/۹۴٪	۰/۵۲٪	۷/۶۶٪	۴۶/۶۸٪
آسان پرداخت پرشین	۷۴/۶۱٪	۲/۴۵٪	۰/۳۶٪	۴۴/۵۸٪
شبکه پرداخت	۸۲/۹۳٪	۷/۰۳٪	۲/۴۱٪	۷۳/۶۲٪

شرکت "پرداخت نوین آرین" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در بهمن ماه ۱۴۰۳ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت پرداخت نوین آرین در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۶} پذیرنده^{۲۷} و صادرکننده^{۲۸} در شبکه پرداخت الکترونیک کارت‌ی پرداخته می‌شود.

۲۹

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت‌ی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^{۲۶} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^{۲۷} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است.

^{۲۸} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

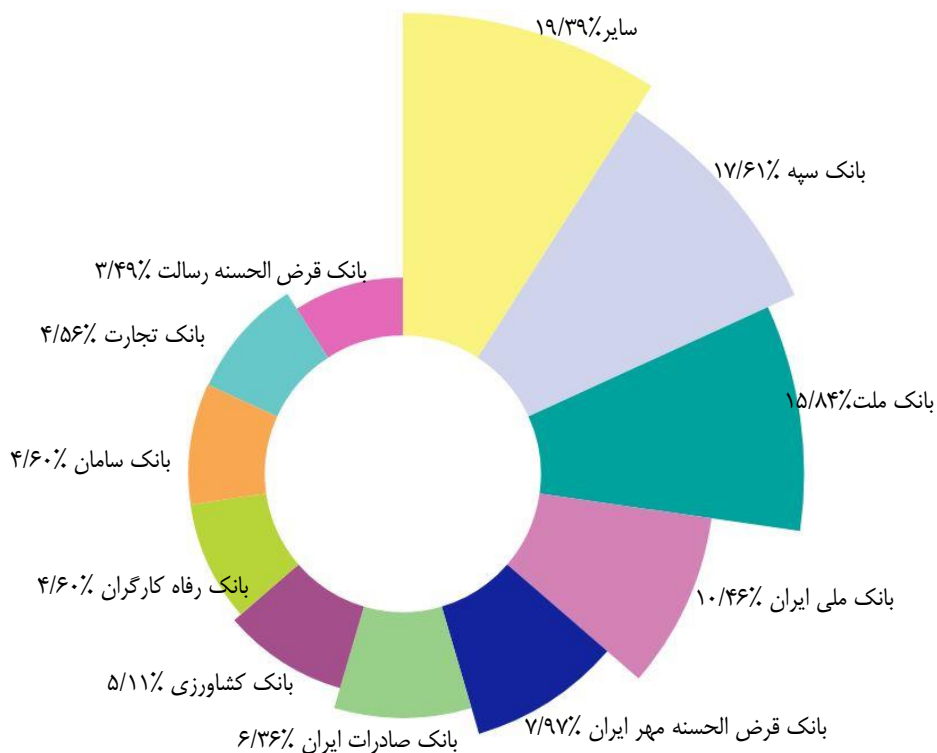
^{۲۹} پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی طی ماه‌های گذشته مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه،

از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ

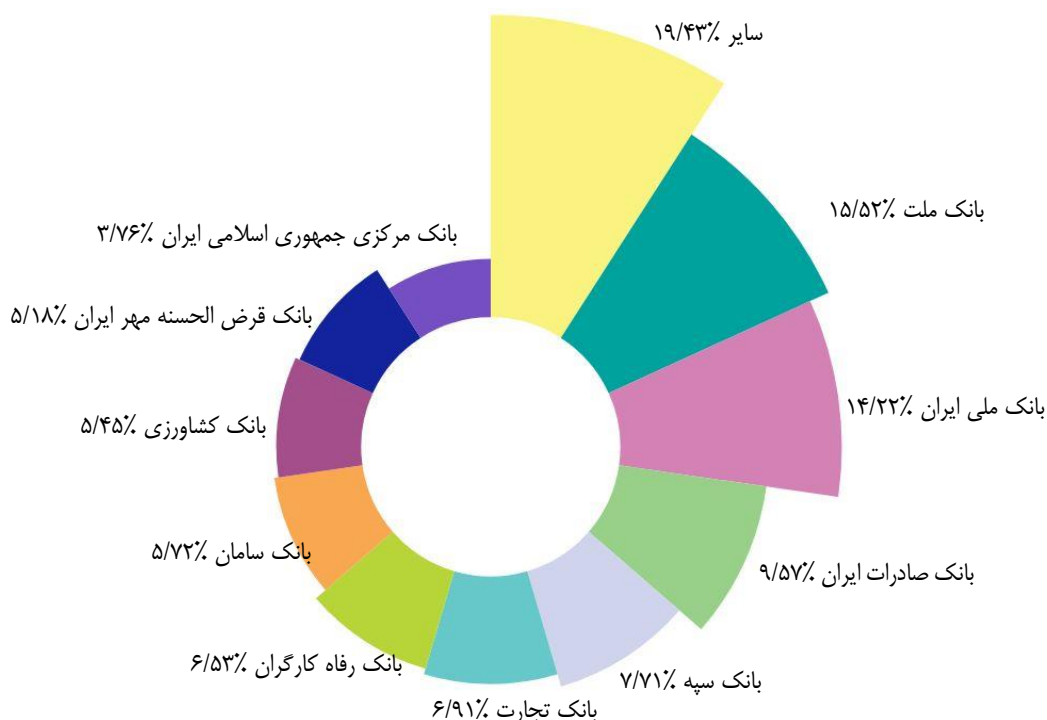
تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - بهمن ۱۴۰۳

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در بهمن ۱۴۰۳ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت سپهمن ۱۴۰۳

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک سپه" با سهم ۱۷/۶۱ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و "بانک ملت" با سهم ۱۵/۵۲ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته‌اند.

۵-۱-۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار

تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۰} نیز در نظر گرفته می‌شود.

^{۳۰} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سهام تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای بهمن ۱۴۰۳ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۴٪	۱/۰۸٪	۱/۰۴٪	۱/۰۸٪	۰/۵۴٪	۰/۰۵٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۵۴٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۴۲٪	۲/۸۰٪	۳/۶۵٪	۱/۱۴٪	۱/۶۹٪	۳/۲۹٪
۴	بانک پارسیان	۳/۴۲٪	۳/۹۸٪	۱/۲۱٪	۲/۷۱٪	۲/۳۹٪	۳/۱۶٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۲۰٪	۱/۶۶٪	۰/۰۴٪	۲/۹۸٪	۴/۳۱٪	۰/۰۷٪
۶	بانک تجارت	۴/۹۸٪	۰/۹۵٪	۰/۰۰٪	۶/۴۷٪	۸/۱۶٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۵٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۹۷٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۰٪	۹/۱۲٪	۰/۰۰٪	۰/۱۹٪	۲/۹۹٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۵٪	۲/۱۷٪	۰/۱۴٪	۰/۳۷٪	۰/۲۹٪	۰/۲۹٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۴/۷۹٪	۲/۰۶٪	۵/۵۱٪	۵/۱۳٪	۱۰/۴۲٪	۴/۷۷٪
۱۲	بانک سامان	۴/۳۸٪	۸/۵۲٪	۰/۶۶٪	۴/۶۲٪	۸/۷۸٪	۱/۴۷٪
۱۳	بانک سپه	۱۹/۲۲٪	۳/۳۹٪	۰/۶۳٪	۹/۸۱٪	۱/۹۶٪	۰/۳۳٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۹٪	۰/۷۱٪	۰/۰۰٪	۱/۰۰٪	۱/۰۷٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۵۴٪	۲/۵۶٪	۰/۰۰٪	۱/۵۶٪	۱/۶۹٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۶/۸۹٪	۱/۸۸٪	۰/۰۰٪	۱۰/۰۸٪	۸/۲۰٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳/۰۴٪	۲/۰۹٪	۲۵/۵۱٪	۲/۴۲٪	۱/۴۳٪	۲۴/۲۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۸/۵۸٪	۱/۰۶٪	۶/۳۳٪	۶/۷۶٪	۰/۸۱٪	۶/۸۱٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۷۳٪	۰/۰۰٪	۰/۲۴٪	۰/۴۵٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۵۹٪	۰/۹۰٪	۰/۰۰٪	۷/۰۵٪	۱/۰۶٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۴٪	۰/۳۶٪	۰/۰۱٪	۰/۶۴٪	۰/۴۷٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۶٪	۳/۲۱٪	۰/۰۰٪	۲/۳۸٪	۷/۱۶٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۴٪	۱/۰۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۲/۹۱٪	۳۹/۵۹٪	۵۳/۳۷٪	۱۵/۷۴٪	۱۴/۷۳٪	۵۳/۴۴٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۶۳٪	۱۰/۸۰٪	۲/۸۵٪	۱۲/۰۰٪	۲۰/۴۵٪	۲/۰۸٪

سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			بانک پذیرنده	ردیف
ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه‌های	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه‌های		
۰/۰۰٪	۰/۰۸٪	۲/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۴٪	۲/۵۶٪	شرکت دولتی پست بانک	۲۹
۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۳۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۰/۴۰٪	موسسه اعتباری ملل	۳۰

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک خاورمیانه" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران" می‌باشد.

۵-۱-۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از

تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۲/۷۳٪	۷/۲۰٪	۰/۰۹٪	۸۴/۷۳٪	۱۵/۲۶٪	۰/۰۱٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۱۷٪	۰/۸۳٪	۰/۰۰٪	۹۵/۲۲٪	۴/۷۸٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۸۱/۳۶٪	۱۳/۱۸٪	۵/۴۵٪	۶۴/۹۸٪	۳۴/۶۹٪	۰/۳۳٪
۴	بانک پارسیان	۹۰/۵۱٪	۸/۶۵٪	۰/۸۳٪	۷۵/۷۰٪	۲۴/۱۵٪	۰/۱۶٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۵/۸۸٪	۴/۰۸٪	۰/۰۳٪	۶۵/۶۸٪	۳۴/۳۲٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۴۶٪	۱/۵۴٪	۰/۰۰٪	۶۸/۶۷٪	۳۱/۳۳٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۶۲٪	۰/۳۸٪	۰/۰۰٪	۹۴/۷۵٪	۵/۲۵٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۸۳/۸۷٪	۱۶/۱۳٪	۰/۰۰٪	۲۱/۱۴٪	۷۸/۸۶٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۱۱/۳۲٪	۸۸/۶۸٪	۰/۰۰٪	۱۴/۶۴٪	۸۵/۳۶٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۵۸/۳۷٪	۴۰/۷۸٪	۰/۸۵٪	۷۸/۱۵٪	۲۱/۷۴٪	۰/۱۱٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۳/۸۷٪	۳/۳۲٪	۲/۸۱٪	۵۷/۵۸٪	۴۲/۳۲٪	۰/۱۰٪
۱۲	بانک سامان	۸۵/۹۴٪	۱۳/۷۲٪	۰/۳۴٪	۵۹/۲۶٪	۴۰/۷۱٪	۰/۰۳٪
۱۳	بانک سپه	۹۸/۴۹٪	۱/۴۲٪	۰/۰۸٪	۹۳/۲۷٪	۶/۷۲٪	۰/۰۱٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۹۱٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۹۹/۳۳٪	۰/۶۷٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۹۲/۱۹٪	۷/۸۱٪	۰/۰۰٪	۷۲/۰۷٪	۲۷/۹۳٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۸۸/۰۴٪	۱۱/۹۶٪	۰/۰۰٪	۷۱/۸۷٪	۲۸/۱۳٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۷/۸۱٪	۲/۱۹٪	۰/۰۰٪	۷۷/۲۷٪	۲۲/۷۳٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۶۹٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	۷۳/۴۹٪	۲۶/۵۱٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۷۸/۴۴٪	۴/۴۲٪	۱۷/۱۴٪	۸۱/۲۲٪	۱۷/۳۳٪	۱/۴۵٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۱۵٪	۰/۹۸٪	۱/۸۷٪	۹۵/۷۱٪	۴/۱۲٪	۰/۱۷٪
۲۱	بانک کارآفرین	۶۵/۲۳٪	۳۴/۷۷٪	۰/۰۰٪	۵۹/۶۸٪	۴۰/۳۲٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۷۰٪	۱/۳۰٪	۰/۰۰٪	۹۴/۸۲٪	۵/۱۸٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۹۴/۷۲٪	۵/۲۵٪	۰/۰۳٪	۷۹/۰۵٪	۲۰/۹۵٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۱/۵۳٪	۱۸/۴۷٪	۰/۰۰٪	۴۶/۳۷٪	۵۳/۶۳٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۱٪	۰/۱۹٪	۰/۱۰٪	۹۹/۷۴٪	۰/۲۶٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۸۰/۰۳٪	۱۹/۹۷٪	۰/۰۰٪	۹۶/۴۸٪	۳/۵۲٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۷۳/۵۸٪	۱۸/۵۱٪	۷/۹۱٪	۷۴/۳۸٪	۲۵/۱۷٪	۰/۴۵٪

سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			بانک پذیرنده	ردیف
ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان فروشگاه		
۰/۰۲٪	۳۸/۱۲٪	۶۱/۸۶٪	۰/۶۴٪	۷/۶۵٪	۹۱/۷۱٪	بانک ملی ایران	۲۸
۰/۰۰٪	۱/۱۳٪	۹۸/۸۷٪	۰/۰۰٪	۰/۷۷٪	۹۹/۲۳٪	شرکت دولتی پست بانک	۲۹
۰/۰۰٪	۸/۸۰٪	۹۱/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۸۷٪	۹۹/۱۳٪	موسسه اعتباری ملل	۳۰

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در بهمن ۱۴۰۳ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک آینده" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در بهمن ۱۴۰۳ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک دی"، "بانک کارآفرین" و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هر فیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۳ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		S_i'	S_i	S_i'	S_i	S_i'	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۲	۸	۳	۴	۱۳
۴	بانک پارسیان	۳	۱۲	۱۶	۴	۱	۱
۵	بانک پاسارگاد	۳	۱۰	۳	۲	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۵	۱	۱	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۹	۸۳	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۲	۵	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۳	۲	۴	۶	۳۰
۱۲	بانک سامان	۴	۱۹	۹	۷۳	۱	۰
۱۳	بانک سپه	۱۹	۳۶۹	۳	۱۱	۱	۰
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۱۶	بانک شهر	۲	۲	۳	۷	۰	۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۴۸	۲	۴	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۴	۲۶	۶۵۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹	۷۴	۱	۱	۶	۴۰
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۱	۱	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۱	۱	۱	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۳	۱۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۳	۱۶۷	۴۰	۱,۵۶۷	۵۳	۲,۸۴۹
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۱۳	۱۱	۱۱۷	۳	۸
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۷	۰	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۹۱۶	-	۱,۹۱۶	-	۳,۵۹۳

ملاحظه می شود در بهمن ۱۴۰۳ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۳,۵۹۳ و در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۱,۹۱۶ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰)

که با توجه به جدول ۳-۵ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های ۹۱۶ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۳-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ۱۴۰۳ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-دی و بهمن ۱۴۰۳

ابزار پذیرش موبایلی			ابزار پذیرش اینترنتی			کارتخوان فروشگاه‌های			HHI
اختلاف	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	اختلاف	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	اختلاف	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	
۱۶۱	۳,۵۹۳	۳,۴۳۳	۸	۱,۹۱۶	۱,۹۰۸	-۴/۷	۹۱۶	۹۲۱	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای هر دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی کاهش و ابزار پذیرش موبایلی افزایش داشته است.

۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آمار از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۱} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۳۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سویچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپراک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپراک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۲}، کارت اعتباری^{۳۳} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۴} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در بهمن ۱۴۰۳، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپراک مجموعاً ۱۶۰,۸۱۷,۹۸۰ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۵۲,۱۳۶,۰۲۷ عدد و سهم تعدادی ۹۴/۶۰ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲,۳۱۶,۳۶۵ عدد و سهم ۱/۴۴ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳

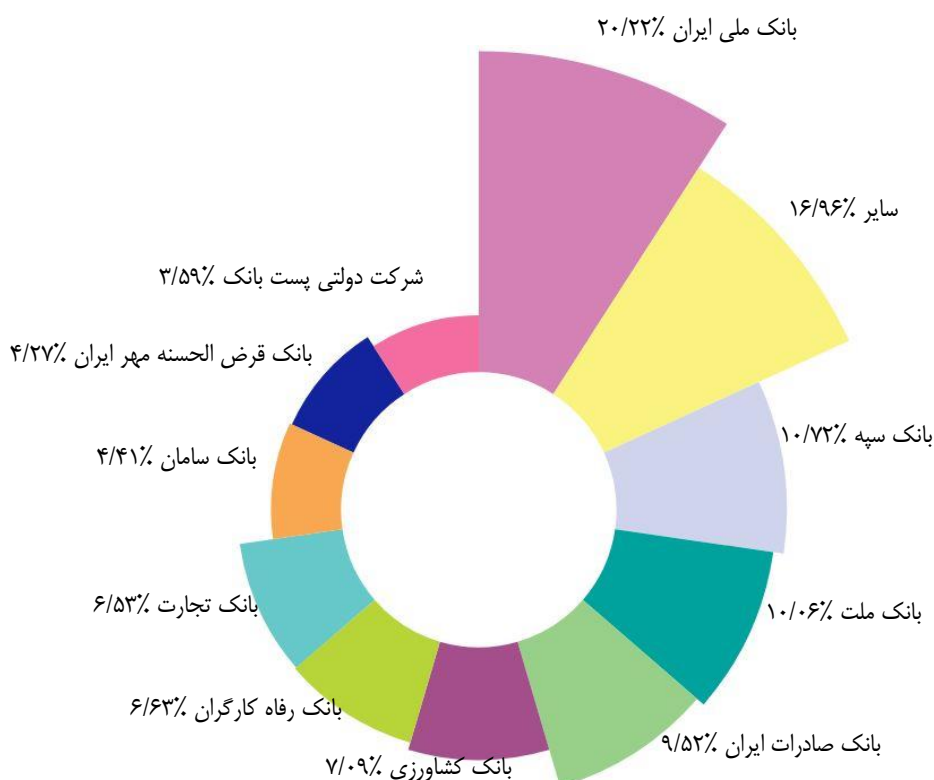
ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
دی ۱۴۰۳	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۸۴۲,۰۴۷	۲,۲۰۱,۱۳۸	۱۵۴,۷۹۶,۰۶۰	۱۶۳,۸۳۹,۲۴۵
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۴/۱۸٪	۱/۳۴٪	۹۴/۴۸٪	-
بهمن ۱۴۰۳	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶,۳۶۵,۵۸۸	۲,۳۱۶,۳۶۵	۱۵۲,۱۳۶,۰۲۷	۱۶۰,۸۱۷,۹۸۰
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۹۶٪	۱/۴۴٪	۹۴/۶۰٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		-۶/۹۶٪	۵/۲۳٪	-۱/۷۲٪	-۱/۸۴٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته، ۱/۸۴ درصد کاهش داشته و نرخ رشد در دو کارت هدیه و بن کارت و برداشت کاهش و اعتباری افزایشی بوده است.

Debit card ۳۲
Credit card ۳۳
Prepaid ۳۴

۲-۲-۵ - سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارتهای بانکی تراکنش‌دار

طی بهمن ۱۴۰۳ تعداد کارتهای دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارتهای این بانک‌ها از تعداد کل کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - بهمن ۱۴۰۳

ملاحظه می‌شود که در بهمن ۱۴۰۳ "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع

کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای بهمن ۱۴۰۳ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک صادرات ایران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک شهر"، "بانک سپه" و "بانک پارسیان" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۹۶٪	۰/۷۱٪	۱/۳۵٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۴٪	۰/۴۱٪	۰/۷۲٪
۳	بانک آینده	۰/۹۹٪	۱/۱۹٪	۱/۹۹٪
۴	بانک پارسیان	۱/۴۷٪	۱/۲۹٪	۱۰/۲۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۴/۱۰٪	۳/۰۶٪	۲/۷۱٪
۶	بانک تجارت	۳/۶۱٪	۶/۵۸٪	۶/۴۲٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۰۵٪	۰/۹۰٪	۰/۷۶٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۷٪
۱۰	بانک دی	۰/۶۸٪	۰/۵۲٪	۰/۵۳٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶/۷۵٪	۶/۷۵٪	۳/۸۱٪
۱۲	بانک سامان	۳/۱۴٪	۴/۴۸٪	۳/۳۰٪
۱۳	بانک سپه	۱۴/۱۱٪	۱۰/۶۶٪	۱۱/۰۵٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۴۸٪	۰/۲۰٪	۰/۲۴٪
۱۵	بانک سینا	۱/۴۳٪	۰/۶۵٪	۱/۱۴٪
۱۶	بانک شهر	۳/۴۰٪	۱/۴۷٪	۱۳/۴۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۰/۹۶٪	۹/۶۱٪	۶/۶۳٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۶٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۲۰٪	۱/۸۳٪	۱/۴۳٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۴۲٪	۴/۲۰٪	۵/۸۱٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۸٪	۰/۱۰٪	۰/۳۱٪
۲۲	بانک کشاورزی	۴/۰۹٪	۷/۲۹٪	۳/۵۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهام از کل کارت اعتباری	سهام از کل کارت برداشت	سهام از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۲٪	۰/۲۵٪	۰/۵۴٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۷۷٪	۲/۹۶٪	۱/۰۳٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک ملت	۱۴/۷۱٪	۱۰/۰۸٪	۷/۸۰٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۲/۳۹٪	۲۰/۶۲٪	۱۳/۶۰٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۵/۱۹٪	۳/۶۷٪	۱/۲۶٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱/۰۹٪	۰/۴۰٪	۰/۱۹٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۴/۷۱ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۰/۶۲ درصد و ۱۳/۶۰ درصد متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های

بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای بهمن ۱۴۰۳ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهام کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهام کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهام کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۸۷٪	۹۰/۹۱٪	۷/۲۲٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۸۲٪	۹۱/۴۸٪	۶/۷۰٪
۳	بانک آینده	۱/۱۷٪	۹۲/۳۸٪	۶/۴۵٪
۴	بانک پارسیان	۱/۲۹٪	۷۴/۰۲٪	۲۴/۶۸٪
۵	بانک پاسارگاد	۱/۹۳٪	۹۴/۵۶٪	۳/۵۱٪
۶	بانک تجارت	۰/۸۰٪	۹۵/۳۱٪	۳/۸۹٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۶۹٪	۹۴/۹۶٪	۳/۳۴٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۶۷٪	۸۹/۵۳٪	۹/۸۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۳۱٪	۹۷/۳۴٪	۲/۳۵٪
۱۰	بانک دی	۱/۸۸٪	۹۴/۰۴٪	۴/۰۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۴۷٪	۹۶/۲۶٪	۲/۲۸٪
۱۲	بانک سامان	۱/۰۳٪	۹۶/۰۱٪	۲/۹۷٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهام کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهام کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهام کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱۳	بانک سپه	۱/۸۹٪	۹۴/۰۳٪	۴/۰۸٪
۱۴	بانک سرمایه	۳/۴۳٪	۹۱/۸۱٪	۴/۷۵٪
۱۵	بانک سینا	۳/۰۳٪	۹۰/۳۳٪	۶/۶۴٪
۱۶	بانک شهر	۲/۴۹٪	۷۰/۵۵٪	۲۶/۹۵٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۶۶٪	۹۵/۵۸٪	۲/۷۶٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۳/۴۳٪	۸۵/۰۹٪	۱۱/۴۸٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۹۶٪	۹۵/۹۲٪	۳/۱۲٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۴۹٪	۹۳/۱۲٪	۵/۳۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۱/۰۱٪	۸۷/۳۷٪	۱۱/۶۲٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۸۳٪	۹۷/۱۹٪	۱/۹۸٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۷۲٪	۹۰/۲۴٪	۸/۰۴٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۷۷/۹۶٪	۲۲/۰۴٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۳۹٪	۹۷/۲۰٪	۱/۴۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۶۶٪	۶۲/۳۰٪	۳۷/۰۵٪
۲۷	بانک ملت	۲/۱۱٪	۹۴/۸۳٪	۳/۰۷٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۸۸٪	۹۶/۴۵٪	۲/۶۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۰۸٪	۹۶/۵۴٪	۱/۳۸٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۳/۹۲٪	۹۴/۲۳٪	۱/۸۴٪

همانگونه که ملاحظه می‌شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵ - اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از

کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هر فیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپراک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپراک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۲	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۱	۱	۴	۲
۴	بانک پارسیان	۲	۱	۲	۱	۱۰۵	۱۰
۵	بانک پاسارگاد	۱۷	۴	۹	۳	۷	۳
۶	بانک تجارت	۱۳	۴	۴۳	۷	۴۱	۶
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۱	۰	۱	۰	۱
۱۱	بانک رفاه کارگران	۴۶	۷	۴۶	۷	۱۵	۴
۱۲	بانک سامان	۱۰	۳	۲۰	۴	۱۱	۳
۱۳	بانک سپه	۱۹۹	۱۴	۱۱۴	۱۱	۱۲۲	۱۱
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۲	۱	۰	۱	۱	۱
۱۶	بانک شهر	۱۲	۳	۲	۱	۱۸۰	۱۳
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۲۰	۱۱	۹۲	۱۰	۴۴	۷
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۱	۳	۲	۲	۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۹	۴	۱۸	۴	۳۴	۶
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۱۷	۴	۵۳	۷	۱۳	۴
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۱
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۸	۳	۹	۳	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۲۱۶	۱۵	۱۰۲	۱۰	۶۱	۸
۲۸	بانک ملی ایران	۱۵۴	۱۲	۴۲۵	۲۱	۱۸۵	۱۴
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲۷	۵	۱۳	۴	۲	۱
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال- هیرشمن	۸۶۸	-	۹۵۵	-	۸۳۰	-

همانگونه که در جدول ۵-۸ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش دار در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۹-۵ مقایسه اختلاف شاخص هر فیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-دی و بهمن ۱۴۰۳

کارت هدیه و بن کارت		کارت برداشت			کارت اعتباری			HHI	
اختلاف	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	اختلاف	بهمن ۱۴۰۳	دی ۱۴۰۳	اختلاف	بهمن ۱۴۰۳		دی ۱۴۰۳
۳/۲	۸۳۰	۸۲۷	-۸/۲	۹۵۵	۹۶۳	۱۸	۸۶۸	۸۴۹	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول ۹-۵، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هر فیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در بهمن ماه در دو دسته کارت اعتباری و هدیه و بن کارت افزایشی و برداشت کاهش‌ی بوده است.

۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

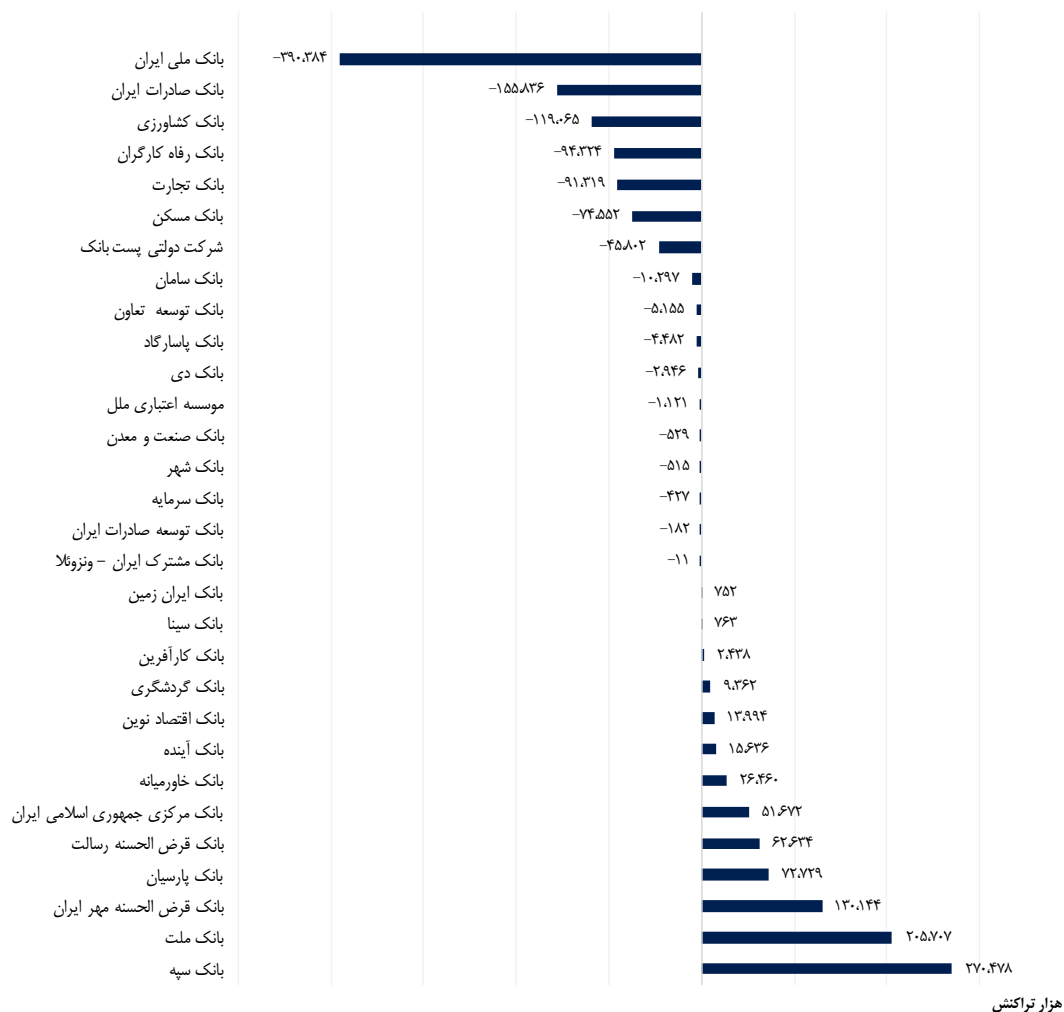
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۱۰-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - بهمن ۱۴۰۳

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۴٪	۱/۱۱٪	۰/۹۲٪	۰/۹۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۳۹٪	۰/۴۲٪	۰/۴۸٪	۰/۴۱٪
۳	بانک آینده	۱/۱۵٪	۱/۵۷٪	۱/۶۳٪	۱/۲۹٪
۴	بانک پارسیان	۱/۵۵٪	۳/۴۱٪	۲/۰۱٪	۲/۶۳٪
۵	بانک پاسارگاد	۳/۰۲٪	۳/۰۱٪	۳/۷۱٪	۳/۳۳٪
۶	بانک تجارت	۶/۶۱٪	۴/۵۶٪	۶/۹۱٪	۶/۹۱٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۷٪	۰/۷۷٪	۰/۸۴٪	۰/۷۵٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰٪	۰/۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۰٪	۰/۷۶٪	۰/۱۲٪	۰/۹۳٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۵٪	۰/۳۹٪	۰/۴۶٪	۰/۳۵٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶/۷۲٪	۴/۶۰٪	۵/۳۸٪	۶/۵۳٪
۱۲	بانک سامان	۴/۶۹٪	۴/۶۰٪	۳/۹۶٪	۵/۷۲٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل
۱۳	بانک سپه	۱۰/۵۴٪	۱۷/۶۱٪	۷/۷۱٪	۹/۳۲٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۷٪	۰/۱۸٪	۰/۲۲٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۴٪	۰/۶۸٪	۱/۰۲٪	۰/۷۴٪
۱۶	بانک شهر	۱/۵۴٪	۱/۵۸٪	۱/۵۹٪	۱/۹۴٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۹۰٪	۶/۳۶٪	۹/۵۷٪	۹/۳۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۸٪	۳/۴۹٪	۲/۱۸٪	۳/۰۲٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۵۹٪	۷/۹۷٪	۵/۱۸٪	۶/۰۲٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۹٪	۰/۱۶٪	۰/۳۰٪	۰/۱۹٪
۲۲	بانک کشاورزی	۷/۸۱٪	۵/۱۱٪	۵/۴۵٪	۶/۴۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۷٪	۰/۵۱٪	۰/۵۹٪	۰/۵۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۹٪	۳/۷۶٪	۰/۰۴٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۶۲٪	۰/۸۵٪	۰/۷۹٪	۲/۱۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۳۹٪	۱۵/۸۴٪	۱۵/۵۲٪	۱۲/۴۵٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۹/۵۰٪	۱۰/۴۶٪	۱۴/۲۲٪	۱۸/۵۴٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۳۵٪	۲/۳۳٪	۱/۷۸٪	۲/۳۳٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۸٪	۰/۳۷٪	۰/۳۲٪	۰/۴۲٪

اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در بهمن ۱۴۰۳ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

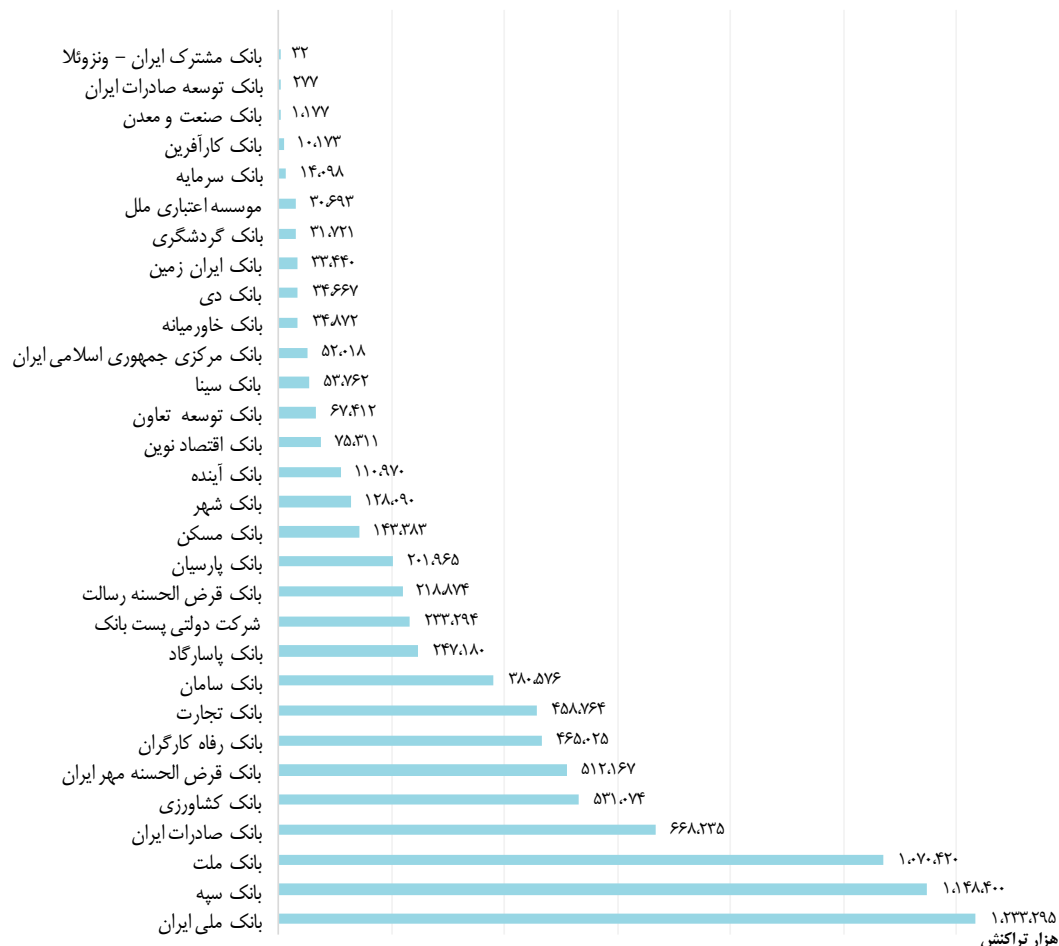

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد

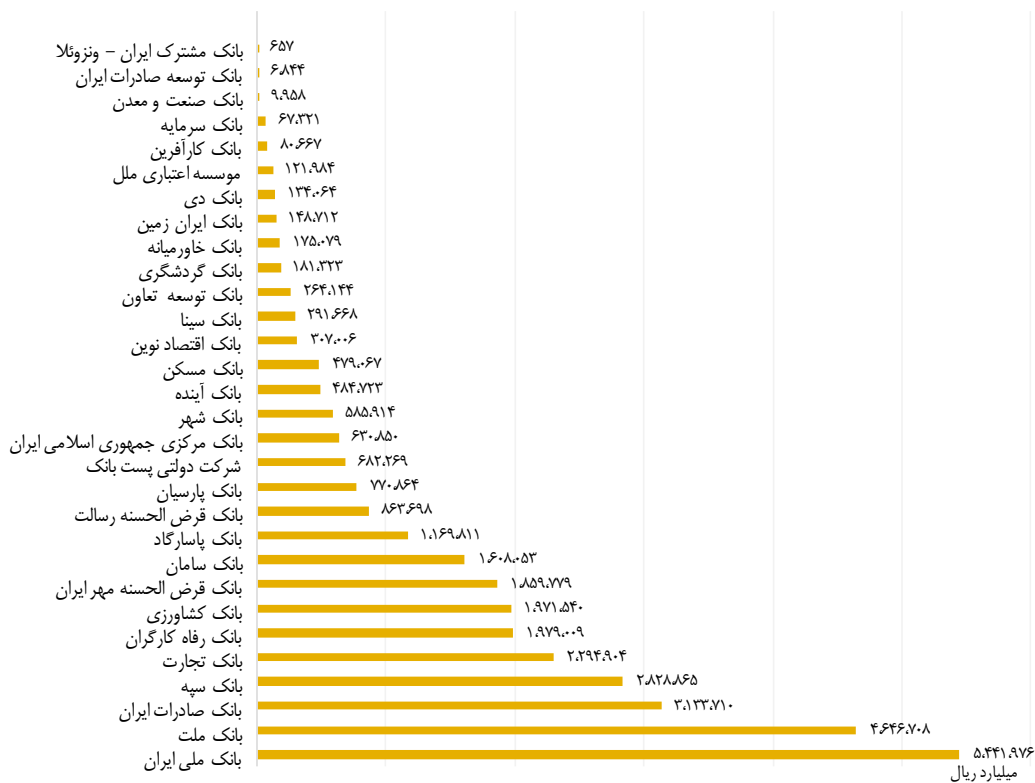
تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبیل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپراک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۵} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۶} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۷} آمده است.

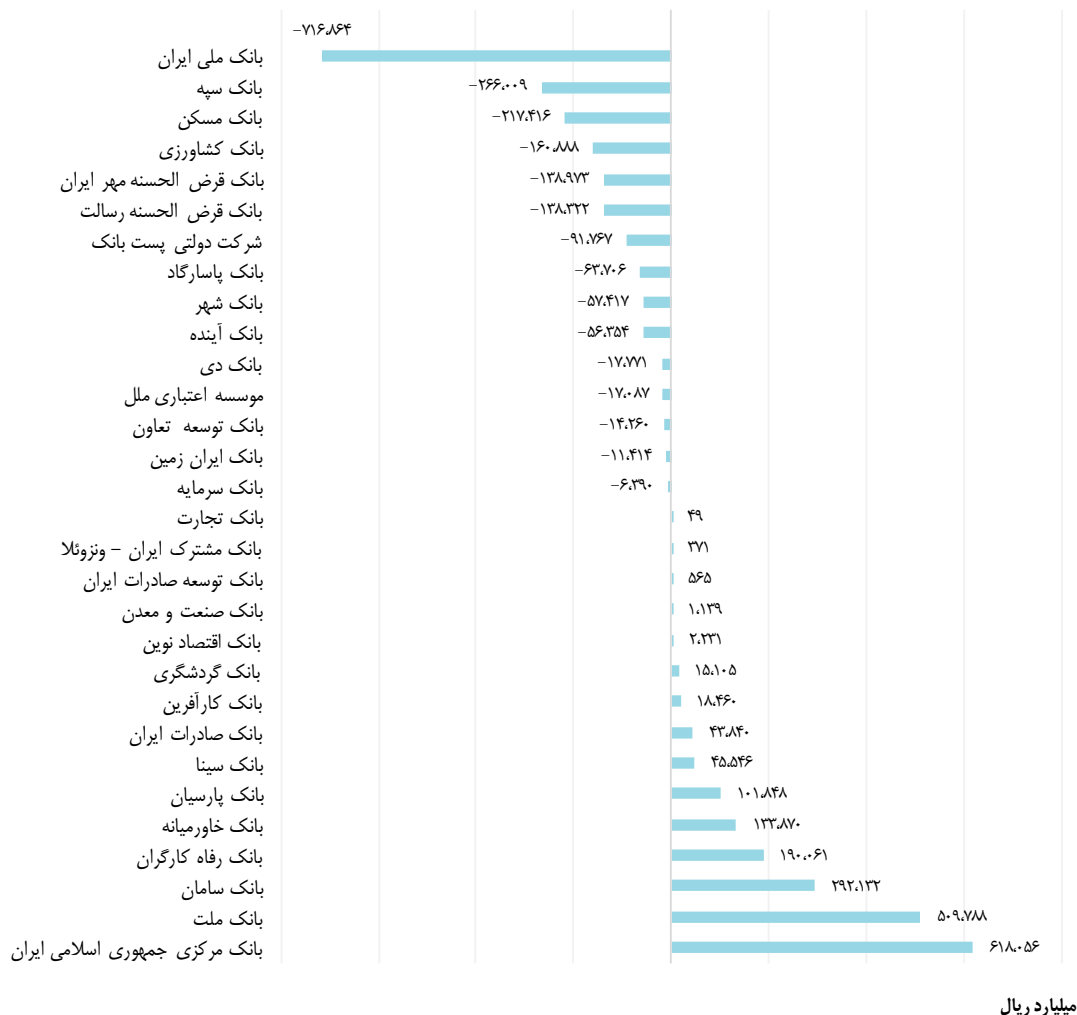
شکل ۵-۶ گردش مالی شاپراکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - بهمن ۱۴۰۳

^{۳۵} Turnover

^{۳۶} در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).
^{۳۷} در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز و جوجه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی بهمن ۱۴۰۳ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - بهمن ۱۴۰۳

بر اساس این شکل، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهات ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" به سمت "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" در حال انتقال است.

۶- جمع بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی بهمن ۱۴۰۳ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به دی ۱۴۰۳ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان بهار ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپراک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۳ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴,۱۶۳ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱۶,۶۱۱ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۰/۲۰ و ۷/۰۳ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در بهمن ۱۴۰۳ با رشد ۰/۵۳- درصدی به نزدیک به ۱۲,۱۲۷ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۷/۷۴ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۲/۲۱ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های بهمن ۱۴۰۳ با ۹۰/۴۷ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۸۹/۶۷ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۲۰۴، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۴,۷۳۴ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۵۴ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۳ و ۱۵/۷۱ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳/۳۹ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر ۱,۹۶۲ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱,۷۲۱ عدد به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۶۷/۳۳ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول بهمن ۱۴۰۳ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۰/۹۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بهمن ۱۴۰۳ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و بوشهر می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۸۸/۸۹ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در ابزار پذیرش موبایلی در دامنه مبلغی ۱ تا ۲۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشد. ۸۸/۳۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۳,۳۲۵,۲۸۵,۶۸۹ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۶/۹۸ درصد تراکنش‌ها معادل ۲۶۲,۷۸۹,۹۱۰ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۰/۱۶ درصد معادل ۵,۹۶۸,۵۰۵ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می‌باشند.

شاخص دهکی بهمن ۱۴۰۳ در قیاس با دی، رشد ۴/۶۹ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۸/۰۵ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ماه به سبب رشد ۷/۵۴ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۲/۷۲ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کسب و کار، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۵۴/۸۶- درصدی، ۵/۱۶- درصدی، ۰/۸۱ درصدی، ۸/۴۲ درصدی و ۴۵/۹۸- درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده بهمن ۱۴۰۳ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه دی دارای رشد ۰/۱۶ درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در بهمن ۱۴۰۳، ۹۹/۳۵ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در دی ماه رشد ۰/۳۴ درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۲۱۵ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در بهمن ماه ۱۴۰۳ نسبت به دی در مولفه سهم مبلغی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش‌ها نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به ترتیب به دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در بهمن ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و موبایلی کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده است. در ماه جاری شرکت بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده است. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "فن آوا کارت" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده‌اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه بهمن شرکت "فراپردازان آروند امید" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "فن آوا کارت" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هر فیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی

از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در بهمن ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز به ترتیب به بالاترین رتبه در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی دست یافته است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتهخوان‌های فعال

سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در بهمن ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، $14/53$ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپراک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت‌های بانکی صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در بهمن 1403 "بانک سپه" به لحاظ تعدادی و "بانک ملت" به لحاظ مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفتند. در بررسی بازار مبلغی "بانک ملت" در ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های موبایلی و "بانک ملی ایران" در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین سهم را دارند. بالاترین سهم در بازار تعدادی تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های "بانک سپه" و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت" تعلق دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و میزان این شاخص در ابزار "کارتخوان فروشگاه‌های" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت‌های، در این ماه نسبت به ماه گذشته در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی افزایشی و کارتخوان فروشگاه‌های کاهش یافته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۳ نسبت به دی ماه کاهش ۱/۸۴ درصدی داشته و نرخ رشد تنها در کارت اعتباری افزایشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در بهمن ۱۴۰۳، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در این ماه هر سه دسته ابزار همانند ماه گذشته در طبقه رقابتی "قرار گرفته اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در بهمن ۱۴۰۳ به "بانک ملی ایران"، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در بهمن ۱۴۰۳ به "بانک سپه"، "بانک ملت"،

"بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپراک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک ملت" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپراکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپراکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپراکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپراکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سامان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک سپه" و "بانک مسکن" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارت بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

شبکه الکترونیک پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیک پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

بانک پذیرنده^{۴۰}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبانه"ی^{۴۱} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت (PSP)

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۸}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نماید. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته اند.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

خدمتی است که دارنده کارت هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیک پرداخت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و همچنین ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی هستند. در حال حاضر

بانک صادرکننده^{۳۹}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این

^{۴۱} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۲}Service Type

^{۴۳} Purchasing Good/Services

^{۳۸} Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۱۰ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO ۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

تراکنشی است که از دید کاربر نهایی موفق بوده است. این تراکنش‌ها با کد پاسخ صفر در سامانه مشخص می‌شوند. هر تراکنش موفق بسته به نوع تراکنش از تعدادی پیام مشخص و مستقل تشکیل شده است که موفق بودن تراکنش حاصل موفقیت در ارسال و دریافت همه این پیام‌هاست.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپراک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپراک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیرنده‌ی شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

به دلایل امنیتی ارائه خرید کالا و خدمات بر روی درگاه‌های پرداخت موبایلی مسدود می‌باشد.

پرداخت قبض^{۴۴}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۶} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۷}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت دریافت می‌نماید.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن

^{۴۷} Balance Inquiry

^{۴۸} Transaction Status

^{۴۴} Bill Payment

^{۴۵} Reload

^{۴۶} Top-up

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش‌دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۲}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال پرداخت‌های داخل فروشگاه‌ی^{۵۳} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۴} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۵}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

^{۵۴} Web-Mobile

^{۵۵} In-App Purchase

^{۵۱} Internet Payment Gateway

^{۵۲} Mobile Payment Gateway

^{۵۳} In-Store

گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلا ببر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۶۱}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۶}

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سویچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۸}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند. کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن‌کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۹} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارت‌های برون خط^{۶۰} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این

^{۵۹} online

^{۶۰} offline

^{۶۱} Credit card

^{۵۶} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارت‌تی در نظام بانکی کشور.

^{۵۷} Debit card

^{۵۸} prepaid

سوییچ شاپراک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می-گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپراک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپراک به اندازه

۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام ۶۲

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 * \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت‌های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه‌گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال‌هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می‌کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت‌ها در سال پایه اندازه‌گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 * \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۳} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۴} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

^{۶۳} Demand deposits

^{۶۴} Quasi money

اطلاعات همه بنگاه‌های صنعت برای اندازه‌گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می‌کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام‌ها و تبانی بخش‌های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می‌گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می‌تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

ارزش اسمی تراکنش‌ها^{۶۵}

منظور از ارزش اسمی تراکنش‌ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش‌هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش‌ها

اگر در دوره‌ای، ارزش تراکنش‌ها بر حسب قیمت‌های سال پایه اندازه‌گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش‌ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$\frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش‌ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش‌ها

برای تعیین دهک‌ها، تراکنش‌ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می‌نماییم که یک دهم از تراکنش‌های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش‌های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می‌شود.

$$\frac{\text{متوسط ارزش دهک دهم تراکنش‌ها}}{\text{متوسط ارزش دهک اول تراکنش‌ها}} = \text{شاخص توزیع مبلغی دهکی}$$

شاخص هرفیندال - هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	15/96%	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/55%	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,162,769,135	▲
Value of transactions (mill IRR)	16,611,368,503	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	7/03%	▼
Monthly real growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	2/79%	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	50/93%	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	11/51%	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	7/26%	▲
Mobile Payment Gateway	2/27%	▲
EFTPOS	90/47%	▼

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/76%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	1/24%	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	89/67%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	5/67%	▼
Balance Inquiry	4/66%	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,961/61	▼
EFTPOS	1,721/07	▼
Mobile Payment Gateway	1/04	▼
Internet Payment Gateway	239/50	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	67/33	▲
EFTPOS	60/91	▲
Mobile Payment Gateway	1/53	▲
Internet Payment Gateway	4/89	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,807,37	▼
The most change in the number of active EFTPOS	Khorasan,	-13,008	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/214	▼
The most number of EFTPOS transactions per capita	Hormozgān	88/89	▲

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	557/90	▲
--	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	92/94%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/89%	▼

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	0/69%	▼
Shaparak network error	1/59%	▼
Issuer error	6/59%	▲
Cardholder Error	90/84%	▲
Business error	0/29%	▼

Services sensed availability

Network sensed availability	99/35%	▲
Shaparak sensed availability	99/89%	▲

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/014%	▼
percent change of reconciliation account transactions	-66/68%	▼

4

Electronic card payment network market indices in Feb 2025

Active EFTPOS Value effectiveness

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	3/230	▼
The lowest effectiveness	Electronic Card Damavand	0/457	▼

The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions

The highest ratio	Fan Ava Card	0/110%	▼
The lowest ratio	Farapardazan Arvand omid	0/017%	▲

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Highest ratio	Electronic Card Damavand	33/39%	▲
The Lowest ratio	Pardakht Novin Arian	8/25%	▼

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	20/38%	▼	15/52%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	
highest numerical	20/65%	▼	17/61%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	26/86%	▼	20/45%	▲
	Pardakht Electronic Sadad		Bank Melli	
Mobile Payment Gateway	48/96%	▲	53/44%	▲
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	18/93%	▼	15/74%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	38/84%	▼	39/59%	▲
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	46/64%	▲	53/37%	▲
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	20/92%	▼	19/22%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	2,491	▼	1,916	▲
Mobile Payment Gateway	3,271	▲	3,593	▲
EFTPOS	916	▼	916	▼

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Bank Melli Iran	14/71%	▼
Credit card	Mellat Bank	14/71%	▼
Debit card	Bank Melli Iran	20/62%	▼

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچ دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.